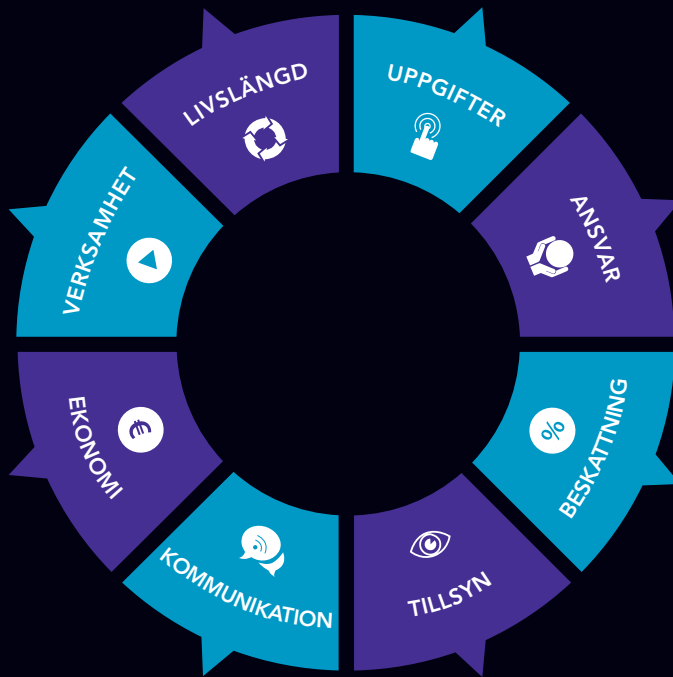

GOD

FÖRVALTNING

i stiftelser

SÄÄTTÖIDEN JA RAHASTOJEN NEUVOTTELUKUNTA
DELEGATIONEN FÖR STIFTELSE OCH FONDER

© Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta – Delegationen för stiftelser och fonder

REDAKTION

Liisa Suvikumpu

ARBETSGRUPP

ordf. Marja Leskinen, ombud, Jane och Aatos Erkkos stiftelse

Oili Kela, advokat, Advokatbyrå Oili Kela Ab

Kai Kilpinen, ombud, Delegationen för stiftelser och fonder

Jouni Lounasmaa, ombud, KAUTE-säätiö och Suomen Lääketieteen Säätiö

Johanna Perälä, EM, expert på revision av stiftelser

Liisa Suvikumpu, verkställande direktör, Delegationen för stiftelser och fonder

Ilkka Lahti, specialsakkunnig, finansministeriet (har skrivit kapitlet Beskattning)

www.saatiopalvelu.fi

ISBN 978-952-68460-0-2 (hft)

ISBN 978-952-68460-1-9 (PDF)

ÖVERSÄTTNING

Lotta Holmström, Ordfix

GRAFISK FORMGIVNING

Anne Kaikkonen, Timangi

TRYCKERI

Pekan Offset Oy, Helsingfors 2015

INNEHÅLL

TILL LÄSAREN	6
God stiftelsepraxis	6
1. VAD ÄR EN STIFTELSE?	7
Begrepp och definitioner	7
Fonder	8
2. STIFTELSENS LIVSLÄNGD	9
Bildande av en stiftelse	9
Stiftelsens ändamål	9
Stiftelsens stadgar	10
Fusion och upplösning	10
<i>Stiftelsefusion</i>	10
<i>Dottersammanslutningsfusion</i>	10
<i>Upplösning av stiftelse</i>	10
3. STIFTELSENS ORGAN, UPPGIFTER OCH ANSVAR	11
Ansvar för skötseln av stiftelsens angelägenheter	11
Styrelse	11
<i>Val av styrelseledamöter</i>	11
<i>Entledigande av styrelseledamot</i>	12
<i>Styrelseledamotens lojalitetsplikt</i>	12
<i>Styrelseledamotens omsorgsplikt</i>	12
<i>Styrelsens uppgifter</i>	12
<i>Styrelsens arbetsordning</i>	13
<i>Rätt att få upplysningar</i>	14
<i>Styrelsens sammanträden</i>	14
<i>Jävighet i beslutsfattande</i>	14
Styrelsens utskott och kommittéer	14
Förvaltningsrådet	15
Delegationen	15
Verkställande direktör och annan direktör	15
Övrig ledning och personal	16
Närståendeakrets och avtalsbindning till stiftelsen	16
Arvoden	18

4. STIFTELSENS VERKSAMHET	19
Fullgörande av stiftelsens ändamål.....	19
Stipendier och understöd.....	19
Priser.....	20
Stiftelsens övriga verksamhet och egna projekt.....	20
Fullgörande av ändamålet som affärsverksamhet.....	20
Stiftelsen i en koncern.....	20
Genomslagskraft och dess utvärdering.....	21
5. STIFTELSENS EKONOMI	22
Medelsförvaltning.....	22
Förvaltning av medel som används för stiftelsens verksamhet.....	22
<i>Placeringsverksamhet</i>	22
<i>Affärsverksamhet för att skaffa medel</i>	23
Övrig medelsanskaffning.....	23
<i>Donationer och testamenten</i>	23
<i>Penninginsamling</i>	23
<i>Offentliga stöd</i>	23
<i>Lånefinansiering</i>	24
Ekonomiförvaltning	24
Utläggande på entreprenad.....	24
Anskaffningar	24
Bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse	25
<i>Bokslut</i>	25
<i>Verksamhetsberättelse</i>	25
<i>Verksamhetsberättelsens innehåll</i>	27
6. KOMMUNIKATION, ÖPPENHET OCH INFORMATIONSHANTERING	28
Öppenhet.....	28
Stiftelsens intressentgrupper.....	28
Webbkommunikation	28
Årsberättelse och rapportering.....	29
Stiftelsens informationshantering.....	29

7. TILLSYN	31
Intern tillsyn	31
Interna tillsynssystem	31
Intern rapportering	31
Riskhantering	32
Förebyggande av brottslig verksamhet	32
Extern tillsyn	32
Revision	32
Ordnande av revision	32
Val av revisor	32
Anmälningar och utredningar till myndigheter	33
Övrig extern tillsyn	33
8. BESKATTNING	34
Allmännyttighet	34
Skattskyldighet i inkomst- och momsbeskattningen	34
Näringsinkomst	34
Beskattning av placeringsverksamhet	35
Beskattning av donationer	35
Beskattning av stipendier och priser	35
9. DELEGATIONEN FÖR STIFTELSE OCH FONDER	36
Medlemstjänster	36
BILAGOR	37
Bestämmelser som gäller stiftelser	37
Stiftelselagen och -förordningen	37
STIFTELSELAG 24.4.2015/487	38

Stiftelserna är en viktig del av det finländska medborgarsamhället. Via stiftelser kan medborgare påverka frågor som är viktiga för dem själva. Stiftelserna finansierar bland annat vetenskap, konst och kultur samt producerar olika välfärdstjänster. Vålfungerande, öppna stiftelser ökar kunskapen och kompetensen samt den mentala och materiella välfärden i vårt samhälle.

Denna andra upplaga av anvisningen *God förvaltning i stiftelser* grundar sig på den nya stiftelselagen (487/2015) som trätt i kraft den 1 december 2015. Syftet med anvisningen är att ge hjälp och råd till personer som arbetar i stiftelser: stiftelsernas styrelse- och förvaltningsrådsledamöter, verkställande direktörer, ombud, funktionärer och personer som planerar att bilda en stiftelse.

God förvaltning i stiftelser framställer principerna för god förvaltning i stiftelser på ett koncist och praktiskt sätt. Syftet med anvisningen är att uppmuntra stiftelser att göra upp och upprätthålla egna anvisningar enligt den goda praxis som råder inom branschen. Eftersom stiftelserna är olika i fråga om verksamhet och storlek, ska varje stiftelses styrelse besluta till vilka delar och i vilken utsträckning anvisningen ska tillämpas.

En del av anvisningarna i *God förvaltning i stiftelser* grundar sig på tvingande lagstiftning, medan en del endast är rekommenderad praxis. Den tvingande lagstiftningen har inte framställts skilt från den övriga texten. Innehållet i anvisningen *God förvaltning i stiftelser utgör* till stor del rekommendationer, men för läsbarhetens skull har detta inte beaktats i framställningssättet, då textens språkdräkt närmast är indikativ. Om denna anvisning strider mot stiftelsens stadgar, ska stadgarna och den nya lagens tvingande bestämmelser följas. Om stadgarna saknar bestämmelser om förvaltningen eller verksamheten, följs presumptionsbestämmelserna i lagen.

Även om rekommendationerna i anvisningen *God förvaltning i stiftelser* har utarbetats av stiftelser som delar ut stipendier, är målet att anvisningarna ska kunna tillämpas allmänt på stiftelsernas verksamhet. Anvisningarna kan i tillämpliga delar också användas av föreningar.

”En del av anvisningarna i *God förvaltning i stiftelser* grundar sig på tvingande lagstiftning, medan en del endast är rekommenderad praxis.”

God förvaltning i stiftelser är Delegationen för stiftelser och fonder rf:s breda syn på hurdan förvaltningspraxis stiftelserna ska tillämpa. Anvisningen har utarbetats enligt den internationella *good governance*-praxisen som ett självreglerande instrument för stiftelser. Anvisningen är inte bindande, och det finns inte någon tillsyn över hur den följs. Anvisningen är inte avsett att användas som motivering för straffrättsligt ansvar eller skadeståndsansvar.

Anvisningen *God förvaltning i stiftelser* uppdateras enligt behov. Den nyaste versionen finns alltid tillgänglig på Delegationen för stiftelser och fonder rf:s webbplats.

God stiftelsepraxis

God stiftelsepraxis är ett dokument separat från anvisningen *God förvaltning i stiftelser*. *God stiftelsepraxis* styr stiftelseverksamheten enligt internationella principer (Code of Conduct). Medlemmarna i Delegationen för stiftelser och fonder har från och med 2004 godkänt detta som grund för deras verksamhet. Även anvisningen *God förvaltning i stiftelser* grundar sig på de principer som framställs i dokumentet *God stiftelsepraxis*. När *God stiftelsepraxis* följs noggrant värnar det om hela stiftelseväsendets verksamhetsförutsättningar i Finland. Tillämpningen av *God stiftelsepraxis* grundar sig på frivillighet och självreglering. En medlem i delegationen kan avvika från *God stiftelsepraxis* endast av motiverade skäl.

God stiftelsepraxis är tillgänglig på Delegationens webbplats.

1. VAD ÄR EN STIFTELSE?

Genom att bilda en stiftelse hänförs medel för att fullgöra ett nyttigt ändamål som fastställs i stiftelsens stadgar. Ändamålet kan vara till exempel att stödja kultur eller vetenskap eller upprätthålla ett sjukhus, ett museum eller en läroanstalt. En stiftelse medför nytta för det ändamål som fastställs i dess stadgar. Ändamålet får inte vara att bedriva affärsverksamhet eller bereda någon i närståendekretsen ekonomisk fördel. Stiftelsens ändamål kan endast ändras på begränsade villkor. Stiftelsen har en egen förvaltning fristående från stiftarna och andra donatorer.

Stiftaren utarbetar stiftelsens stadgar i vilka man fastställer stiftelsens ändamål, hur ändamålet ska fullgöras och förvaltningsstrukturen. I stiftelselagen föreskrivs om stiftelsens verksamhet och tillsyn. I stiftelselagen ingår också dispositiva presumtionsbestämmelser, från vilka man kan avvika i stiftelsens stadgar.

Målet med stiftelsens verksamhet och den noggranna medelsförvaltningen är enbart fullgörande av stiftelsens ändamål. För detta ansvarar stiftelsens styrelse och verkställande direktör.

Stiftelsen har

- ett nyttigt ändamål som stiftaren har fastställt
- medel för att fullgöra ändamålet
- en egen förvaltning
- stadgar, i vilka
- stiftelsens ändamål,
- sätten att fullgöra ändamålet och
- förvaltningsstrukturen fastställs.

Begrepp och definitioner

En registrerad stiftelse är en självständig juridisk person som har rättigheter och kan ingå förbindelser samt vara sakägare i domstolar. Varje stiftelse har ett eget ändamål som definierar varför stiftelsen i fråga existerar.

Stiftelser skiljer sig från aktiebolag bland annat i det att stiftelsens ändamål inte är att bedriva affärsverksamhet eller göra vinst, och den har inga ägare. Från en för-

ening skiljer sig stiftelsen bland annat i det att den inte har medlemmar och dess ändamål endast kan ändras på begränsade villkor. Pensionsstiftelserna omfattas inte av stiftelselagen.

Stiftelserna indelas vanligen i stiftelser som delar ut stipendier (stipendiestiftelse, kapitalstiftelse) och verksamhetsstiftelser (institutionsstiftelse, stiftelse med fortlöpande finansiering). Stipendiestiftelserna verkar vanligtvis inom områdena för kultur, vetenskap och konst. De fullgör sitt ändamål genom att dela ut stipendier och understöd från sitt kapital och dess avkastning. Verksamhetsstiftelser är vanliga inom social- och hälsovården, bildning och undervisning samt idrott och ungdomsverksamhet. Dessa fullgör sitt ändamål genom att själv producera tjänster.

Stöd- och släktstiftelsernas stödmottagare och verksamhetsformer ska fastställas i stadgarna. En stödstiftelse stödjer stiftelsens stiftare eller en instans som utövar bestämmande inflytande i stiftelsen. En stödstiftelses skattemässiga ställning ska alltid utredas från fall till fall. En släktstiftelse tillhandahåller förmåner till stiftarens familjemedlemmar eller släktingar. Släktstiftelserna uppfyller vanligen inte de förutsättningar för allmännyttighet som föreskrivs i inkomstskattelagen.

Allmännyttighet är ett begrepp som har att göra med stiftelsens beskattning och betyder inte samma som kravet på nyttighet i stiftelselagen. En nyttig stiftelse är inte automatiskt allmännyttig. För att vara allmännyttig ska stiftelsens verksamhet uppfylla de förutsättningar som föreskrivs i skattelagstiftningen. Allmännyttighet behandlas närmare i kapitlet om beskattning.

En stiftelse har en närståendekrets och begränsningar som gäller närståendekretsen. Närståendekretsen och begränsningar som gäller den behandlas i ett eget kapitel på sidan 16.

Stiftelsen utgör en koncern, om den har bestämmande inflytande i ett bolag eller en annan stiftelse. Stiftelsen är en dotterstiftelse i koncernen, om en annan juridisk person utser majoriteten i dess styrelse.

Fonder

En stiftelse kan ha bundna fonder och fria fonder. Bundna fonder kan vara självtäckande fonder (en osjälvständig stiftelse) eller andra bundna fonder. Fria fonder kan vara till exempel namn- eller minnesfonder.

En bunden fond bildas med medel som mottagits som donation eller genom testamente, när donatorn eller testamentsgivaren förutsätter att medlen ska användas för ett visst ändamål. Om donatorn eller testamentsgivaren förutom ändamålet beslutar att medlen ska hållas separat från stiftelsens övriga medel, kallas fonden för en självtäckande fond. En bunden fond kan inte bildas genom de egna organens beslut, utan bildandet kräver alltid en utomstående viljeförklaring, till exempel donatorns eller testamentsgivarens beslut. Bundna fonder är inte självständiga juridiska personer, och

om dessa föreskrivs inte i stiftelselagen.

Bundna fonder kan ha sina egna förvaltningsnämnder. Stiftelsens styrelse ska ge anvisningar och övervaka förvaltningen av de bundna fonder som den innehar och känna till det ansvar som förknippas med dessa.

En namn- eller minnesfond bildas, om stiftelsen genom testamente eller donation har fått medel, som den får använda fritt, men donatorn eller testamentsgivaren har förutsatt att en fond som bär donatorns eller testamentsgivarens namn ska bildas.

Alla fonders ändamål ska alltid ligga inom ramen för stiftelsens ändamål. Stiftelsen tar inte emot en donation vars ändamål är främmande för stiftelsen.

Anvisningen *God förvaltning i stiftelser* ska följas också vid förvaltningen av fonder. Anvisningen kan också tillämpas på förvaltningen av fonder som sköts av föreningar och andra sammanslutningar.

”Målet med stiftelsens verksamhet och den noggranna medelsförvaltningen är enbart fullgörande av stiftelsens ändamål.”

2. STIFTELSENS LIVSLÄNGD

Fastän en stiftelse bildas (förutom de som bildas för viss tid) för evigt, kan den anses ha en viss livslängd. Stiftelsen bör ledas så att verksamheten för att fullgöra ändamålet kan fortgå utan störningar. I och med att de samhälleliga eller ekonomiska omständigheterna eller omständigheter som förknippas med stiftelsens ändamål förändras, kan stiftelsens livslängd upphöra, varvid stiftelsen ska upplösas eller fusioneras med en annan stiftelse.

Bildande av en stiftelse

Bildande av en stiftelse förutsätter en fast vilja och noggrant övervägande. En stiftelse bildas genom stiftelseurkund eller testamente. Stiftelsen ska anmälas för registrering i Patent- och registerstyrelsens stiftelseregister. Vid tidpunkten för registreringen, uppnår stiftelsen rättshandlingförmåga. Om stiftelsen bedriver näringsverksamhet, ska den även registreras i handelsregistret.

Stiftaren ska överväga om det planerade ändamålet förutsätter att en stiftelse ska bildas. Räcker förmögenheten som planerats för stiftelsen till att bilda en självständig stiftelse eller är det bättre att bilda en namnfond eller en osjälvständig stiftelse i anslutning till en redan existerande stiftelse eller förening? Det ska också övervägas om det är mer ändamålsenligt att bilda en permanent eller en tidsbunden stiftelse eller fond.

En stiftelse kan endast bildas för att främja ett nyttigt ändamål. Stiftelsen stödjer eller bedriver verksamhet som främjar dess ändamål. En stiftelses ändamål får inte vara att bedriva affärsverksamhet eller bereda en närstående ekonomisk fördel.

Ändamålet ska definieras noggrant och det ska vara tillräckligt omfattande, så att stiftaren inte i stadgarna behöver förbehålla sig möjlighet att ändra stiftelsens ändamål. En för begränsad definition av ändamålet kan med tiden göra stiftelsen oförmögen att fungera.

Stiftaren ger stiftelsen den förmögenhet som behövs för att fullgöra dess ändamål, dock minst det minimibelopp som fastställs i stiftelselagen (50 000 euro). Stiftelsen ska kunna verka genom sitt kapital, verksamhetsintäkter och övrig finansiering. Stiftaren upprättar

en verksamhetsplan, budget och finansieringsplan för de tre första åren för bedömning av stiftelsens verksamhetsförutsättningar.

Ledningen som utsetts till stiftelsen ska se till att stiftelsen anmäls för registrering inom utsatt tid. Stiftaren och verkställaren som utsetts att ta hand om bildandet ska se till att stiftelsen bildas enligt stiftarens bestämmelser. Stiftarna kan, om de är eniga, återkalla förordnandet om bildande så länge stiftelsen inte är registrerad.

Stiftelsens ändamål

Det ändamål som anges i stadgarna respekteras i all verksamhet och kan inte förbigås. Ändamålet täcker stiftelsens hela livslängd.

Stiftelsens ändamål får endast ändras av motiverat skäl på de villkor som fastställs i stiftelselagen. När ändamålet ändras ska också bestämmelser om ändring av ändamålet i stadgarna beaktas.

En stiftelses ändamål *ska ändras* om det på grund av förändrade förhållanden blivit omöjligt eller mycket svårt att använda stiftelsens medel för det fastställda ändamålet eller om det helt eller till en betydande del är onyttigt eller strider mot lagen. Beslut om ändring av en stiftelses ändamål kan fattas om mer än hälften av organets medlemmar understödjer beslutet. I stadgarna kan en större majoritet krävas.

Ändamålet *kan ändras* om det på grund av förändrade förhållanden blivit oändamålsenligt att använda stiftelsens medel för det fastställda ändamålet och ändringen av ändamålet är en förutsättning för en effektiv och resultatrik användning av stiftelsens medel. Beslut om ändring av en stiftelses ändamål kan fattas, när det omfattas av minst tre fjärdedelar av de av organets medlemmar avgivna rösterna och stiftelsens stadgar inte föreskriver annat

Ändringen av ändamålet träder i kraft när Patent- och registerstyrelsen har godkänt och registrerat den i stiftelseregistret.

Stiftelsens stadgar

Patent- och registerstyrelsen registrerar stiftelsens stadgar. Av stadgarna framgår förutom stiftelsens ändamål också dess verksamhetsformer samt organens bildande och uppgifter. Stiftaren beslutar i, stiftelseurkunden eller i testamente, stiftelsens första styrelse och revisor eller hur de väljs.

Stiftelsens ledning ska se till att stadgarna är uppdaterade. Stadgarna ska ändras, om det anses nödvändigt. Ändringarna genomförs på det sätt som anges i stadgarna och lagen, och de ska registreras i Patent- och registerstyrelsens stiftelseregister. Stadgeändringen träder i kraft, när den är registrerad. En förhandsgranskning av stadgeändringen kan ansökas hos Patent- och registerstyrelsen. Förhandsgranskade stadgar kan tillämpas i stiftelsens interna verksamhet, även om stadgeändringen ännu inte har antecknats i stiftelseregistret.

Stiftelsens stadgar publiceras på stiftelsens webbplats.

Fusion och upplösning

Om stiftelsens styrelse finner att stiftelsen inte längre kan verka effektivt för att uppfylla sitt ändamål, ska den överväga att utvidga eller begränsa dess verksamhet. Ett alternativ är en fusion till en annan stiftelse eller upplösning av stiftelsen. Även ökning av stiftelsens effektivitet eller verksamhet och effektivisering av tillsyn kan förutsätta en stiftelsefusion.

Stiftelsefusion

En stiftelse kan fusioneras till en stiftelse med ett liknande ändamål, om inte annat fastställs i stadgarna. De stiftelser som fusioneras ska ha likadana förutsättningar att ändra sitt ändamål. Stiftelser kan också fusioneras på ovannämnda villkor så att två eller flera stiftelser avtalar om att deras tillgångar och skulder överläts till en ny stiftelse som kommer att bildas.

Fusionsplanen ska anmälas för registrering, ett skriftligt meddelande om kallelse på borgenärerna till de kända borgenärerna för den stiftelse som fusioneras och en anmälan om verkställandet av fusionen till registermyndigheten ska lämnas inom den tid som förutsätts i stiftelselagen.

Vid fusionen följs de bestämmelser om stiftelsernas verksamhet som anges i stadgarna för de stiftelser som fusioneras.

Dottersammanslutningsfusion

En dottersammanslutning, som ägs av en stiftelse eller stiftelser som deltar i fusionen, kan fusioneras till stiftelsen, om de stiftelser som deltar i fusionen äger samtliga aktier eller andelar och andra till aktier eller andelar berättigande särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller andelslaget. Genom en dottersammanslutningsfusion kan koncernstrukturen och -förvaltningen göras enklare och tydligare. Skattepåverkningarna av dottersammanslutningsfusionen bör utredas.

Upplösning av stiftelse

En stiftelse som har bildats för viss tid eller under vissa förutsättningar kan upplösas, när den utsatta tiden har löpt ut eller förutsättningarna inte längre finns. Det samma gäller om det blivit omöjligt eller mycket svårt eller helt och hållet till betydande del är onyttigt eller strider mot lag att använda stiftelsens medel för det angivna ändamålet och stiftelsens ändamål inte kan ändras. I stadgarna för en stiftelse under bildning får det när stiftelsen bildas bestämmas annat om förutsättningarna för upplösning. Patent- och registerstyrelsen granskar förutsättningarna för upplösning i samband med hanteringen av anmälan om upplösning.

Om stiftelsens tillgångar har tagit slut, ska styrelsen bedöma om det finns förutsättningar för att stiftelsens verksamhet kan fortgå. Om det inte finns faktiska förutsättningar för att fortsätta verksamheten inom en rimlig tid, ska stiftelsen försättas i likvidation och upplösas.

Om stiftelsens verksamhet fortgående och väsentligt stått i strid med lag eller stadgarna, kan domstolen på stiftelsens hemort, på ansökan av Patent- och registerstyrelsen bestämma att stiftelsen genast ska upplösas.

När en stiftelse upplöses, ska styrelsen använda tillgångarna på det sätt som anges i paragrafen om upplösning i stadgarna. Om en sådan bestämmelse inte finns, ska tillgångarna enligt beslutet om försättande i likvidation användas på ett sätt som främjar stiftelsens ändamål. Tillgångar får inte överlätas till en privatperson som ingår i närståendekretsen eller ett bolag eller andelslag.

3. STIFTELSENS ORGAN, UPPGIFTER OCH ANSVAR

Stiftelsens ledning utgörs av förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören.

Stiftelsen ska alltid ha en styrelse som sköter stiftelsens angelägenheter enligt lagen och stiftelsens stadgar. I stiftelsens stadgar kan det bestämmas att stiftelsen har eller kan ha en verkställande direktör och att stiftelsen har ett förvaltningsråd.

Om organens sammansättning och antalet ledamöter i organen, mandattiden och valsättet bestäms i stiftelsens stadgar.

En stiftelse kan ha andra organ underställa styrelsen, förvaltningsrådet eller verkställande direktören och funktionärer med förtroendeuppdrag eller i anställningsförhållande. En stiftelse kan också ha en direktör i anställningsförhållande, till vilken ledningens ansvar kan dock inte överföras.

Ansvar för skötseln av stiftelsens angelägenheter

Stiftelsens ledning och funktionärer ska vara medvetna om sitt ansvar för skötseln av stiftelsens angelägenheter. Ledningens ansvar grundar sig på den skyldighet om en noggrann skötsel av angelägenheter som anges i stiftelselagen.

Ledningens ansvar kan vara skadeståndsrättsligt eller straffrättsligt. En person som tillhör ledningen kan ha skadeståndsansvar för de beslut som han eller hon har fattat och stiftelsens angelägenheter som han eller hon har skött eller för försummelse av dessa. En stiftelse eller en tredje part kan vara berättigad till ersättning. Ledamöterna i organet ansvarar i regel för en skada som orsakats av ett beslut som fattats med solidariskt ansvar. Styrelsen blir inte fri från sitt skadestånds- eller straffansvar, även om förvaltningsrådet skulle bevilja ansvarsfrihet för styrelsemedlemmarna. Trots beviljande av ansvarsfrihet kan Patent- och registerstyrelsen, stiftaren, en som innehar denna rätt enligt stadgarna samt en utomstående som lidit skada väcka en skadeståndstalan mot

styrelsen.

Direktörens ansvar beror på om han eller hon är verkställande direktör eller anställd. Verkställande direktören ansvarar för skada som han eller hon med avsikt eller av oaktsamhet har orsakat för stiftelsen på samma sätt som en ledamot i ett organ som hör till ledningen. En anställd ansvarar för en skada som han eller hon har orsakat för stiftelsen och en tredje part enligt arbetsavtalslagen och skadeståndslagen.

Styrelse

Stiftelsens styrelse sköter kollektivt om stiftelsens angelägenheter. Styrelsen ska ha åtminstone en ordförande och två ledamöter.

Styrelsen ansvarar för stiftelsens förvaltning och om att stiftelsens verksamhet ordnas på behörigt sätt för att uppfylla ändamålet. Styrelsens enda ändamål är att fullgöra stiftelsens ändamål. Den är skyldig att vara noggrann och lojal, dvs. endast verka för stiftelsens intressen. Styrelsen ansvarar också för att tillsynen över stiftelsens bokföring och medelsförvaltning har ordnats på behörigt sätt.

Val av styrelseledamöter

I stiftelsens stadgar fastställs hur styrelsen ska bildas. Det rekommenderas att ett utomstående organ eller förvaltningsrådet utser åtminstone en del av styrelseledamöterna. Om det inte finns ett utomstående organ som kan utse ledamöterna, kan man utse en separat utnämningkommitté som lämnar ett förslag till styrelsen. Ärendet om utnämning av styrelseledamöter bereds noggrant före mötet om valet av ledamöterna. Om andra än personliga ersättare utnämns till styrelsen, ska man vid valet av dessa bestämma hur ersättarna ersätter de egentliga ledamöterna.

Styrelsens storlek och sammansättning ska skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig skötsel av styrelsens uppgifter. I sammansättningen ska beho-

ven i stiftelsens verksamhet, styrelseledamöternas om-sättning samt mångsidighet beaktas. Styrelseledamöter-na byts ut med olika mellanrum, så att kontinuiteten av expertisen och verksamheten är tryggad. Det rekomen-deras att en ledamot verkar i en och samma stiftelse oavbrutet högst i 9 till 12 år. När stadgar upprättas ska man bedöma om det är nödvändigt att sätta åldersgrän-ser för styrelseledamöter eller förutsättningar gällande könsfördelning. Vid valet av ledamöter ska man se till att de behörighetsvillkoren för ledamöter som anges i lagen och stadgarna uppfylls.

Styrelseledamöterna ska ha expertis inom stiftel-sens verksamhet och bransch samt tillräckligt med tid att sköta uppgiften. En styrelseledamot förbinder sig att verka i styrelsen under hela sin mandattid. Avgång från styrelsen under mandattiden ska endast begäras med ef-tertanke. Styrelsen och den som valt ledamoten ska underrättas om avgången. Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har underrättats om den.

Entledigande av styrelseledamot

Om en styrelseledamot inte väljs av styrelsen, får det i stadgarna bestämmas om rätt för den som väljer en ledamot att entlediga denne. Den som valt ledamoten kan endast använda sin rätt att entlediga en styrelseleda-mot under mandattiden om fullgörandet av stiftelsens ändamål eller organiseringen av verksamhetens lagenlig-het har äventyrats.

Om en styrelseledamot för minst ett år har förlo-rat den behörighet som bestäms i lag eller i stadgarna, ska den som valt ledamoten, eller om en sådan aktör inte längre finns eller den som valt ledamoten inte utan dröjsmål beslutar om entledigande, styrelsen entlediga styrelseledamoten.

Domstolen kan entlediga en styrelseledamot på an-sökan av Patent- och registerstyrelsen.

Styrelseledamotens lojalitetsplikt

En styrelseledamot representerar i sitt uppdrag endast stiftelsen, inte den som valt honom eller henne eller nå-gon annan instans. Styrelseledamoten ska främja fullgö-randet av stiftelsens ändamål och stiftelsens intressen. Detta gäller också situationer där personen verkar i stif-telsens styrelse utifrån hans eller hennes tjänst, befatt-

ning eller annan mandat.

Styrelseledamoten respekterar och följer de beslut som styrelsen fattat, men styrelseledamoten ska inte godkänna beslut som strider mot lagen eller stadgarna utan sträva efter att förhindra att sådana beslut verk-ställs eller att ytterligare skador uppstår.

När styrelseledamoten tar emot sitt uppdrag förbin-der han eller hon sig att sköta stiftelsens angelägenheter noggrant oberoende om han eller hon får lön eller arvo-de för sitt uppdrag.

Styrelseledamotens omsorgsplikt

Styrelseledamoten ska aktivt och noggrant sätta sig in i stiftelsens angelägenheter samt i de stadgar, interna ar-betsordningar och lagar som styr stiftelsens verksamhet. Styrelsens verksamhet ordnas så att ledamöterna får till-räckligt med information för att fatta ett beslut.

När en ny ledamot kommer till styrelsen, är denne skyldig att göra sig förtrogen i stiftelsens verksamhet. Styrelseordföranden ser till att han eller hon får tillräck-ligt med information om stiftelsens bakgrund och verk-samhet, lagstiftningen som styr verksamheten samt stif-telsens stadgar och interna arbetsordningar.

Styrelsens uppgifter

Styrelsen sköter förvaltningen av stiftelsen och svarar för att stiftelsens verksamhet organiseras på ett ända-målsenligt sätt för fullgörandet av ändamålet (styrelsens allmänna behörighet).

Styrelsen leder, styr och övervakar stiftelsens verk-samhet. Den har i uppgift att upprätta och godkänna stiftelsens centrala verksamhetsprinciper och -planer samt principer för riskhantering och se till att dessa följs.

Styrelsen ansvarar tillsammans med verkställande direktören för att stiftelsens organisation och perso-nal samt personalens arbetsuppgifter är ändamålsenliga med tanke på genomförandet av målen och att stiftelsen har ett fungerande lednings- och tillsynssystem. Styrel-sen kan ge uppgifter angående beredning och verkstäl-lande av stiftelsens angelägenheter till stiftelsens andra organ eller funktionärer. Ansvaret för organiseringen och tillsynen av verksamheten ligger på styrelsen och kan inte överföras till utomstående. Trots eventuell ar-

betsfördelning fattar styrelsen besluten och ansvarar för dem som helhet, om inte verkställande direktören har i uppgift att besluta och ansvara för dessa.

Om stiftelsen inte har en verkställande direktör eller ett ombud eller annan personal, ansvarar styrelsen också för den operativa verksamheten. Då ska styrelsen komma överens om en tydlig arbetsfördelning och besluta om befullmäktigande till en styrelseledamot för skötseln av uppgifter.

Styrelsen ansvarar tillsammans med verkställande direktören för att stiftelsens medelsförvaltning är planmässig. Styrelsen bekräftar principerna för medelsförvaltning och ser till att de genomförs och uppdateras regelbundet.

Styrelsen ansvarar tillsammans med verkställande direktören för upprättandet av stiftelsens bokslut samt rättelsen av eventuella brister som upptäckts i revisionen. Om stiftelsen har en verkställande direktör, ansvarar styrelsen för att tillsynen över stiftelsens bokföring och medelsförvaltning har ordnats på behörigt sätt. Om stiftelsen inte har en verkställande direktör, ansvarar styrelsen också för att stiftelsens bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen har ordnats på behörigt sätt.

Styrelsen ansvarar tillsammans med verkställande direktören att stiftelsen fullgör sitt ändamål aktivt och effektivt på de sätt som fastställs i stadgarna. Stiftelsens förvaltningsutgifter ska vara rimliga i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Allokeringen av stiftelsens verksamhetsutgifter övervakas regelbundet.

Styrelsen ansvarar för att stiftelsens stadgar ändras, om förändrade förhållanden eller andra orsaker förutsätter det. Om stiftelsens verksamhetsförutsättningar har upphört, ansvarar styrelsen för att stiftelsen upplöses, fusioneras till en annan stiftelse eller försätts i konkurs.

Styrelsens arbetsordning

Styrelsen utarbetar en arbetsordning åt sig, eftersom en väl uppgjord arbetsordning effektiviserar styrelsens arbete. Styrelsen kontrollerar årligen att arbetsordningen är uppdaterad och att den följs. Arbetsordningen kan innehålla bl.a.

- styrelsens, styrelseordförandens, föredragandes och sekreterarens centrala uppgifter

- styrelsens arbetsfördelning
- arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören
- arbetsfördelningen mellan styrelsen och förvaltningsrådet
- styrelsens sammanträdesprinciper
- innehållet och distributionen av sammanträdesmateriale
- en årsklocka och temamöten
- anvisningar för styrelsens övriga arbete
- anvisningar för kontakt med ledningen
- anvisningar om närståendekretsen och åtgärder som gäller närståendekretsen
- anvisningar om styrelseledamotens tystnadsplikt
- principer och metoder för bedömning av styrelsens verksamhet.

Förutom arbetsordningen kan stiftelsen också ha andra anvisningar såsom placerings-, stipendie- och personalanvisningar beroende på arten och omfattningen av stiftelsens verksamhet.

Förutom stiftelsens stadgar och styrelsens arbetsordning kan följande dokument användas i stiftelsens förvaltning:

A. Anvisningar och principer som styr förvaltningen

- förvaltningsrådets arbetsordning
- utnämningsskottets arbetsordning
- principer för medelsförvaltning (innehåller anvisningar för placeringspolitiken och egendomsförvaltningen)
- ekonomireglemente
- principer för riskhantering och övervakning
- arvodes- och närståendekretsanvisning
- personalreglemente
- koncernstrategi

B. Anvisningar och principer som styr den operativa verksamheten

- verksamhetsstrategi
- stipendiereglemente
- kommunikationsprinciper
- verksamhetsanvisningar och principer som gäller annan operativ verksamhet.

Rätt att få upplysningar

Styrelse- och förvaltningsrådsledamoten har rätt att få de upplysningar som behövs för skötseln av sina uppgifter. Styrelsen och förvaltningsrådet kommer överens om på vilket sätt upplysningar begärs av ledningen och revisorn.

Styrelsens sammanträden

Styrelsen sammanträder regelbundet och tillräckligt ofta med tanke på fullgörandet av stiftelsens ändamål samt medelsförvaltningen. Styrelseledamöterna ska sätta sig noggrant in i ärendena före sammanträdet.

Styrelsens sammanträdesförfarande antecknas i styrelsens arbetsordning. Över styrelsens sammanträden förs protokoll med löpande numrering och protokollet med bilagor ska förvaras på ett betryggande sätt och varaktigt. Styrelsens beslut ska vara tydliga och förståeliga samt noggrant motiverade.

Styrelsen kan hålla sammanträden med olika teman. Teman kan till exempel vara följande:

- Planeringssammanträde för verksamhetsåret, där man beslutar om målen och sammanträdestidtabellen för det kommande året.
- Bokslutssammanträde där man behandlar det föregående årets bokslut och verksamhetsberättelse samt hur det föregående årets budget och verksamhetsplan har genomförts.
- Strategisammanträde där man uppdaterar stiftelsens verksamhetsstrategier på kort och lång sikt samt bedömer effektiviteten av stiftelsens verksamhet i fråga om att fullgöra ändamålet.
- Budgetsammanträde där man behandlar verksamhetsplanen och budgeten för följande år.
- Sammanträde för bedömning av styrelsens verksamhet, där man utvärderar resultaten och effekten av styrelsearbetet under det innevarande året samt behovet att uppdatera arbetsordningarna och anvisningarna samt deras funktionalitet.
- Uppdatering av riskkartläggningen och riskhanteringen, principerna för tillsynssystemen, till exempel befogenheterna att godkänna utgifter och avtal.

Styrelseordföranden ansvarar för sammankallelsen av styrelsens sammanträden och upprättandet av föredrag-

ningslistan, men om praktiska arrangemang kan man komma överens i arbetsordningen.

Jävighet i beslutsfattande

En styrelseledamot eller en funktionär får inte delta i beredningen, behandlingen eller beslutsfattandet av ett ärende som gäller ett avtal eller en annan rättshandling mellan ovannämnd person och stiftelsen eller om personen har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med stiftelsens intresse.

En styrelseledamot eller funktionär får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller understöd eller någon annan vederlagsfri förmån, om styrelseledamoten själv eller någon av styrelseledamotens familjemedlemmar eller någon annan nära släkting till styrelseledamoten eller en sammanslutning eller stiftelse som dessa utövar bestämmande inflytande i är förmånstagare.

Styrelseledamöterna anmäler sina eventuella bindningar och intressekonflikter som påverkar beslutsfattandet innan ärendet bereds. En jävig person deltar inte heller i verkställandet av ett beslut, om inte ärendet nödvändigtvis kräver det.

Vad som ovan har konstaterats om en styrelseledamot, tillämpas på motsvarande sätt på en ledamot i förvaltningsrådet och på verkställande direktören.

Styrelsens utskott och kommittéer

En effektiv och ändamålsenlig skötsel av styrelsens uppgifter kan förutsätta tillsättande av utskott eller kommittéer. Utskott eller kommittéer tillsätts till exempel för att bereda placeringsverksamhet, fastighetsutveckling, utdelning av stipendier, stora projekt eller medelsinsamling.

Styrelsen väljer medlemmarna till utskotten och kommittéerna bland styrelseledamöterna, stiftelsens anställda eller vid behov utanför stiftelsen. Kommittéerna kan bereda ärenden som hör till styrelsen och sätta sig in i dem i större omfattning och mer djupgående än hela styrelsen. Kommittéerna och utskotten rapporterar regelbundet om sitt arbete till styrelsen. De har inte självständig beslutanderätt i ärenden som gäller stiftelsen, även om stiftelsen under den gamla lagens giltighetstid har kunnat ge självständig beslutanderätt till ett organ i stiftelsens stadgar. Styrelsen ser till att stadgarna

uppdateras att motsvara den nya lagen i fråga om beslutanderätten för kommittéerna och utskotten omedelbart efter att den nya lagen har trätt i kraft.

Förvaltningsrådet

Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, fastställs dess sammansättning, ledamöternas mandattid, valsätt, beslutanderätt och uppgifter i stiftelsens stadgar. Förvaltningsrådsledamöterna och deras eventuella ersättare väljs enligt stadgarna antingen av en instans utanför stiftelsen eller av själva förvaltningsrådet. Stiftelsen ska ha som mål att en utomstående instans utser åtminstone en del av förvaltningsrådsledamöterna. Till förvaltningsrådet väljs inte stiftelsens styrelseledamöter, verkställande direktören eller funktionärer.

Förvaltningsrådet ska övervaka stiftelsens förvaltning, som styrelsen och verkställande direktören ansvarar för. Utöver vad som anges ovan kan förvaltningsrådet ha i uppgift att bl.a. välja styrelseledamöterna, besluta om deras arvoden samt fastställa stiftelsens bokslut, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan och budget. Styrelsens lagstadgade uppgifter kan inte överföras till förvaltningsrådet.

Förvaltningsrådet har i uppgift att främja stiftelsens intresse. En bakgrundssammanslutnings intresse eller en ledamots personliga intresse kan aldrig gå förbi stiftelsens intresse i förvaltningsrådets verksamhet.

Förvaltningsrådet kan bevilja styrelsen och verkställande direktören en ansvarsfrihet, som betyder att förvaltningsrådet inte efter detta kan väcka skadeståndstalan mot dem som fått ansvarsfriheten, om omständigheterna som ligger som grund för ansvaret har varit kända och framställda när ansvarsfriheten beviljades. Trots den ansvarsfrihet som förvaltningsrådet beviljat kan Patent- och registerstyrelsen, en annan instans som fastställts i stadgarna och den skadelidande utanför stiftelsen väcka skadeståndstalan mot dem som fått ansvarsfriheten. Även stiftaren har denna rätt, om den inte har begränsats i stadgarna.

Förvaltningsrådet kan ha en egen skriftlig arbetsordning.

Stiftelsen ska, efter att den nya lagen har trätt i kraft, bestämma om ett organ som verkar ovanför styrelsen ändras till ett förvaltningsråd enligt lagen eller inte. Om ett organ ändras till ett förvaltningsråd, ska stiftelsen

se till att organets namn och uppgifter ändras och att förvaltningsrådets medlemmar registreras enligt den nya lagen omedelbart efter att den nya lagen har trätt i kraft.

Delegationen

I stället för ett förvaltningsråd kan stiftelsen ha en delegation, vars roll är främst handledande. Delegationen är inte ett organ som hör till stiftelsens ledning.

Delegationens uppgifter och tillvägagångssättet för dess möten fastställs i stiftelsens stadgar. Delegationen kan ha i uppgift till exempel att utse och entlediga styrelseledamöter samt utse revisorer. Delegationen kan också ha i uppgift att ge utlåtanden i ärenden som gäller stiftelsens verksamhet och stadgeändring samt behandla bokslutet och verksamhetsberättelsen. Delegationen kan ha en betydande uppgift till exempel vid skapandet av ett samarbetsnätverk inom stiftelsens verksamhetsmiljö, medelsanskaffningen i anslutning till stiftelsens verksamhet eller i upplägget av principer som gäller fullgörandet av stiftelsens ändamål.

På delegationens medlemmar tillämpas inte ansvarsbestämmelser som gäller ledningens ansvar. Om skadeståndsansvaret hos delegationens medlemmar kan avtalas, mellan stiftelsen och delegationens medlemmar. Delegationens medlemmar kan ha skadeståndsansvar i enlighet med skadeståndslagen.

Verkställande direktör och annan direktör

I stiftelsens stadgar bestäms om en verkställande direktör och ett ombud samt om deras uppgifter, om stiftelsen har eller kan ha en verkställande direktör eller ett ombud. Verkställande direktören är ett organ som hör till stiftelsens ledning. Ett ombud är stiftelsens direktör i anställningsförhållande eller med förtroendeuppdrag. Om ombudet får inte användas namnet verkställande direktör.

En direktör för ett organ kallas för verkställande direktör i stiftelsen. Stiftelsens styrelse väljer verkställande direktören. Verkställande direktören kan inte vara styrelseordförande eller -ledamot eller medlem i förvaltningsrådet, eftersom dessa övervakar styrelsens förvaltning som verkställande direktören ansvarar för.

Verkställande direktören svarar för fullgörandet av stiftelsens ändamål och sköter stiftelsens övriga dagliga förvaltning i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar (verkställande direktörens allmänna behörighet). Verkställande direktören svarar för att stiftelsens bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska ge styrelsen och dess ledamöter de upplysningar som styrelsen behöver för att sköta sitt uppdrag.

Verkställande direktören får vidta åtgärder som med beaktande av omfattningen och arten av stiftelsens verksamhet är exceptionella eller av stor betydelse, endast om han eller hon har styrelsens bemyndigande eller styrelsens beslut inte kan inväntas utan väsentlig olägenhet för stiftelsens verksamhet. I det sistnämnda fallet ska styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

Om ombudet kan användas bl.a. namnet överombudsman, generalsekreterare eller verksamhetsledare. Ett ombud är inte ett lagstadgat organ såsom verkställande direktör, även om man har bestämt om ombudet i stadgarna. Stiftelsens styrelse styr och övervakar ombudets verksamhet och bestämmer skriftligen vem som är chefen för ombudet. Styrelseordföranden väljs inte till ombud i anställningsförhållande eller tvärtom.

Ombudets uppgifter fastställs i stiftelsens interna anvisningar och i (arbets)avtalet som ingåtts med ombudet och som styrelsen godkänner. Ombudet kan vidta betydande och omfattande åtgärder med tanke på stiftelsens verksamhet endast med styrelsens befullmäktigande. Ombudet får inte utan styrelsens befullmäktigande donera, låna ut, sälja, byta eller pantsätta stiftelsens egendom eller ta lån. Ombudet kan inte besluta om centrala åtgärder som har att göra med fullgörandet av ändamålet, såsom utdelningen av stora stipendier eller grundande, utvidgning eller upplösning av en inrättning som stiftelsen upprätthåller. I förhållande till styrelsen har ombudet en beredande och verkställande roll.

Övrig ledning och personal

Vid sidan av verkställande direktören eller ombudet fastställs den övriga operativa ledningens samt andra nödvändiga organs organisation, uppgifter, ansvar och övervakning i stiftelsens arbetsordning.

Stiftelsen kan ha funktionärer med förtroendeuppdrag och i anställningsförhållande samt andra anställda. De ska vara tillräckligt kompetenta och sakkunniga för sina uppdrag. De anställdas uppgifter fastställs i interna arbetsordningar och arbetsavtal.

Närståendekrets och avtalsbinding till stiftelsen

Stiftelsens ändamål får inte vara att bereda någon i närståendekretsen ekonomisk fördel. Åtgärder som vidtas med närståendekretsen är inte förbjudna, om följande förutsättningar uppfylls:

1. Åtgärderna med närståendekretsen ska kunna motiveras genom stiftelsens ändamål och verksamhetsformer.
2. Åtgärderna med närståendekretsen ska rapporteras i verksamhetsberättelsen.

Med en förbjuden ekonomisk fördel avses en sådan fördel som inte har en motivering som beror på stiftelsens ändamål eller verksamhet. Närståendekretsen kan endast få ekonomisk fördel under samma förutsättningar som en annan målgrupp enligt stiftelsens ändamål. Om ekonomiska åtgärder som vidtas med den begränsade närståendekretsen ska rapporteras i verksamhetsberättelsen. Se ytterligare information under ”Verksamhetsberättelse” på sidan 26.

Stiftelsens styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bestämmelserna om närståendekretsen är kända i stiftelsens verksamhet.

Till *den breda närståendekretsen* hör

1. stiftaren och människor, sammanslutningar och stiftelser som utövar bestämmande inflytande i stiftelsen samt deras eller stiftelsens dottersammanslutningar och dotterstiftelser
2. styrelseledamöterna och förvaltningsrådsledamöterna samt ersättarna för dem, verkställande direktören och dennes ställföreträdare samt de ansvariga bolagsmännen och revisorerna i stiftelsen och i sammanslutningar och stiftelser som avses i 1 punkten
3. stiftelsens ombud och andra personer som deltar i ledandet av stiftelsen

4. familjemedlemmar till människor som avses i 1–3 punkten
 5. andra nära släktingar till människor som avses i 1–3 punkten samt
 6. sammanslutningar och stiftelser där en människa eller flera samverkande människor som avses i 1–5 punkten har bestämmande inflytande.
6. hur man försäkras sig om att åtgärderna som vidtas med närståendekretsen är marknadsbaserade
 7. hur styrelsen övervakar åtgärderna som vidtas med närståendekretsen
 8. hur man informerar om närståendekretsanvisningen och hur ledningen förpliktas att följa den.

Med familjemedlemmar avses i denna lag make och sambo, egna barn och makens eller sambons barn och dessa barns make eller sambo och efterkommande samt egna och makens eller sambons föräldrar, far- och morföräldrar och deras föräldrar.

Med andra nära släktingar avses i denna lag en i 1 mom. 1–3 punkten och 2 mom. avsedd människas syskon och halvsyskon och deras make eller sambo samt en i detta moment avsedd människas barn, barns efterkommande, föräldrar och far- och morföräldrar.

Begreppen dottersammanslutning och -stiftelse samt bestämmande inflytande fastställs i bokföringslagen.

Till *den begränsade närståendekretsen* hör de personer, sammanslutningar och stiftelser, som nämnts ovan i punkt 1–4 och 6. Till den begränsade närståendekretsen hör dock inte de sammanslutningar eller stiftelser som familjemedlemmar till personer som avses i punkt 1–3 har bestämmande inflytande i.

Stiftelsen utarbetar en närståendekretsanvisning som kan tillämpas på den egna stiftelsens verksamhet. En god närståendekretsanvisning är det enklaste sättet att minimera risker för förbjudna åtgärder som vidtas med närståendekretsen. Det viktigaste är att man inte gynnar närståendekretsen i strid med lagen och att korrekta uppgifter om åtgärder som vidtas med närståendekretsen tas in i verksamhetsberättelsen (se malltabellen sida 26). I närståendekretsanvisningen fastställs bl.a.

1. vem som hör till närståendekretsen
2. vilka åtgärder som stiftelsen vanligen vidtar med närståendekretsen (såsom arvoden och tjänster som köps av närståendekretsen)
3. processen med beviljande av stipendier, inklusive jävsregler
4. hur åtgärderna som vidtas med närståendekretsen utreds i stiftelsen och dottersammanslutningarna samt hur de rapporteras i stiftelsens verksamhetsberättelse
5. hur processen med hantering av och beslutsfattande

Stiftelsen ska se till att förvaltningsrådets och styrelsens ledamot, verkställande direktör, ombud och andra som ingår i ledningen samt revisor har satt sig in i stiftelsens närståendekretsanvisning och förbundit sig att följa den. Närståendekretsanvisningen delas också ut till stiftaren och människor som utövar bestämmande inflytande i stiftelsen samt styrelser för stiftelsens dottersammanslutningar.

Om stiftelsen har ett närståendekretsregister, ska stiftelsen se till att registret används och förvaras med respekt för integriteten hos människor som ingår i registret och att det endast används för att uppfylla de skyldigheter som föreskrivs i stiftelselagen.

Personer som hör till stiftelsens närståendekrets ska undvika att genom avtal binda sig till stiftelsen. Med avtalsbindning avses bland annat uppdrag mellan stiftelsen och en närstående eller avtal om överlåtelse av egendom eller tjänster, långivning, placering av egendom, hyres- eller nyttjandekontrakt samt samarbetsavtal. Om det ligger i stiftelsens intresse att sluta sådana avtal, ska styrelsen visa att de ligger i stiftelsens intresse. Avtalen hanteras och besluten om dem fattas i stiftelsens styrelse, om de avviker från stiftelsens normala verksamhet. Avtal och affärer med en närstående ingås i regel till marknadspris.

En åtgärd med närståendekretsen kan ibland ha att göra med fullgörandet av stiftelsens ändamål. I sådana fall kan ett avtal med en närstående ingås på samma villkor som med andra personer som hör till målgruppen för stiftelsens ändamål. Till exempel en stiftelse som stödjer handikappboende kan hyra ut en bostad till en handikappad styrelseledamot under förutsättning att valet sker och hyresavtalet upprättas enligt samma villkor som för andra stödmottagare.

Vid exceptionella och betydande åtgärder ska stiftelsen styrelse med tillräcklig noggrannhet utreda om avtalsparten hör till närståendekretsen.

Till en person som hör till stiftelsens närståendekrets ges inte lön, om de inte har att göra med fullgörandet av stiftelsens ändamål. Arvoden som betalas till närståendekretsen ska vara av normal storlek och motiveras som nödvändigt arbete som görs till förmån för stiftelsen.

Arvoden

Till medlemmarna i organen kan betalas arvoden, om de inte har förbjudits i stiftelsens stadgar. Arvodena till medlemmarna i organen anges i verksamhetsberättelsen på det sätt som fastställs i stiftelselagen.

Styrelsen beslutar om arvodena. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, beslutar det om de arvoden som betalas till styrelsen. Om lönerna och arvodena till verkställande direktören och ombudet och den övriga operativa ledningen beslutas av styrelsen. Förvaltningsrådet beslutar om sina egna arvoden.

En person är jävig att delta i behandlingen och beslutsfattandet som gäller personens eget arvode. Om styrelsen eller förvaltningsrådet enligt stadgarna ska be-

sluta om sina egna sammanträdesarvoden, är en ledamot i dessa organ dock inte jävig att hantera ärendet och delta i beslutsfattandet. Om man beslutar om arvodena i samma sammanträde, som man väljer de nya ledamöterna i, fattas beslutet om arvoden innan de nya ledamöterna väljs.

Arvodena ska vara sedvanliga i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Med arvoden avses sammanträdesarvoden, övriga arvoden, löner, ersättningar, gottgörelser samt andra förmåner som en ledamot i ett organ får av stiftelsen. Samma gäller också arvode och annan ersättning till dem som hör till styrelsens ledning som betalas ur stiftelsens koncernbolag eller koncernstiftelse.

Arvodenas sedvanlighet övervakas regelbundet och kontinuerligt i stiftelsens interna tillsynssystem. Revisorn granskar årligen att arvoden och ersättningar som stiftelsen och dess dottersammanslutning och -stiftelse har betalat till ledamöterna i stiftelsens organ är sedvanliga.

Man ska komma ihåg att stiftelsens ändamål inte är att bereda stiftaren, en ledamot i stiftelsens organ eller en annan funktionär ekonomiskt fördel.

4. STIFTELSENS VERKSAMHET

Fullgörande av stiftelsens ändamål

I stiftelsens stadgar fastställs ändamålet och på vilka sätt ändamålet kan fullgöras. Styrelsen och den verkställande direktören ansvarar för organiseringen av stiftelsens verksamhet så att stiftelsens ändamål fullgörs på bästa möjliga sätt. Ett effektivt och resultatrikt fullgörande av ändamålet kräver en olik strategi i olika skeden av stiftelsens livslängd och i den föränderliga verksamhetsmiljön.

Stiftelsens styrelse har i uppgift att skapa en strategi för stiftelsen utifrån det ändamål och de fullgörandesätt som fastställs i stadgarna. Med hjälp av en väl uppjord och genomförd strategi är stiftelsens verksamhet konsekvent och effektiv och stiftelsen har lätt att kommunicera om sin verksamhet till intressentgrupperna. Strategin omfattar ett tidsspänn på till exempel tre till fem år. Förutom strategin är det bra att också planera mål på längre sikt, till exempel för tio år.

I strategin motiveras och fastställs

- målet för verksamheten
- verksamhetsformerna och metoderna för att uppnå målet
- tyngdpunkterna och valen till exempel vid utdelning av stipendier samt
- de resurser och kunskaper som behövs i verksamheten.

Stiftelsen kan öka effektiviteten av sin verksamhet genom att genomföra tidsbundna projekt eller genom att samarbeta med medborgarorganisationer, företag, institutioner eller myndigheter. En stiftelse kan inom ramen för sina stadgar också pröva nya verksamhetsformer och besluta om fortsättningen utifrån prövningen.

Strategin ska uppdateras i och med att samhället och verksamhetsmiljön förändras. Styrelsen granskar regelbundet strategins ändamålsenlighet och effektivitet samt verkan genom att bedöma om stiftelsens verksamhet ger mervärde som motsvarar dess ändamål. Då

granskar styrelsen genomförandet av målen på kort och lång sikt i förhållande till stiftelsens ändamål och de tillgängliga medlen. En väsentlig del av processen är utvärdering av styrelsens egen verksamhet.

I stiftelsens strategi är det också bra att ta ställning till beredningen av beslutsfattandet, till exempel om det är ändamålsenligt att tillsätta en separat kommitté eller ett separat utskott för behandling av projekt, stipendier eller placeringar.

Stipendier och understöd

En central del av en stipendiestiftelse är att dela ut stipendier, understöd och bidrag (i fortsättningen syftar ”stipendium” till alla dessa). Styrelsen ser till att stipendieregleringen eller en annan skriftlig anvisning styr allokeringen av stipendier enligt stiftelsens och eventuella fonders ändamål. Dessutom fastställer styrelsen de principer och den praxis som ska följas vid utdelningen. Sådana är till exempel att fastställa och besluta om totalbeloppet som används för stipendier och principerna för hur enskilda stipendier fastställs.

Vid utdelningen av stipendier ska man beakta behoven i samhället och de områden som stöds. Stiftelsen utvärderar regelbundet effektiviteten av sin stipendieverksamhet samt möjligheter till samarbete med andra aktörer.

Om stiftelsen fullgör sitt ändamål närmast genom att dela ut stipendier, använder stiftelsen en betydande del av sina intäkter för stipendier. När stiftelsen beviljar stipendier ska den beakta deras inverkan och effekt och att stipendierna används för beviljat ändamål. Mer information får man i Delegationens anvisning *Hållbar medelanvändning i stiftelser*.

Stiftelsen utarbetar anvisningar för behandling av ansökningar för att främja ett ändamålsenligt beslutsfattande som grundar sig på expertis. I dessa ingår också bestämmelser om jävighet vid beredningen och beslutsfattandet. Sakkunnigförfarandet har fastställs i stipendieregleringen.

Det rekommenderas att stiftelsen inte ska bevilja stipendier eller andra jämförbara förmåner till styrelseledamöterna, personalen, ledamöterna i sina organ, sina sakkunniga eller andra förtroendepersoner eller deras närstående krets.

För stiftelser som verkar inom begränsade vetenskapliga eller konstnärliga områden kan det vara svårt eller till och med omöjligt att hitta ojäviga sakkunniga som känner till området. I sådana situationer är det särskilt viktigt att komma överens om jävighetsprinciperna och anteckna dem i stipendieordningen eller ett motsvarande dokument. Detta gäller också stipendieansökningar som behandlas av personer som är underställda förtroendepersoner och sakkunniga eller arbetar i arbetsgrupper.

Stiftelsen ser till att informationen om stipendier som kan ansökas och om beviljade stipendier når sökandena. Ansökningsblanketter och anvisningar för ifyllande av dem är tydliga och tillgängliga på stiftelsens webbplats. Om beviljade stipendier informeras utan dröjsmål och samtidigt ges tydliga anvisningar för hur man ska gå tillväga för att ta ut stipendiet och hur man ska rapportera om arbetets framskridande. Om utbetalningen av stipendiet kan avbrytas eller ett utbetalt stipendium kan återkrävas, ska man meddela om detta senast i anmälan om beviljande av stipendiet. Samtidigt ska man anmäla de grunder på vilka avbrottet eller återkravet är möjligt. Stipendiemottagarna ska också få information om beskattningen av stipendier samt om reglerna och bestämmelserna om pensions- och olycksfallsförsäkringar. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA ger råd till stipendiemottagare i försäkringsfrågor.

När stiftelsen beviljar personliga arbetsstipendier tar den hänsyn till levnadskostnaderna, utvecklingen av den allmänna inkomstnivån samt lönesättningen inom den aktuella branschen. Ett skattefritt stipendium garanterar inte nödvändigtvis en tillräcklig utkomst för mottagaren.

Det är bra att granska ansökningstiderna för stipendier med tanke på flexibilitet och ändamålsenlighet. När det gäller stipendier för rese- och konferenskostnader kan en kontinuerlig ansökan eller en ansökan som sker två gånger om året vara mycket motiverad.

Priser

Stiftelsen kan inom ramen för sina stadgar dela ut priser på samma villkor som stipendier. Priset är ett erkännande för ett välgjort arbete, till skillnad från stipendier, som är avsedda för att finansiera kommande arbete.

Stiftelsens övriga verksamhet och egna projekt

Om stadgarna tillåter, kan en stipendiestiftelse fullgöra sitt ändamål genom att genomföra egna projekt. Sådana kan vara till exempel publikationsverksamhet och ordnande av vetenskapliga evenemang eller upprätthållande av ett forskningsinstitut, konstnärsresidens, arkiv, konstsamling, museum eller en annan inrättning. Om stiftelsen fullgör sitt ändamål genom sina egna projekt, ska särskild vikt läggas på en regelbunden utvärdering av verksamhetens ändamålsenlighet och effektivitet.

Fullgörande av ändamålet som affärsverksamhet

En stiftelse kan inte bildas för att bedriva affärsverksamhet. Stiftelsen kan dock fullgöra sitt ändamål genom affärsverksamhet som nämns i dess stadgar. Till exempel flera stiftelser inom socialbranschen bedriver affärsverksamhet genom att erbjuda omsorgs- och boendetjänster. Då ska stiftelsen säkerställa att stiftelsens ändamål beaktas i affärsverksamhetsstrategin.

Stiftelsen i en koncern

Med tanke på stiftelsens verksamhet kan det vara ändamålsenligt att överföra en del av funktionerna (till exempel affärsverksamheten) till ett dotterbolag, om stiftelsens ändamål och stadgarna möjliggör överföringen. Då bildar stiftelsen och dotterbolaget en koncern, där stiftelsen är moderbolag.

Stiftelsen är koncernens moderbolag, när den har bestämmande inflytande i dotterbolaget eller stiftelsen dvs. bland annat

- mer än hälften av rösterna eller
- rätt att utnämna eller entlediga majoriteten av ledamöterna i bolagets eller stiftelsens styrelse eller
- rätt att utnämna eller entlediga majoriteten av ledamöterna i bolagets eller stiftelsens andra organ som har rätt att utnämna eller entlediga majoriteten i bolagets eller stiftelsens styrelse eller
- rätt att på annat sätt använda bestämmande inflytande.

När stiftelsens förmögenhet överförs till ett dotterbolag, ska man identifiera riskerna i affärsverksamheten, för att affärsverksamheten inte äventyrar fullgörandet av stiftelsens ändamål. Stiftelsens styrelse ansvarar för att hela stiftelsekoncernen främjar fullgörandet av stiftelsens ändamål.

Stiftelsen kan också ha en dotterställning när det gäller bokföringen. En stiftelse som hör till koncernen som dotter verkar självständigt genom att endast fullgöra sitt eget ändamål. En dotterställning uppstår när någon juridisk person har rätt att utnämna majoriteten av stiftelsens styrelseledamöter eller ledamöter i ett sådant organ som har en sådan rätt.

En instans som har utnämningsrätt kan endast besluta om utnämning av ledamöter i stiftelsens organ och revisorer, inte om andra angelägenheter som gäller stiftelsen.

Ledamöter i stiftelsens organ har lojalitetsplikt mot stiftelsen. Dotterbolag samt deras styrelser och verkställande direktörer hör till stiftelsens närstående krets, på samma sätt som modersammanslutningen eller -stiftelsen och dess ledning. Det rekommenderas att transaktioner inom koncernen görs med gängse värden.

Genomslagskraft och dess utvärdering

Utvärdering av genomslagskraften är ett verktyg för att utveckla och förbättra stiftelsernas verksamhet. Den är inte en skyldighet som ställts utifrån, utan en möjlighet att utvärdera vad som fungerar i stiftelsen och vad som kunde fungera bättre. Med stiftelsens genomslagskraftsutvärdering mäts hur bra stiftelsens verksamhet fullgör det ändamål eller de strategiska tyngdpunkter som fastställs i stadgarna. Utvärderingen av genomslagskraften ska inte blandas med utvärderingen av stiftelsens verksamhet.

Uppföljningen och utvärderingen av stiftelsens genomslagskraft ska etableras som en del av utvecklingen av stiftelsens verksamhet. Med hjälp av utvärderingen av genomslagskraften blir stiftelsernas roll och betydelse i samhället klarare. Mer information får man i *Delegationens anvisning Stiftelser med genomslagskraft! Principer och praxis för bedömning av stiftelsernas genomslagskraft*.

”Med hjälp av en väl uppgjord och genomförd strategi är stiftelsens verksamhet konsekvent och effektiv och stiftelsen har lätt att kommunicera om sin verksamhet till intressentgrupperna.”

5. STIFTELSENS EKONOMI

Målet med stiftelsens ekonomiförvaltning är att ändamålet fullgörs utan störningar nu och i framtiden. Stiftelsens styrelse och verkställande direktör ansvarar för den egendom som betrots dem. Det finns fastställda principer för ekonomiförvaltningen och det ska regelbundet följas att de är uppdaterade och att de genomförs.

Medelsförvaltning

Förutom att sköta medel som används för stiftelsens verksamhet har medelsförvaltningen i uppgift att sköta stiftelsens placeringsverksamhet och eventuella affärsverksamhet. Medelsförvaltningen ska vara planmässig. Planen för medelsförvaltning innehåller en plan för placeringsverksamheten, affärsverksamheten och förvaltningen av stiftelsens anläggningstillgångar. På all medelsförvaltning tillämpas ledningens allmänna omsorgsplik.

Förvaltning av medel som används för stiftelsens verksamhet

Styrelsen och verkställande direktören förvaltar och övervakar stiftelsens anläggnings- och finansieringstillgångar med omsorg och ser till att medel finns tillgängliga för fullgörande av stiftelsens ändamål.

Styrelsen och verkställande direktören ser till att ersättnings- och tilläggsinvesteringar av anläggningstillgångar kan utföras när de behövs och inom planerad tid. För fastigheter fastställer styrelsen en underhållsplan som innehåller reparationsbehoven per byggnadsdel, eurobelopp och tidpunkter för genomförande. Finansieringstillgångarna ska säkerställa likviditet och stiftelsens störningsfria verksamhet oberoende av konjunkturer.

Placeringsverksamhet

Med placeringstillgångar avses tillgångar som inte är till den egentliga verksamhetens omedelbara förfogan-

de, utan vars avkastning används för att finansiera den egentliga verksamheten.

Stiftelsens styrelse och verkställande direktör ansvarar för att stiftelsens medel har placerats enligt plan. Vid placeringen beaktas likviditeten på kort sikt och effekterna på finansieringen på lång sikt. Mer detaljerade principer för planering av stiftelsens placeringsverksamhet och medelanvändning finns i Delegationens anvisning *Hållbar medelanvändning i stiftelser*.

Styrelsen fastställer principerna för placeringsverksamheten och övervakar att de följs. I stiftelsens placeringspolitik fastställs

- målen för placeringsverksamheten
- tillåtna tillgångslag
- placeringarnas allokering och marginal inom allokeringen
- riskerna samt
- uppföljningen och rapporteringen.

Dessutom kan man fastställa principerna för ansvarfull placering. Styrelsen fastställer befogenheterna av organ som ansluter till stiftelsens placeringsverksamhet, funktionärerna samt utomstående kapitalförvaltare.

I praktiken kan också någon annan instans än styrelsen ansvara för placeringen av medel, bara den tillsammans med verkställande direktören har ansvar för förvaltningen av stiftelsens tillgångar. I stiftelsens stadgar kan placeringen av medel ges som uppgift till stiftelsens andra organ eller funktionär, till exempel medelsförvaltningskommittén, verkställande direktören eller ett annat organ eller ombud. Styrelsen kan också befullmäktiga stiftelsens verkställande direktör eller något annat organ, funktionär eller en utomstående att verkställa styrelsens beslut. Förutsättningen för ett sådant befullmäktigande är att en noggrann placeringsanvisning utarbetas. Om ett uppdrag som ges till en utomstående ska utarbetas ett skriftligt kapitalförvaltningsavtal, i vilket kapitalförvaltarens befogenheter och ansvar tydligt fastställs. Stiftelsens styrelse ska noga övervaka att interna anvisningar och kapitalförvaltningsavtalet följs.

Om resultaten av placeringsverksamheten, den förverkligade allokeringen och utvecklingen av marknadsvärden rapporteras regelbundet till styrelsen. Styrelsen analyserar resultaten, förvaltar tillgångarna och vidtar nödvändiga åtgärder.

Stiftelsen eller en person som tillhör dess ledning får inte ge stiftelsen fördel med sina insideruppgifter från börsbolag. Om stiftelsen eller en person som tillhör dess ledning alltså har konfidentiella uppgifter enligt värdepappersmarknadslagen till sitt förfogande, får de inte användas i värdepappershandel eller röjas för någon annan. Alla som hanterar sådana uppgifter i stiftelsen anses vara insiders, om vilka man vid behov upprättar ett börsbolagsspecifikt register i stiftelsen. Begreppet insider och dennes närmaste krets som föreskrivs i värdepappersmarknadslagen skiljer sig från begreppet närstående krets som föreskrivs i stiftelselagen. Närmare information finns i värdepappersmarknadslagen, från Centralhandelskammaren och i de företagsspecifika insideranvisningarna.

När det gäller helhetsutvärderingen av ärendet och begreppet insider ska man beakta EU:s förordning om marknadsmissbruk (förordning EU nr 596/2014, artikel 19).

Affärsverksamhet för att skaffa medel

Stiftelsen kan skaffa medel också genom affärsverksamhet, om detta nämns i stadgarna.

Styrelsens och verkställande direktörens omsorgsplikt gäller hela koncernen och täcker således också affärsverksamheten. Styrelsen och verkställande direktören ska följa affärsverksamhetens resultat och risker. Om affärsverksamheten i syfte att skaffa medel är olönsam eller risken blir för stor, ska man avstå från affärsverksamheten. Det viktigaste är att omsorgsfullt utvärdera framtidsutsikterna och möjligheterna för att rätta till utvecklingen. Vid försäljningen av affärsverksamheten ska man komma ihåg stiftelsens intresse, som bl.a. betyder att försäljningen ska ske till gängse värde.

Övrig medelsanskaffning

Stiftelsen kan samla in pengar också på något annat sätt för att finansiera sin egentliga verksamhet. Styrelsen fastställer målen och formerna för medelsanskaffningen

samt de sätt och etiska principer som ska följas i medelsanskaffningen.

Donationer och testamenten

Styrelsen ser till att de intäkter som stiftelsen får från donationer och testamenten används för att fullgöra stiftelsens ändamål enligt donatorns eller testamentsgivarens vilja.

Stiftelsen tar inte emot donationer och testamenten som inte är enliga med stiftelsens intressen eller som inte har riktats till verksamhet enligt stiftelsens ändamål eller vars villkor stiftelsen inte kan eller vill uppfylla. Stiftelsen säkerställer sig att donatorn har rättshandlingsförmåga och att testamentet har upprättats och donationen har getts frivilligt utan att donatorns rättigheter och verksamhet har begränsats.

Efter att ha fått del av testamentet ska stiftelsen säkerställa att boutredningen har gjorts på behörigt sätt. När det gäller ett dödsbo värnar stiftelsen om testamentsgivarens integritet, förfar på ett säkert sätt och sköter om realiseringen av egendomen på ett finkänsligt sätt. Stiftelsen dokumenterar egendomen, särskilt värdeföremålen till exempel genom att fotografera dem.

Stiftelsen publicerar de donationer som den har fått. I särskilda fall kan stiftelsen låta bli att ge donatorns namn till offentligheten, om donatorn så vill.

Penninginsamling

Stiftelsen skaffar behöriga tillstånd till att verkställa insamlingar och lotterier och följer lagstiftningen kring dessa. Vid marknadsföringen av insamlingar och lotterier iakttas god sed och etiskt hållbara principer. Vid marknadsföringen utreds bl.a. stiftelsens bakgrundsuppgifter, insamlingssättet och användningsändamålet för medlen. Insamlingarnas intäkter, kostnader och användning av nettointäkter rapporteras i stiftelsens årsberättelse och på stiftelsens webbplats.

Offentliga stöd

Om stiftelsen får finansiering från offentliga källor, ska stiftelsen lämna behöriga anmälningar om användning av medlen till finansören. Oanvända medel återbetalas till stödgivaren enligt villkoren för stödet. Om den of-

fentliga finansieringen rapporteras i verksamhets- och årsberättelsen samt på webbplatsen.

Lånefinansiering

Stiftelsen kan ta lån för sin egentliga verksamhet, till exempel för att bygga eller renovera en fastighet eller inrättning som ansluter till dess verksamhet. Finansieringen av placeringsverksamheten med lånefinansiering kan öka riskerna vid placeringsverksamheten och äventyra skattefriheten av placeringsverksamheten och stiftelsens allmännyttighet.

Stiftelsens styrelse beslutar om lånefinansieringen, dess villkor och säkerheter. Innan lån tas ska stiftelsen upprätta en finansieringsplan för att säkerställa att lånen och dess räntor kan betalas i överenskommen tidtabell.

Ekonomiförvaltning

Stiftelsens styrelse och verkställande direktör ansvarar för att stiftelsens ekonomiförvaltning är ordnad på behörigt sätt. En fungerande och tydlig ekonomiförvaltning stödjer fullgörandet av stiftelsens ändamål och uppföljningen och tillsynen av stiftelsen. Ekonomiförvaltningen ska skapa tillförlitliga och aktuella rapporter om stiftelsens ekonomiska ställning, resultat och verksamhet för ledning och övervakning av stiftelsen. Stiftelsen lämnar all nödvändig information regelbundet till myndigheterna.

Stiftelsen kan ordna ekonomiförvaltningen själv eller använda inköpta tjänster. Om stiftelsen inte har nödvändiga kunskaper eller resurser för att sköta ekonomiförvaltningen, är det rimligt att köpa tjänsten från en utomstående revisionsbyrå.

För att stipendier och övriga utgifter ska kunna hanteras behörigt, ska den praxis som anknyter till godkännandet, dokumenteringen och utbetalningen av dessa vara tydlig. Så kallade farliga arbetskombinationer, dvs. användning av stiftelsens pengar utan tillräcklig tillsyn, ska undvikas.

Som arbetsgivare ansvarar stiftelsen för löneutbetalning till personalen, lagstadgade bikostnader som förknippas med löner samt anmälningar som görs till skattemyndigheten och försäkringsbolagen.

Utläggande på entreprenad

Stiftelsen kan lägga ut funktioner som förknippas med den operativa verksamheten och förvaltningen och som stödjer fullgörandet av ändamålet på entreprenad. Ansvar för att dock aldrig överförs eller läggs ut på entreprenad, utan ansvar för att stiftelsens styrelse, medelsförvaltning, organisation och verksamhet är ordnad på behörigt sätt ligger alltid på styrelsen och verkställande direktören.

Att lägga funktioner på entreprenad kan hjälpa stiftelsen att fokusera på fullgörandet av sitt ändamål, när funktioner som kräver särskilda kunskaper eller rutinemässiga funktioner läggs ut på en expert som är specialiserad på dessa. Utläggandet på entreprenad får inte fördunkla stiftelsens ledning eller ansvarsstrukturer eller det vem som beslutar om stiftelsens ärenden.

Utläggandet på entreprenad kan vara till nytta när man vill förhindra så kallade farliga arbetskombinationer. Med farliga arbetskombinationer avses situationer där en eller några personer sköter ekonomiförvaltningen utan tillräcklig tillsyn. Till exempel ingen får själv godkänna sina egna utgifter eller avgifter, och en underställd ska inte godkänna sin chefs utgifter eller avgifter.

Funktioner som kan läggas på entreprenad är till exempel förvaltning av placeringsportföljen, fastighets-skötsel, uthyrningsverksamhet, bokföring, löneberäkning samt penninginsamlingar.

Om entreprenadsarbeten ingår detaljerade avtal och man ska noggrant se till att de följs. I avtalen ska man också anteckna att det är fråga om verkställande av styrelsens eller den verkställande direktörens beslut, inte om överföring av beslutanderätten utanför stiftelsen.

Nyttan och ändamålsenligheten av utläggande på entreprenad ska alltid vägas i relation till stiftelsens kostnader och verksamhetens effektivitet.

Anskaffningar

Stiftelsen kan köpa tjänster och nyttigheter som har att göra med fullgörandet av dess ändamål, utvecklingen av verksamheten, förvaltningen eller medelsförvaltningen.

Sedvanliga anskaffningar för stiftelsen kan göras av styrelsen, verkställande direktören och funktionärerna. Osedvanliga anskaffningar kräver styrelsens beslut. An-

skaffningsbefogenheterna antecknas till exempel i stiftelsens arbetsordning.

Stiftelsen kan ge sedvanliga utmärkelser till personalen och intressentgrupperna. Sådana är till exempel märkesdagspresenter. Rimlighet ska iakttas vid företräddandet av stiftelsen. Evenemang avsedda för intressentgrupperna hör till stiftelsens motiverade PR-verksamhet.

Bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse

Stiftelsen är alltid bokföringsskyldig och den ska iaktta god bokföringssed. Stiftelsen ska upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för varje räkenskapsperiod. Bokföringsnämndens allmänna anvisningar, utlåtanden och övriga ställningstaganden har en central roll i den praktiska handledningen.

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för att bokslutet och verksamhetsberättelsen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om stiftelsens och stiftelsekoncernens ekonomiska ställning, resultat och verksamhet. Kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter gäller också osjälvständiga stiftelser (självständiga fonder) och andra bundna fonder.

Styrelsen och verkställande direktören undertecknar bokslutet och verksamhetsberättelsen. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, bekräftar det bokslutet och verksamhetsberättelsen.

I bokslutet och verksamhetsberättelsen lönar det sig att vara så öppen som möjligt och överskrida minimikraven i lagstiftningen.

Bokslut

Bokslutet innehåller en balansräkning, resultaträkning samt uppgifter som lämnas i bilagor. En stiftelse som utgör en moderstiftelse i en koncern ska alltid upprätta ett koncernbokslut som inkluderas i bokslutet. I bokslutet ska inkluderas en finansieringsanalys om en sådan behövs för att beskriva stiftelsens penningflöden.

Ett dotterbolags bokslut behöver dock inte sammanställas med koncernbokslutet, om en sammanställning inte behövs för att ge riktiga och tillräckliga uppgifter om stiftelsens verksamhet och ekonomiska ställning. Styrelsen bedömer när ett koncernbokslut ska

upprättas och vilka dotterbolag som ska fogas till det. Om resultatet och den ekonomiska ställningen av dotterbolag som inte har sammanställts samt om de ömsesidiga transaktionerna mellan stiftelsen och dotterbolaget ges en tillräckligt öppen utredning i bokslutet.

Handlingar som ingår i bokslutet och som bifogats till bokslutet ska vara överskådliga och bilda en helhet. Stiftelsens styrelse fastställer principerna för upprättande av bokslutet såsom principerna för värdering av tillgångar och avskrivningstiderna.

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen rapporteras på vilket sätt och hur framgångsrikt stiftelsen har verkat för att fullgöra sitt ändamål. Dessutom ska alla stödmottagare, stödets syften och de beviljade beloppen antecknas. Som undantag måste anses publicering av namn på sådana stödmottagare, som skulle avslöja känsliga uppgifter till exempel om personens sociala ställning eller hälsotillstånd eller ställa honom eller henne i fara. Alternativt kan stiftelsen i sin verksamhetsberättelse ange var uppgifterna om stödmottagarna finns offentligt tillgängliga.

I verksamhetsberättelsen framställs uppgifter om väsentliga händelser under räkenskapsperioden och efter den och en bedömning av sannolik kommande utveckling. Om forsknings- eller utvecklingsverksamhet ingår i stiftelsens affärsverksamhet, ska en utredning av verksamhetens omfattning lämnas. Verksamhetsberättelseuppgifterna kan också lämnas i bilagor till bokslutet i den mån det är tillåtet enligt bokföringslagen.

Marknadsvärdet på stiftelsens egendom framställs i verksamhetsberättelsen eller bilagorna till bokslutet till den del marknadsvärdet är känt. I verksamhetsberättelsen rapporteras om underhållsbehovet av och -planen för stiftelsens egendom. I verksamhetsberättelsen lämnas en utredning om de strukturella ändringar som skett i stiftelsekoncernen och ändringarna i stiftelsens stadgar.

I verksamhetsberättelsen lämnas uppgifter om de understöd som stiftelsen gett till stiftelsens närstående-krets och andra ekonomiska åtgärder som vidtagits med närståendekretsen. Av uppgifterna ska närståendekretsrelationens art, beskrivning av åtgärderna eller de ekonomiska fördelarna samt penningvärdet på den ekonomiska fördelen framgå enligt följande tabell.

NÄRSTÅENDEKRETSTABELL

ÅTGÄRDER ELLER EKONOMISKA FÖRDELAR I EURO		NÄRSTÅENDEKRETSRELATIONENS KARAKTÄR				
		1	2	3	4	5
A	LEDNINGENS LÖNER, ARVODEN OCH PENSIONS FÖRPLIKTELSE	-	€	€	-	-
B	AVTAL	€	€	€	€	€
C	BEVILJAT STÖD	€	€	€	€	€
D	BEVILJADE LÅN, ANSVAR OCH ANSVARSFÖRBINDELSER	€	€	€	€	€
E	EN BESKRIVNING AV ÅTGÄRDER OCH EKONOMISKA FÖRDELAR					

NÄRSTÅENDEKRETSRELATIONENS KARAKTÄR

- 1 Stiftaren och den som utövar bestämmande inflytande i stiftelsen samt deras eller stiftelsens dottersammanslutning och dotterstiftelse
- 2 Styrelseledamöterna och förvaltningsrådsledamöterna samt ersättarna för dem, verkställande direktören och dennes ställföreträdare samt de ansvariga bolagsmännen och revisorerna i stiftelsen och i sammanslutningar och stiftelser som avses i 1 punkten
- 3 Stiftelsens ombud och andra personer som deltar i ledandet av stiftelsen. Om endast en direktör hör till grupp 3, såsom ett ombud, kan uppgifterna i denna punkt sammanställas med punkt 2.
- 4 Familjemedlemmar till människor som avses i 1—3 punkten*
- 5 Sammanslutningar och stiftelser där en människa eller flera samverkande människor som avses i 1—4 punkten har bestämmande inflytande

* make och sambo, egna barn och makens eller sambons barn och dessa barns make eller sambo och efterkommande samt egna och makens eller sambons föräldrar, far- och morföräldrar och deras föräldrar

FÖRKLARINGAR TILL ÅTGÄRDER OCH EKONOMISKA FÖRDELAR

A Om ledamöterna och ersättarna i stiftelsens styrelse och förvaltningsråd, stiftelsens verkställande direktör och dennes ersättare samt ombud och annan personal som deltar i ledandet av stiftelsen anges lönen och arvoden samt pensionsförpliktelser angående dessa uppgifter. I punkten anges till exempel sammanträdesarvoden, årsarvoden, löner, pensionsförpliktelser, konsultarvoden samt andra penningersättningar som en person som hör till stiftelsens ledning och deltar i ledningen får för det arbete som han eller hon gjort för stiftelsen.

B Om avtalen anges till exempel hyres- konsultations- och försäljningsavtal. Om avtalen anges alla kommersiella åtgärder som vidtagits mellan stiftelsen och närstående kretsen och som inte har anges i de andra punkterna. Om den kommersiella åtgärden innehåller en rabatt för en person som hör till närstående kretsen, är avtalspriset lägre jämfört med marknadspriset, värdet på förmånen anges i punkt E.

C Beviljade stöd kan vara t.ex. stipendier, understöd, priser samt andra delvis eller helt vederlagsfria ekonomiska fördelar, såsom delvis eller helt vederlagsfria bruksförmåner som en person som hör till närstående kretsen har fått av stiftelsen.

D Förutom eurobelopp ska man ange hur lånen, ansvaret och ansvarsförbindelserna anknyter till fullgörandet av stiftelsens ändamål, stiftelsens verksamhetsformer och medelsförvaltning samt deras huvudsakliga villkor.

E Här kan man närmare beskriva den ekonomiska verksamhetens karaktär (t.ex. "C2 beviljat stipendium x euro. B4 konsultationsavtal ingått med ombudets barn"). Om denna huvudgrupp inte ger riktig och tillräcklig beskrivning av den vidtagna åtgärdens karaktär, ska mer information om den ges i verksamhetsberättelsen eller i samband med tabellen i uppgifter som ges i bilagor.

I verksamhetsberättelsen ska också grunderna för bildande av förtroendepersonernas arvoden anges: sammanträdes- och eller årsarvode eller annan grund.

Transaktioner med stiftelsens dotterbolag eller -stiftelse, såsom inköp av tjänster, lån, säkerheter, ansvarsförbindelser och in-teckningar anges separat.

Årsberättelsen och verksamhetsberättelsen skiljer sig

från varandra. Verksamhetsberättelsens innehåll begränsas till de informationskrav som förutsätts i lagstiftningen. Årsberättelsen är en mer omfattande berättelse än den lagstadgade beskrivningen om stiftelsens förverkligade verksamhet, principerna och målen för verksamheten och till exempel stiftelsens samhällliga betydelse. Se mer sida 29.

Verksamhetsberättelsens innehåll

I verksamhetsberättelsen anges alltid följande:

1. Vad som är stiftelsens ändamål och hur stiftelsen har verkat för att fullgöra sitt ändamål.
2. Uppgifter om väsentliga händelser under räkenskapsperioden och efter den.
3. En bedömning av sannolik kommande utveckling och de faktorer som påverkar den.
4. En utredning av omfattningen av forsknings- och utvecklingsverksamheten.
5. Uppgifter om arvodena till styrelse- och förvaltningsrådsledamöterna och verkställande direktören.
6. Uppgifter om de understöd som stiftelsen gett till stiftelsens begränsade närstående krets och andra delvis eller helt vederlagsfria ekonomiska fördelar samt andra ekonomiska åtgärder som vidtagits med närstående kretsen. Av uppgifterna ska framgå
 - a. närstående kretsrelationens karaktär
 - b. beskrivning av åtgärderna eller de ekonomiska fördelarna samt
 - c. penningvärdena för åtgärderna eller de ekonomiska fördelarna.
7. Uppgifter om de lån, ansvar och ansvarsförbindelser som getts till medlemmar i den begränsade närstående kretsen. Av uppgifterna ska framgå
 - a. närstående kretsrelationens karaktär
 - b. beskrivning av åtgärderna eller de ekonomiska fördelarna
 - c. penningvärdena för åtgärderna eller de ekonomiska fördelarna
 - d. de huvudsakliga villkoren för lånen, ansvaret och ansvarsförbindelserna
 - e. hur de anknyter till fullgörandet av stiftelsens ändamål, stiftelsens verksamhetsformer och medelsförvaltning.

8. Utredning om stiftelsen har förvärvat bestämmande inflytande om en annan bokföringsskyldig.
9. Utredning om stiftelsen har varit delaktig i en fusion under räkenskapsperioden.
10. Redogörelse om stiftelsens stadgar har ändrats under räkenskapsperioden.

En stor bokföringsskyldig (BFL 3:9:2) ska i verksamhetsberättelsen alltid ange följande:

1. En bedömning av stiftelsens ekonomiska ställning och resultat, inklusive de viktigaste siffrorna och andra uppgifter
 - a. om personalen
 - b. miljöfaktorerna
 - c. andra eventuella frågor som är viktiga med tanke på stiftelsens verksamhet.
2. De mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra omständigheter som påverkar utvecklingen av verksamheten.

I verksamhetsberättelsens bilaga eller årsberättelse kan som kompletterande uppgifter anges

1. alla stödmottagare, stödets syften och de beviljade beloppen
2. marknadsvärdet på egendomen framställt till den del det är känt
3. underhållsbehovet av och -planen för egendomen
4. den eventuella koncernstrukturen och dess eventuella ändringar
5. allmänna principer
 - a. för grunderna för bildande av ledningens arvoden
 - b. hur en person som hör till närstående kretsen kan få understöd och förmåner från stiftelsen
 - c. fastställandet av marknadsvärdet på åtgärder som vidtas med närstående kretsen.

6. KOMMUNIKATION, ÖPPENHET OCH INFORMATIONSHANTERING

Hörnstenarna i stiftelsens kommunikation är öppenhet och tydlighet samt iakttagande av olika målgrupper. Genom en lyckad kommunikation kan stiftelserna berätta om sin verksamhet och samhälleliga effektivitet och på så sätt fullgöra sitt ändamål samt sina donatorers vilja.

Stiftelsen har många olika slags kontakter med det omgivande samhället. Kontakten regleras av lagar, stadgar, god sed, moraliska skyldigheter och förväntningar som riktas mot stiftelserna. En viktig lag som tillämpas på stiftelsernas kommunikation är personuppgiftslagen. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller i regel inte stiftelser.

I anvisningen *Stiftelsens kommunikation* som Delegationen för stiftelser och fonder har publicerat för sina medlemmar går man igenom kommunikationen ur olika synpunkter från praktisk information till kriskommunikation.

Öppenhet

Stiftelserna har en viktig samhällelig betydelse. Stödstiftelserna beviljar stöd enligt prövning till vetenskaper, konst, bildningsarbete och andra nyttiga ändamål inom ramen för sitt eget ändamål.

Stiftelsens ställning som en ansedd institution beror på dess goda rykte, vars grund är en oklanderlig verksamhet för fullgörandet av stiftelsens ändamål. Ett gott rykte är en stiftelsens centrala framgångsfaktor och det är mycket viktigt att värna om det. Därför är rättesnöret för stiftelsens kommunikation öppenhet och genomskinlighet. Med tanke på öppenhet är det viktigt att dela ut information om stiftelsens verksamhet och resultat på många olika sätt.

Stiftelsen för statistik över hur dess stöd har riktats till olika branscher. Uppgifterna om riktningen av stöden är nyttiga för att stiftelsen ska kunna utvärdera sin egen verksamhet och öka sin effektivitet. Dessutom ökar de offentligt publicerade statistikuppgifterna den allmänna förståelsen om finansieringen inom en viss bransch.

Det bästa sättet att informera är goda webbsidor som innehåller strukturerad och tillräcklig information om stiftelsen och dess verksamhet. Ett bra sätt att öka öppenheten är också årsberättelsen som stiftelsen utarbetar för sina intressentgrupper och där stiftelsens verksamhet kan beskrivas på ett mångsidigt sätt.

Stiftelsens intressentgrupper

Stiftelsen har många intressentgrupper som ska beaktas i planeringen och riktningen av kommunikationen. Stiftelsens intressentgrupper är å ena sidan alla de instanser på vilka stiftelsens verksamhet inverkar och å andra sidan de instanser som med sin egen verksamhet kan påverka stiftelsens verksamhet. Av intressentgrupperna är de viktigaste de på vilka stiftelsens verksamhet har mest inflytande, och de vilkas åtgärder har mest inflytande på stiftelsen. Stiftelsen är i kontinuerlig och tillräcklig intensiv växelverkan med de väsentligaste intressentgrupperna, för att veta vilka förväntningar de har mot stiftelsen. Enligt intressentgruppernas intressen är det bra att erbjuda mer information om stiftelsens verksamhet.

Stödstiftelsens centrala intressentgrupper till vilka information om stiftelsens verksamhet och fullgörandet av ändamålet ska riktas, är stödsökande och -mottagare, företrädarna för stiftaren samt tidigare och kommande donatorer.

Intressentgrupper som är intresserade av stiftelsernas verksamhet är också den så kallade stora allmänheten och den offentliga makten som behöver uppgifter bl.a. som stöd för beslutsfattandet. Det är viktigt att stiftelserna också informerar varandra och Delegationen för stiftelser och fonder för att öka omfattningen av stiftelseinformation.

Webbkommunikation

Stiftelsen ska ha egna tydliga webbsidor som uppdateras regelbundet, eftersom internet är den viktigaste infor-

mationskällan för dem som är intresserade av stiftelser. Uppdaterade, visuellt och innehållsmässigt högklassiga webbsidor som öppet presenterar stiftelsens verksamhet stärker stiftelsens goda rykte.

Stiftelsen ska publicera åtminstone följande uppgifter på sina webbsidor:

- stiftelsens kontaktuppgifter och dess direktörs kontaktuppgifter
- styrelsens och förvaltningsrådets sammansättning
- stiftelsens stadgar
- stiftelsens bokslut och årsrevision
- annonser och anvisningar för ansökan om stipendier
- besluten om utdelning av stipendier
- aktuella meddelanden
- stiftelsens koncernstruktur
- uppgifter om penninginsamlingar och donationer som stiftelsen fått.

För att lägga upp kontaktuppgifter till stiftelsens förtroendepersoner, såsom telefonnummer eller e-postadress krävs deras samtycke.

På webbplatsen kan man också berätta bland annat om stiftelsens historia, stiftare samt framtida mål. Om stiftelsen har förbundit sig att följa *God stiftelsepraxis* och är medlem i Delegationen för stiftelser och fonder, är det bra att nämna det.

Webbplatsens visuella utseende och användbarhet är viktiga. Webbplatsen ska hållas uppdaterad. God webbkommunikation förutsätter på 2010-talet kontinuerlig utveckling samt omsorg om uppdateringen av och intresset för innehållet. Även kommunikationskanalerna i de sociala medierna, såsom bloggar, Twitter och Facebook kan hjälpa stiftelsen att öppet berätta om sin verksamhet och effektivt nå stödsökande.

Årsberättelse och rapportering

Årsberättelsen och verksamhetsberättelsen skiljer sig från varandra. Verksamhetsberättelsens innehåll begränsas till de krav som förutsatts i lagstiftningen. Årsberättelsen är en mer omfattande berättelse än den lagstadgade beskrivningen om stiftelsens förverkligade verksamhet, principer och effektivitet, alltså dess samhälleliga betydelse. Årsberättelsen kan också innehålla information om stiftelsens strategiska mål och framtida

planer vilka förutom verksamheten också styr rapporteringen.

I årsberättelsen publiceras principerna för beviljande av stöd, alla stödmottagare och beviljade belopp på samma sätt som i verksamhetsberättelsen. Dessutom lämnas en statistisk utredning av fördelningen av stiftelsens understöd per bransch, målgrupp eller med en annan klassificering som bäst beskriver stiftelsens verksamhet. I samband med årsrevisionen berättar man också på vilka andra sätt stiftelsen har fullgjort sitt ändamål samt publicerar de reviderade boksluts- och verksamhetsberättelseuppgifterna.

I årsrevisionen iakttas öppenhet. Rapporteringen ska vara tydlig och tillräcklig så att läsaren får en god bild av stiftelsen, dess verksamhet, finansiering, resultat och ekonomiska ställning. Det är bra att åskådliggöra texten med bilder och grafiska föreställningar. Målgruppen för årsrevisionen kan förutom de närstående intressentgrupperna vara massmedierna, den offentliga makten och den stora allmänheten. Det är bra att beakta målgruppernas behov i beskrivningen av verksamheten.

Det rekommenderas att uppgifterna från den interna rapporteringen används öppet också i den externa informationen. Om någon uppgift är viktig vid styrningen eller ledningen av stiftelsen, kan man säga det även offentligt. Stiftelsen utvecklar sin rapportering innovativt i och med att verksamheten och verksamhetsmiljön förändras.

Årsrevisionen finns tillgänglig på stiftelsens webbplats, och den har samma innehåll både i elektronisk och tryckt form.

Stiftelsens informationshantering

Stiftelsen verkar enligt god informationshantering och god personuppgiftshanteringssed. Stödstitfelseernas "kunder" är stipendiesökande. Stiftelsen har rätt att hantera sökandenas personuppgifter enligt de krav som ställts på dataskydd i personuppgiftslagen. Dataskyddet gäller alla personuppgifter som stiftelsen har samlat in, lagrat, använt, hanterat och överlåtit.

Hanteringskedjan för personuppgifter ska säkerställas så att endast de som är berättigade till uppgifter får använda och hantera dem. Stiftelsen ska som registeransvarig genomföra alla nödvändiga åtgärder för att skydda personuppgifterna. Stiftelsen utarbetar re-

gisterbeskrivningar av de skapade personregistren samt en dataskyddsbeskrivning som publiceras på stiftelsens webbplats. Om ansökan om stipendier sker en gång om året, ska dataskyddsbeskrivningen publiceras i samband med ansökningen. I stipendieansökningar behöver inte av dataskyddsskäl anges personbeteckningar eller kontouppgifter utan dessa ombeds endast av sökande som fått ett positivt beslut.

Det lönar sig för stiftelsen att planera de åtgärder och hanteringsprocesser som anknyter till ansökan och beviljande av stöd samt användarrättigheter till uppgifter ur synpunkten för god informationshanteringspraxis. Stiftelserna tillämpar de utvärderingskriterier som de har fastställt och ger dem för kännedom till sökande och andra personer.

En person som sköter om stiftelsens angelägenheter ska hemlighålla de uppgifter som han eller hon fått om

den andra partens affärs- eller yrkeshemlighet, ekonomiska ställning och personliga omständigheter. Stiftelsen ser till att dokument och filer som är sekretessbelagda markerats som sådana, skyddas och arkiveras samt förstörs.

När det gäller negativa stipendiebeslut ska stiftelsen fundera om ansökningarna bör lagras på grund av historieuppgifter eller av tillsynsrelaterade skäl. I fråga om beviljade stöd ska stiftelsen kunna kontrollera uppgifter i ansökningarna tills det finansierade projektet avslutas och stiftelsen har mottagit rapporten om det. Även myndighetens tillsyn kan förutsätta att uppgifterna ska vara tillgängliga, varför ansökningar som lett till positiva beslut ska förvaras i minst tio år efter att stiftelsen mottagit rapporten om användningen av stödet.

Dataombudsmannens byrå ger närmare information om dataskyddet och god informationshanteringspraxis.

“Hörnstenarna i stiftelsens kommunikation är öppenhet och tydlighet samt iakttagande av olika målgrupper.”

7. TILLSYN

Stiftelsens tillsyn indelas i intern och extern tillsyn. Den interna tillsynen omfattar stiftelsens processer och system med vilka man säkerställer att stiftelsen fullgör sitt ändamål och att medelsförvaltningen är planmässig. Med extern tillsyn avses revision och myndigheters och andra utomstående instansers tillsyn som har i syfte att säkerställa att stiftelsen verkar enligt sina stadgar och de gällande lagarna.

Intern tillsyn

Målet med intern tillsyn och riskhantering är att säkerställa att stiftelsens verksamhet följer lagen, stiftelsens stadgar och de principer som stiftelsen har fastställt och att informationen är tillförlitlig.

Stiftelsens styrelse har i uppgift att övervaka förvaltningen som den verkställande direktören ansvarar för. Styrelsen ansvarar också för att tillsynen över stiftelsens bokföring och medelsförvaltning har ordnats på behörigt sätt. Förvaltningsrådet har i uppgift att övervaka förvaltningen som styrelsen och verkställande direktören ansvarar för. Verkställande direktören ger styrelsen och förvaltningsrådet de uppgifter som behövs för att sköta dessa uppgifter.

Verkställande direktören eller någon annan person som ansvarar för den operativa verksamheten sköter om stiftelsens dagliga förvaltning i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Verkställande direktören har också i uppgift att se till att de underlydande organen samt funktionärernas verksamhet har ordnats enligt lagen, stadgarna och styrelsens och verkställande direktörens beslut och anvisningar.

Tillsynsuppgiften omfattar hela stiftelsekoncernen. Styrelsen och verkställande direktören ska övervaka att stiftelsens ändamål, etiska principer och strategi följs i hela koncernen. Tillsynen kan till exempel ordnas så att alla eller en del av styrelseledamöterna i koncernbolagen

är samma som i styrelsen eller så att dotterbolagens styrelser rapporterar till moderstiftelsens styrelse.

Interna tillsynssystem

För tillsyn skapas ett fungerande tillsynssystem. Vid tillsyn är det viktigt att skapa tydliga uppgifts- och ansvarsförhållanden i organisationen och tillräckliga övervakningsprocesser. Uppgifterna, befogenheterna, ansvaret och skyldigheterna hos styrelsen, styrelseordföranden och verkställande direktören eller en annan direktör som ansvarar för den operativa verksamheten samt rapporteringsprinciperna fastställs i styrelsens arbetsordning. Även i mindre stiftelser ska man anteckna dessa i styrelsens sammanträden och se till att de är uppdaterade.

Med hjälp av tillsynssystemet säkerställer man bland annat att alla inkomster som hör till stiftelsen intäktsförs i stiftelsens bokföring till rätt belopp, att stiftelsen endast betalar utgifter som hör till den och har godkänts på rätt sätt och att dess egendom är i förvar.

Styrelsen och verkställande direktören ska se till att åtgärderna som vidtagits med närståendekretsen registreras och rapporteras på rätt sätt.

Intern rapportering

Styrelsen fastställer tillräckliga rapporteringsförfaranden i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Intern rapportering är en viktig del av stiftelsens ledning och interna tillsyn. Rapporteringen görs skriftligen och den ska vara tydlig och öppen.

I rapporteringen ingår en utredning av stiftelsens resultat, ekonomiska ställning, finansiering och verksamhet samt hur de har förändrats och avviker från planerna. Den kan också omfatta uppgifter om personalen samt andra viktiga saker med tanke på ledningen av verksamheten.

Riskhantering

Styrelsen fastställer och antecknar centrala risker i stiftelsens verksamhet samt tillräcklig riskhantering i relation till verksamhetens art och omfattning. Styrelsen och verkställande direktören följer de risker som anknyter till stiftelsens och dess dotterbolags verksamhet. Om de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna rapporteras i verksamhetsberättelsen eller årsrevisionen.

En av de mest centrala riskerna för stiftelsen är att förlora sitt rykte. Ett gott rykte främjar stiftelsens möjlighet att få kompetenta experter och ledamöter till sina organ samt kompetent personal till sin krets. Även privata donationer och testamenten riktas till stiftelser med gott rykte.

Förebyggande av brottslig verksamhet

Stiftelsen utreder ursprunget av de donationer som den fått. Stiftelsen följer lagstiftningen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism i sin verksamhet. Stiftelsen anmäler tvivelaktiga transaktioner och misstankar om finansiering av terrorism till centralen för utredning av penningtvätt.

Extern tillsyn

För stiftelsens externa tillsyn ansvarar revisorer, Patent- och registerstyrelsen samt eventuella andra externa instanser som nämns i stiftelsens stadgar. Stiftelserna ska beakta de förändringar som förutsätts i revisionslagen som träder i kraft den 1 januari 2016 samt kraven i bokföringslagen som ändras i och med detta. Denna anvisning grundar sig på bestämmelserna som gäller den 1 november 2015 och bestämmelserna i stiftelselagen som träder i kraft den 1 december 2015.

Revision

Revision är en lagstadgad skyldighet för alla stiftelser. Revisorn granskar stiftelsens bokföring, bokslut, verksamhetsberättelse och förvaltning samt upprättar en revisionsberättelse. Stiftelsens revisionsberättelse ska utöver vad som bestäms i revisionslagen innehålla ett uttalande om huruvida stiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse ger de uppgifter om stiftelsens verksamhet

under räkenskapsperioden som är väsentliga för bedömningen av om stadgebestämmelserna om stiftelsens ändamål och verksamhetsformer har följts. Revisorn ger ett utlåtande om sedvanligheten av arvoden och ersättningar som betalats i stiftelsekoncernen.

Revisionen är laglighetsgranskning till sin karaktär, inte granskning av ändamålsenlighet, så revisionen tar inte ställning till beslutens ändamålsenlighet. Revisionen ersätter inte styrelsens tillsynsansvar.

Ordnande av revision

Styrelsen och stiftelsens övriga ledning ska ge revisorn möjlighet att utföra revisionen i den omfattning som revisorn finner behövlig samt ge den utredning och hjälp som revisorn begär.

Om villkoren för revisionsuppdraget avtalas på förhand. Villkoren antecknas i uppdragsbrevet eller i något annat motsvarande avtal. Ett sådant dokument bekräftar att ett uppdrag har mottagits samt fastställer revisionens mål och omfattning, styrelsens och revisorns skyldigheter samt formerna och sätten för rapportering. Med revisorn kan avtalas om tyngdpunkterna i revisionen.

En revisor har rätt att närvara och yttra sig när sammanslutningens eller stiftelsens organ sammanträder, om sammanträdet behandlar frågor som anknyter till revisorns uppdrag. En revisor ska vara närvarande vid ett sammanträde som behandlar sådana frågor som kräver revisorns närvaro.

Val av revisor

Stiftelsen ska ha åtminstone en revisor. Revisorn ska vara oberoende av stiftelsen. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd eller en delegation, väljer det/den revisorn. En revisor kan vara en CGR- eller GR(M)-revisor eller -sammanslutning. I en stiftelse där en kommun eller samkommun har bestämmande inflytande, kan man dessutom välja en OFR-revisor eller -sammanslutning

Mandattiderna för en revisor för en stiftelse kan i en följd uppgå till högst sju år. Revisorn får åter delta i revisionen av stiftelsen tidigast fyra år efter revisoruppdragets slut. Om en revisionsammanslutning har valts till revisor, gäller inte skyldigheten att byta revisor sammanslutningen utan endast den huvudansvariga revisorn.

Styrelsen ska säkerställa att väljarna av revisor får tillräckligt med information om revisorkandidaterna. Vid valet ska revisorns expertis och erfarenhet av revi-

sion av stiftelser beaktas. Revisorns samtycke till uppgiften ska utredas före valet. Till revisor av stiftelsens dotterbolag ska väljas åtminstone en av stiftelsens revisorer.

Anmälningar och utredningar till myndigheter

Stiftelsen lämnar lagstadgade dokument och rapporter om sin verksamhet och ekonomi och uppgifter som ansluter till fullgörandet av dess ändamål till myndigheterna inom utsatt tid. Om utbetalade stipendier och erhållna donationer lämnas uppgifter till skattemyndigheter. Om stipendierna anmälas också till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA som sköter om stipendiemottagarnas pensions- och socialförsäkringar.

Man ska omedelbart svara på en officiell utredningsbegäran genom att ge de nödvändiga, sanningsenliga och oförändrade uppgifterna som behövs i granskningen och övervakningen av stiftelsens verksamhet. Uppgifter som övervakningen förutsätter får inte hemlighållas eller förstöras.

Stiftelsens revisor ska vid begäran överlåta sådana uppgifter om stiftelsen till Patent- och registerstyrelsen som behövs för utförande av övervakningsuppgiften. Samma gäller stiftelsens modersammanslutning och dottersammanslutningar.

Stiftelsens revisor kan också frivilligt anmäla registermyndigheten om en sådan omständighet eller ett sådant beslut angående stiftelsen som han eller hon fått till sin kännedom när han eller hon har utfört uppgiften. Revisorn diskuterar saken med styrelsen före inlämnandet av anmälan om möjligt.

Övrig extern tillsyn

Stiftelsens stiftare och annan instans som nämnts i stiftelsens stadgar har rätt att klandra stiftelsens beslut och rätt att väcka skadeståndstalan mot medlemmar i stiftelsens organ för en skada som orsakats stiftelsen. Detta ger dock inte stiftaren eller andra utomstående instanser rätt att fatta beslut i frågor som gäller stiftelsen.

“Intern rapportering är en viktig del av stiftelsens ledning och interna tillsyn.”

8. BESKATTNING

Beskattning hanteras endast kortfattat i följande, och alla faktorer som påverkar beskattningen kan inte förklaras här. Närmare information om beskattning av stiftelser fås av Skatteförvaltningen.

Ny stiftelselag och beskattning

Reformen av stiftelselagen ändrar inte i sig beskattningen av stiftelser. Stiftelsernas skattskyldighet avgörs fortfarande enligt skattelagstiftningen. Reformen av stiftelselagstiftningen kan dock i några fall indirekt påverka den skattemässiga bedömningen av stiftelser eller skattetillsynen.

Allmännyttighet

Om stiftelsernas skattemässiga allmännyttighet beskrivs i skattelagar. En stiftelse är allmännyttig om den uppfyller följande tre villkor samtidigt:

- Den verkar enbart och omedelbart för allmän fördel i materiell, andlig, sedlig eller samhällelig bemärkelse.
- Stiftelsens verksamhet gäller inte enbart begränsade personkategorier.
- Stiftelsen bereder inte genom sin verksamhet dem som är delaktiga i stiftelsen ekonomisk förmån i form av dividend eller vinstandel eller i form av sådan lön eller annan gottgörelse som är större än skäligt.

Stiftelsen ska årligen använda sina intäkter för att fullgöra sitt allmännyttiga ändamål. En allmännyttig stiftelse får inte i oproportionellt hög grad fondera sina inkomster, om inte fullgörandet av stiftelsens ändamål uttryckligen förutsätter att medel fonderas.

Verksamhetens allmännyttighet avgörs inte genom eurobelopp eller relationstal, utan Skatteförvaltningen bedömer placeringsverksamhetens eller fonderingens påverkan från fall till fall och genom att ta hänsyn till

alla omständigheter. Vid granskningen beaktas stiftelsens utdelningspolitik på lång sikt. Det är också bra att beakta att utvärderingen görs utifrån skattelagstiftningen. Enbart det att stiftelsen verkar under de förutsättningar som avses i stiftelselagstiftningen, gör inte nödvändigtvis stiftelsen en allmännyttig stiftelse. Till exempel en släktstiftelse ska verka för allmän fördel och dess verksamhet får inte begränsas till en viss personkrets, till exempel till medlemmar i en släkt, för att stiftelsen skulle vara allmännyttig ur beskattningens synpunkt. Utvärderingen om stiftelsen verkar för allmän fördel sker utifrån beskattnings- och rättspraxisen.

Skattskyldighet i inkomst- och momsbeskattningen

En allmännyttig stiftelse är skatteskyldig i inkomstbeskattningen endast när det gäller näringsinkomsten och fastighetsinkomsten, när fastigheten inte används för allmänt eller allmännyttigt ändamål. Mervärdesskattskyldigheten är bunden till inkomstbeskattningen: stiftelsen är i regel mervärdesskatteskyldig endast för näringsinkomsten. Således blir mervärdesskattebeskattningen aktuell endast när någon inkomst anses som näringsinkomst i inkomstbeskattningen.

Stiftelsen kan dock frivilligt anmäla sig som mervärdesskatteskyldig på de villkor som anges i mervärdesskattelagen när det gäller uthyrningen av fastigheter. Då kan stiftelsen dra av mervärdesskatten för reparations- och underhållskostnader som lagts till hyrorna.

Näringsinkomst

Förteckningen över sådan verksamhet som inte anses som näringsverksamhet, finns i inkomstskattelagen. Till exempel inkomst som förvärvats genom insamling av medel i form av försäljning av adresser, märken, kort, vimplar eller annat liknande anses inte som inkomst av näringsverksamhet. Om stiftelsen bedriver sådan (affärs)

verksamhet som inte har nämnts i inkomstskattelagen ska man från fall till fall bedöma om verksamheten är beskattningsbar näringsverksamhet. Vid bedömning av om verksamheten är näringsverksamhet eller inte, anses som omständigheter som tyder på näringsverksamhet verksamhet i konkurrensförhållanden, verksamhetens riktning mot en på förhand obegränsad krets, bedrivande av verksamhet i förtjänstsyfte, att den är återkommande, varaktig, om verksamheten är utsatt för risker, om andelen som verksamheten har producerat är stor jämfört med hela sammanslutningens medelsanskaffning, anställd personal, stor omsättning, fondering av medel och om verksamheten riktas på vanliga butiksva-
ror eller prestationer. Motsatta kriterier stödjer allmännyttigheten. Som förmildrande faktorer har också ansetts stöd som verksamheten fått av samhällets medel eller att verksamheten anknyter till stiftelsens allmännyttiga verksamhet. I statsförvaltningens anvisning har gränsen mellan näringsverksamhet och skattefri verksamhet beskrivits med exempel.

Beskattning av placeringsverksamhet

Omfattande eller aktiv placeringsverksamhet ingår inte i princip i ett allmännyttigt samfunds näringsverksamhet. Placeringsverksamhet har i beskattnings- och rättspraxisen ansetts vara skattefri, när stiftelsen endast använder sina egna medel i sin placeringsverksamhet och när en betydande del av dividend-, ränte-, eller motsvarande intäkter har använts för att fullgöra stiftelsens allmännyttiga ändamål.

Beskattning av donationer

Företagen kan på vissa villkor avdra donationer som getts till en allmännyttig stiftelse i beskattningen.

Avdragsrätten gäller donationer som gjorts för att främja vetenskap, konst eller bevarande av kulturarvet i Finland. Den nedre gränsen för en avdragsgill donation är 850 euro och den övre gränsen 50 000 euro. Donationsmottagaren ska vara en av Skatteförvaltningen angiven förening eller stiftelse inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en fond i anknytning till dessa. Skattestyrelsen publicerar en förteckning över angivna stiftelser och föreningar på sin webbplats.

För att donationen som görs till en stiftelse skulle vara avdragsgill ska stiftelsen ansöka om ett namngivningsbeslut hos skattestyrelsen enligt 57 § i inkomstskattelagen. Beslutet kan gälla högst fem år åt gången. En stiftelse som fått ett namngivningsbeslut ska anmäla alla avdragsgilla donationer som den fått och om användningen av dem till Skattestyrelsen. Skattestyrelsen ger närmare anvisningar om saken.

Alla donationer som en allmännyttig stiftelse har fått är fria från gåvo- och arvsskatten.

Beskattning av stipendier och priser

Stipendierna är på vissa villkor skattefria inkomst för mottagaren. Beviljaren av stipendiet betalar inte skatt eller arbetsgivaravgifter för stipendier.

I stipendiemottagarens beskattning har det betydelse om stipendiet har beviljats av ett offentligt samfund eller en privat instans såsom en stiftelse. Ett stipendium som beviljats av ett offentligt samfund för studier, vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet samt ett pris för en vetenskaplig, konstnärlig eller allmännyttig verksamhet är helt skattefria inkomster.

Stipendier och erkännelser som beviljats av stiftelser eller andra privata instanser är skattepliktig inkomst till de delar som de och stipendier som beviljats av offentliga samfund sammanlagt överskrider det årliga beloppet för statens konstnärsstipendium. År 2015 är detta skattefria belopp 20 070,64 euro. Uppgiften om beloppet av statens konstnärsstipendium finns på webbplatsen för Centret för konstfrämjande.

Skatteplikten för priser fastställs på samma sätt som för andra stipendier. Finansministeriet kan dock på ansökan besluta att ett pris som delats ut som erkännelse för vetenskaplig, konstnärlig eller allmännyttig verksamhet är skattefri inkomst till fullt belopp. Ansökan är fritt formulerad och den ska innehålla motiveringar som stöd för skattefriheten.

Stiftelsen ska inte vid beviljande av stipendier endast granska stipendiets skattefria belopp, utan även levnads-kostnader och den allmänna utvecklingen av inkomstnivån. En person som enbart får skattefritt stipendium är inte berättigad till skatteavdrag som ofta höjer den reella levnadsnivån.

9. DELEGATIONEN FÖR STIFTELSE OCH FONDER

Delegationen för stiftelser och fonder är en förening för finländska stipendiegivare, den enda intresse- och stödorganisationen för stiftelser i Finland. Betydelsen av allmännyttiga stiftelser för vårt samhälle är betydande: år 2014 stödde enbart Delegationens dåvarande 160 medlemsstiftelser vetenskap, konst och kultur med över 415 miljoner euro.

Delegationen för stiftelser och fonder fick sin början år 1970 då trettio stiftelser och fonder som delade ut

stipendier började regelbundet hålla kontakt med varandra. Delegationen som registrerades som stiftelse år 2003 är känd som förespråkare för det finländska stiftelsefältet. Delegationen för stiftelser och fonder samarbetar med andra samhällsliga, vetenskapliga, konstnärliga och kulturella aktörer samt stipendiemottagare och massmedier. Växelverkan och samarbete på ett internationellt plan är en viktig del av all verksamhet.

MEDLEMSTJÄNSTER

Delegationen ger råd i frågor som gäller stiftelser och erbjuder sina medlemmar och andra som är intresserade av stiftelser mångsidig information om branschen.

STIFTELSEUTBILDNING: För medlemmars funktionärer och förtroendepersoner ordnas utbildningar om aktuella teman från stiftelsens förvaltning till användning av sociala medier. Utbildningarna ordnas till självkostnadspris, dvs. de är mycket förmånligare än de kommersiella arrangörernas utbildningar.

SEMINARIER OCH ANDRA EVENEMANG: Delegationen ordnar årligen två aktuella seminarier inom stiftelsebranschen, där talarna är toppexperter inom branschen. Vid behov ordnas också andra seminarier och evenemang.

DISKUSSIONER OCH MÖTEN: Vid delegationens evenemang träffar man kolleger och kan dela åsikter och få nya idéer. En livfull, ledig diskussion är en viktig del av delegationens möten.

UTREDNINGAR OCH MEDLEMSENKÄTER: Delegationen utarbetar utredningar som gäller stiftelsernas verksamhet, förvaltning och offentlighetsbild samt gör enkäter om förvaltningspraxis såsom grunderna och nivåerna av arvoden.

PUBLIKATIONSVERKSAMHET: Delegationen publicerar regelbundet olika anvisningar och rekommendationer. Alla publikationer är avgiftsfria för medlemmar också i tryckt form: *God stiftelsepraxis*, *God förvaltning i stiftelser*, *Hållbar medelanvändning i stiftelser*, *Stiftelser med genomslagskraft*, *Att förbättra stipendieforskarens ställning* (på finska) och *Anvisning för kommunikation i stiftelser*.

BILAGOR

Som bilagor finns stiftelselagen och -förordningen samt en utvald lista över författningar med speciella omnämningen om stiftelser. De aktuella författningarna finns på Finlex www.finlex.fi.

Bestämmelser som gäller stiftelser

Stiftelselagen och -förordningen (24.4.2015/487)
Lagen om införande av stiftelselagen (24.4.2015/488)
Lagen om tillsynsavgift för stiftelser 20.12.2013/1048
Statsrådets förordning om stiftelseregistret 30.4.2015/553

Lotterilagen 23.11.2001/1047
Lotteriskattelagen 26.6.1992/552
Mervärdesskattelagen 30.12.1993/1501
Förordning om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund 16.12.1994/1230
Personuppgiftslagen 22.4.1999/523
Handelsregisterförordningen 23.2.1979/208
Handelsregisterlagen 2.2.1979/129
Bokföringsförordningen 30.12.1997/1339
Bokföringslagen 30.12.1997/1336
Lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 24.6.1968/360
Lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund 13.8.1976/680
Lagen om penningautomatunderstöd 23.11.2001/1056
Lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst 11.8.1978/627
Lagen om skatt på arv och gåva 12.7.1940/378
Förordning om penninginsamlingar 15.8.1980/609
Lagen om penninginsamlingar 31.3.2006/255
Revisionslagen 13.4.2007/459
Inkomstskattelagen 30.12.1992/1535
Arbetsavtalslagen 26.1.2001/55
Skadeståndslagen 31.5.1974/412
Statsunderstödslagen 27.7.2001/688
Företags- och organisationsdatalagen 16.3.2001/244

Stiftelselagen och -förordningen

Lagtexten är den version som är i kraft när denna handbok går i tryck. Den uppdateras till den elektroniska handboken på Delegationens webbplats. Den aktuella lagen bör alltid kontrolleras på Finlex eller på vår webbplats.

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I ALLMÄNNA PRINCIPER OCH BILDANDE

1 kap De centrala principerna för stiftelsers verksamhet samt tillämpning av lagen

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på alla stiftelser som är registrerade i Finland enligt denna lag, om inte annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015.

2 §

Verksamhetens ändamål, verksamhetsformer, status som juridisk person och begränsat ansvar

En stiftelse ska ha ett nyttigt ändamål. Stiftelsen ska stödja eller bedriva verksamhet som främjar ändamålet. Ändamålet får inte vara att bedriva affärsverksamhet eller bereda någon i den närstående krets som anges i 8 § ekonomisk fördel. Stiftelsens verksamhet ska finansieras med kapital, inkomster av verksamheten och med andra medel.

Ändamålet för stiftelsen och dess verksamhetsformer anges i stiftelsens stadgar.

En stiftelse är en från stiftaren fristående juridisk person som uppkommer genom registrering. Den som bildat en registrerad stiftelse är inte personligen ansvarig för stiftelsens förpliktelser.

3 §

Grundkapital

En stiftelse som bildas ska ha ett grundkapital som uppgår till minst 50 000 euro.

Stiftaren kan göra sådana förbehåll om rättigheter som hänför sig till den förmögenhet som stiftaren överlåter och gäller en bestämd tid. En människa får i egenskap av stiftare göra förbehåll om sådana rättigheter högst på livstid. En sammanslutning eller stiftelse får i egenskap av stiftare göra förbehåll om sådana rättigheter för högst tio år från det att stiftelsen registrerades. Bestämmelser om villkoren för förbehåll om rättigheter ska tas in i stiftelsens stadgar innan stiftelsen registreras.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller också vederlagsfri överlåtelse av tillgångar till stiftelsen medan den är verksam. Bestämmelser om förbehåll om rättigheter ska tas in i stadgarna innan tillgångarna överläts. Tidsfristen om tio år räknas från det att medlen donerats.

4 §

Ledningens uppgifter

Stiftelsens ledning ska omsorgsfullt främja fullgörandet av stiftelsens ändamål samt stiftelsens intressen.

5 §

Medelsförvaltning

Stiftelsens medelsförvaltning ska vara planmässig. Medelsförvaltningen omfattar förutom förvaltning av medel som används för stiftelsens verksamhet också stiftelsens placeringsverksamhet och affärsverksamhet.

6 §

Placeringsverksamhet

En stiftelse kan i syfte att förvalta sin förmögenhet och finansiera sina verksamhetsformer bedriva placeringsverksamhet, om inte detta begränsas i stadgarna.

En stiftelse kan bolagisera sin placeringsverksamhet, om inte detta begränsas i stadgarna.

7 §

Affärsverksamhet

En stiftelse får för finansiering av verksamhetsformerna bedriva endast sådan affärsverksamhet som har ett omedelbart samband med stiftelsens verksamhetsformer

samt annan i stadgarna nämnd affärsverksamhet. I stadgarna kan också rätten att bedriva affärsverksamhet som har samband med verksamhetsformerna begränsas.

En stiftelse kan bolagisera sin affärsverksamhet, om inte detta begränsas i stadgarna.

8 §

Närståendekrets

Till en stiftelses närståendekrets hör

- 1) stiftaren och människor, sammanslutningar och stiftelser som utövar bestämmande inflytande i stiftelsen samt deras eller stiftelsens dottersammanslutningar och dotterstiftelser,
- 2) styrelseledamöterna och förvaltningsrådsledamöterna samt ersättarna för dem, verkställande direktören och dennes ställföreträdare samt de ansvariga bolagsmännen och revisorerna i stiftelsen och i sammanslutningar och stiftelser som avses i 1 punkten,
- 3) stiftelsens ombud och andra personer som deltar i ledandet av stiftelsen,
- 4) familjemedlemmar till människor som avses i 1–3 punkten,
- 5) andra nära släktingar till människor som avses i 1–3 punkten, samt
- 6) sammanslutningar och stiftelser där en människa eller flera samverkande människor som avses i 1–5 punkten har bestämmande inflytande.

Med familjemedlemmar avses i denna lag make och sambo, egna barn och makens eller sambons barn och dessa barns make eller sambo och efterkommande samt egna och makens eller sambons föräldrar, faroch morföräldrar och deras föräldrar.

Med andra nära släktingar avses i denna lag en i 1 mom. 1–3 punkten och 2 mom. avsedd människas syskon och halvsyskon och deras make eller sambo samt en i detta moment avsedd människas barn, barns efterkommande, föräldrar och faroch morföräldrar.

Med dottersammanslutning och dotterstiftelse avses dotterföretag enligt 1 kap. 6 § i bokföringslagen (1336/1997), och med bestämmande inflytande avses sådant bestämmande inflytande i en sammanslutning eller stiftelse som motsvarar 5 § i det kapitlet.

9 §

Stödstiftelse och släktstiftelse

Trots vad som föreskrivs i 2 § 1 mom. kan stiftelsens ändamål vara att tillhandahålla förmåner för en sådan stiftelse, förening eller annan sammanslutning som är stiftelsens stiftare eller utövar bestämmande inflytande i stiftelsen och vars ägare, medlemmar eller andra förmånstagare inte har rätt till den stödmottagande sammanslutningens eller stiftelsens medel (stödstiftelse).

Trots vad som föreskrivs i 2 § 1 mom. kan stiftelsens ändamål vara att tillhandahålla stiftarens familjemedlemmar eller släktingar förmåner (släktstiftelse).

Förbudet i 2 § 1 mom. mot att tillhandahålla någon i närståendekretsen ekonomisk fördel tillämpas inte till den del en stödstiftelse eller släktstiftelse i överensstämmelse med sina verksamhetsformer tillhandahåller förmåner för människor, sammanslutningar och stiftelser som avses i 1 eller 2 mom. i denna paragraf och framgår av stiftelsens stadgar.

2 kap

Bildande av stiftelse

1 §

Bildande av stiftelse genom stiftelseurkund

För att bilda en stiftelse ska det upprättas en skriftlig stiftelseurkund som undertecknas av samtliga stiftare.

Genom att underteckna stiftelseurkunden förbinder sig stiftaren att överlåta den förmögenhet som framgår av stiftelseurkunden i form av grundkapital (kapitalförbindelse). Grundkapitalet ska överlåtas till stiftelsen innan stiftelsen registreras.

I stiftelseurkunden får det finnas bestämmelser också om andra medel som stiftelsen ska få. En sådan förbindelse kan inte återkallas efter det att stiftelsen har registrerats, om inte annat bestäms i stiftelseurkunden.

Mandattiden och uppgifterna för stiftelsens ledning och revisorer börjar när stiftelseurkunden undertecknas eller när de väljs efter det att stiftelseurkunden har undertecknats.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 3 §.

2 §

Stiftelseurkundens innehåll

Följande uppgifter ska alltid ingå i stiftelseurkunden:

- 1) datum för stiftelseurkunden,
- 2) alla stiftare och vars och ens kapitalförbindelse,
- 3) ledamöterna i stiftelsens första styrelse samt revisorerna eller hur de väljs, 1
- 4) ledamöterna i det första förvaltningsrådet eller hur de väljs, om stiftelsen har ett förvaltningsråd, samt
- 5) stiftelsens första räkenskapsperiod.

Stiftelsens stadgar ska tas in i eller fogas till stiftelseurkunden.

3 §

Stadgar

Följande uppgifter ska alltid ingå i stadgarna:

- 1) stiftelsens namn,
- 2) den kommun i Finland som är stiftelsens hemort,
- 3) stiftelsens ändamål,
- 4) stiftelsens verksamhetsformer, och
- 5) hur stiftelsens tillgångar ska användas om stiftelsen upplöser sig eller upplöses.

Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, ska antalet förvaltningsrådsledamöter, hur de utses och deras mandatid nämnas i stadgarna.

Om stiftelsen har för avsikt att använda sitt namn på två eller flera språk, ska varje språkform nämnas i stadgarna.

Stiftelsen har en styrelse och revisor. På antalet styrelseledamöter och revisorer i stiftelsen samt på deras mandattid och på valet av dem tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 8, 9 och 11 § samt 4 kap. 1, 3 och 5 §.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 4 och 7 §.

4 §

Verksamhetsplan, budget och finansieringsplan

En stiftelse under bildning ska ha en verksamhetsplan, budget och finansieringsplan för de tre första åren.

5 §

Stiftelsens namn

En registrerad stiftelses namn ska innehålla orden ”registrerad stiftelse” eller motsvarande förkortning ”sr”. Om stiftelsen utöver det finska eller svenska namnet

har ett namn på ett annat språk, ska namnet innehålla orden ”registrerad stiftelse” på detta språk eller förkortningen ”sr”.

Namnet ska tydligt skilja sig från namnen på stiftelser och bifirmor som tidigare införts i stiftelseregistret och användningen av namnet får inte vara ägnat att framkalla förväxling med en annan allmänt känd skyddad firma eller ett annat allmänt känt skyddat varumärke.

En stiftelse får bedriva en del av verksamheten under särskilt namn (bifirma), som kan införas i stiftelseregistret. På bifirma tillämpas bestämmelserna i 2 mom. om stiftelsens namn och om bifirma i firmalagen (128/1979). En stiftelses bifirma får inte innehålla orden ”registrerad stiftelse” eller förkortningen ”sr”. En stiftelses bifirma som grundar sig på denna lag ska införas i stiftelseregistret.

En stiftelse kan för sin verksamhet förutom namnet också använda något annat kännetecken (sekundärt kännetecken). På sådana kännetecken tillämpas bestämmelserna i firmalagen om sekundärt kännetecken.

På en stiftelses bifirma och sekundära kännetecken och på förväxlingsbarhet mellan dem samt på ensamrätt till en stiftelses namn, bifirma och sekundära kännetecken och på förbud mot användning av dem, hävande av registrering av dem och ansvar för intrång som gäller dem samt på säkerhetsåtgärder tillämpas bestämmelserna i firmalagen.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 5 §.

6 §

Bildande av stiftelse genom testamentariskt förordnande

Om avsikten är att en stiftelse ska bildas efter stiftarens död, kan bestämmelser om bildandet tas in i ett testamente, där följande uppgifter alltid ska ingå:

- 1) stiftelsens ändamål eller vem som bestämmer ändamålet, samt
- 2) vilken förmögenhet som stiftaren överlåter i form av grundkapital och annat eget kapital.

Stiftaren kan genom testamente bestämma vem som ska se till att stiftelsen bildas (testamentsexekutor) eller meddela andra föreskrifter om valet av exekutor.

Stiftaren kan ta in stiftelseurkunden i testamentet eller foga den till testamentet.

7 §

Förordnande och entledigande av testamentsexekutor

Om det i testamente har förordnats att en stiftelse ska bildas, ska den som har dödsboet i sin besittning, inom tre månader efter det att han eller hon fått kännedom om testamentets innehåll, lämna en upplysning om innehållet till den tingsrätt inom vars domkrets stiftarens sista hemvist fanns eller, om stiftaren inte bodde i Finland vid sin död, hos Helsingfors tingsrätt.

När tingsrätten har fått kännedom om ett testament som avses i 1 mom., ska den utan dröjsmål utreda huruvida den testamentsexekutor som har förordnats i testamentet eller den exekutor som har utsetts i enlighet med testamentet åtar sig uppdraget. Om samtycke inte fås eller om den som utsetts att sköta uppdraget inte är lämplig, ska tingsrätten förordna en eller flera personer att sköta uppdraget. Detsamma gäller om stiftaren inte har bestämt någonting om exekutorn eller om uppdraget av någon annan orsak lämnats öppet. Tingsrätten ska underrätta Patentoch registerstyrelsen, nedan registermyndigheten, om testamentet och sitt förordnande. En kopia av testamentet eller en redogörelse för innehållet i ett muntligt testamente ska fogas till meddelandet.

Bestämmelserna i ärvdabalken (40/1965) om entledigande av boutredningsman tillämpas på en exekutor.

8 §

Testamentsexekutorns uppgifter och arvode

Testamentsexekutorn ska upprätta och underteckna en stiftelseurkund enligt 2 §, om inte testatorn har gjort detta.

Exekutorn ska omsorgsfullt främja uppfyllandet av testatorns vilja att en stiftelse bildas.

Om den förmögenhet som en stiftelse som bildas i enlighet med ett testamentariskt förordnande ska motta uppgår till mindre än 50 000 euro eller står i ett sådant missförhållande till stiftelsens ändamål att förutsättningar för att bilda stiftelsen inte finns, kan exekutorn överlåta den förmögenhet som testamentarats till den stiftelse som förordnats att bildas till andra stiftelser, sammanslutningar eller samfund som främjar ett likartat ändamål, förutsatt att sammanslutningens eller samfundets ägare eller medlemmar saknar rätt till utdelning av medel och till skiftesandel. Registermyndigheten ska utan dröjsmål underrättas om att

förmögenheten överläts till en annan stiftelse eller till en sammanslutning eller ett samfund.

Testamentsexekutorn får vid uppgörandet av stadgarna göra avvikelser från förordnandena i testamentet, om de strider mot lag eller om iakttagande av förordnandena skulle medföra att stadgarna blir sådana att de måste ändras. Om det inte är möjligt att uppgöra stadgarna utan att stiftelsens ändamål, väsentligt ändras, förfaller bildandet av stiftelsen.

Testamentsexekutorn har rätt att för skötseln av uppdraget få ett skäligt arvode och ersättning för sina kostnader av dödsboets medel.

9 §

Belopp som betalats av kapitalförbindelsen

Det belopp som har betalats av kapitalförbindelsen ska tas upp i grundkapitalet, om det inte enligt stiftelseurkunden eller enligt stadgarna ska tas upp i någon annan post i det egna kapitalet eller om inte annat föreskrivs i bokföringslagen.

Kapitalförbindelsen kan kvittas mot en fordran på stiftelsen endast med samtycke av stiftelsens styrelse, om inte annat föreskrivs i stiftelseurkunden.

10 §

Registrering av stiftelser

En stiftelse ska anmälas för registrering inom tre månader efter det att stiftelseurkunden undertecknats. I annat fall förfaller bildandet av stiftelsen. Närmare bestämmelser om registreringen finns i 13 kap. Om testatorn har undertecknat stiftelseurkunden, ska anmälan göras inom tre månader efter det att testamentet vann laga kraft.

Registermyndigheten kan av grundad anledning förlänga tiden för en grundanmälan som gäller registrering.

11 §

Fördröjd grundanmälan av stiftelse som baserar sig på testamente

Om en stiftelse som grundar sig på testamente inte har anmälts för registrering inom skälig tid efter det att registermyndigheten mottagit ett sådant meddelande som avses i 7 § 2 mom. eller inom tre månader efter det att stiftelseurkunden undertecknats, och dröjsmålet inte beror på åtgärder som har samband med dödsboet el-

ler på att tiden för registrering har förlängts, kan registermyndigheten förelägga exekutorn eller de ledamöter som valts in i stiftelsens styrelse vite eller lämna in en ansökan till den tingsrätt som avses i 7 § 1 mom. om att exekutorn eller styrelsen eller någon styrelseledamot ska bytas ut.

Det kan bestämmas att ett beslut om att byta ut exekutorn, en styrelseledamot eller styrelsen ska verkställas även om det överklagas.

12 §

Registreringens rättsverkningar

En stiftelse uppkommer genom registrering.

Förpliktelser orsakade av en åtgärd som har vidtagits efter undertecknandet av stiftelseurkunden eller av en i stiftelseurkunden specificerad åtgärd som har vidtagits tidigast ett år före undertecknandet av stiftelseurkunden övergår genom registreringen på stiftelsen.

Efter registreringen kan en stiftare inte som grund för befrielse från en grundkapitalförbindelse åberopa att ett villkor i samband med bildandet inte har uppfyllts.

13 §

Verksamhet före registreringen

Före registreringen kan stiftelsen inte förvärva rättigheter, åta sig skyldigheter eller uppträda som part i en domstol eller hos någon annan myndighet. En av tingsrätten förordnad testamentsexekutor enligt 7 § kan dock företräda den under bildning varande stiftelsen i domstol eller hos andra myndigheter i ärenden som rör bildandet av stiftelsen.

De som deltagit i eller beslutat om en åtgärd som på stiftelsens vägnar vidtagits före registreringen är solidariskt ansvariga för åtgärden. Genom registreringen övergår ansvaret på stiftelsen i de situationer som avses i 12 § 2 mom.

Styrelsen och verkställande direktören kan utan personligt ansvar föra talan i ärenden som gäller bildandet av stiftelsen och vidta åtgärder för att kräva in betalning av kapitalförbindelser.

14 §

Rättshandlingar med en oregistrerad stiftelse

En avtalspart som visste att stiftelsen var oregistrerad kan, om inte annat avtalats, frånträda sitt avtal med stiftelsen, om grundenmälan för registrering av stiftelsen

inte har gjorts inom den tid som anges i 10 § eller om registrering har vägrats. En avtalspart som inte visste att stiftelsen var oregistrerad kan frånträda avtalet till dess att stiftelsen har registrerats.

15 §

Bildandet förfaller

Bildandet av en stiftelse förfaller om stiftelsen inte har anmälts för registrering inom den tid som anges i 10 eller 11 § eller om registrering vägras.

Bildandet av en stiftelse som grundar sig på testamente förfaller inte till följd av att den föreskrivna tiden för registrering har överskridits.

Om bildandet förfaller, är styrelsen och verkställande direktören solidariskt ansvariga för att den förmögenhet som överlåtits till stiftelsen samt avkastningen på förmögenheten återbetalas till stiftarna. Från det belopp som ska återbetalas får sedvanliga kostnader för åtgärder som avses i 13 § 3 mom. dras av.

AVDELNING II FÖRVALTNING, BOKSLUT, VERKSAMHETSBERÄTTELSE, REVISION OCH ÄNDRING AV STADGARNA

3 kap

Stiftelsens förvaltning och företrädare

1 §

Stiftelsens ledning

En stiftelse ska ha en styrelse. I stiftelsens stadgar kan det bestämmas att stiftelsen har eller kan ha en verkställande direktör som avses i 15 § och att stiftelsen har ett förvaltningsråd som avses i 19 §.

2 §

Styrelsens allmänna uppgifter

Styrelsen sköter förvaltningen av stiftelsen och svarar för att stiftelsens verksamhet organiseras på ett ändamålsenligt sätt för fullgörandet av ändamålet (styrelsens allmänna behörighet). Styrelsen svarar för att tillsynen över stiftelsens bokföring och medelsförvaltning är ordnad på behörigt sätt.

Styrelsen och styrelseledamöter får inte följa sådana beslut av förvaltningsrådet eller styrelsen som strider mot denna lag eller stiftelsens stadgar och därför är ogiltiga.

3 §

Styrelsens beslutsfattande

Som styrelsens beslut gäller det förslag som har biträts av mer än hälften av de närvarande ledamöterna, om det inte föreskrivs om en större majoritet i denna lag eller i stiftelsens stadgar. En jävig styrelseledamot betraktas inte som närvarande. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Vid val blir de valda som har fått flest röster, om det inte i stadgarna bestäms något annat om val eller om den majoritet som krävs. Om rösterna faller lika vid val och om något annat inte bestäms i stadgarna, avgörs valet genom lottdragning.

Styrelsen är beslutför när mer än hälften av dess ledamöter är närvarande, om inte stadgarna förutsätter ett större antal. I antalet beaktas de valda styrelseledamöterna.

Styrelsen får inte avgöra ett ärende om inte samtliga styrelseledamöter så långt möjligt har getts tillfälle att delta i behandlingen av ärendet. Om en styrelseledamot har förhinder, ska dennes ersättare ges tillfälle att delta i behandlingen.

Om ett beslut fattas utan att styrelsen sammanträder, ska beslutet registreras, undertecknas, numreras och förvaras så som det i 6 § föreskrivs om styrelsens protokoll.

Styrelseledamöterna kan enhälligt besluta att låta bli att iaktta det förfarande för möteskallelse som anges i denna lag eller i en föreskrift i stiftelsens stadgar.

4 §

Jäv

En styrelseledamot får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan styrelseledamoten och stiftelsen. En styrelseledamot får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan stiftelsen och tredje man, om styrelseledamoten i ärendet har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med stiftelsens intresse. Vad som i denna paragraf föreskrivs om avtal tillämpas också på andra rättshandlingar samt på rättegångar och annan talan.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får en styrelseledamot inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller understöd eller någon annan vederlagsfri förmån, om styrelseledamoten själv eller någon av styrelseledamotens familjemedlemmar eller någon annan nära släkting till styrelseledamoten eller en sammanslutning eller stiftelse som dessa utövar bestämmande inflytande i är förmånstagare. Detta moment tillämpas inte på en stiftelse vars ändamål är att främja sådana intressen som medlemmar av stiftarens familj eller släkt har.

5 §

Styrelsens sammanträden

Styrelsens ordförande svarar för att styrelsen sammanträder vid behov. Styrelsen ska sammankallas om en styrelseledamot eller verkställande direktören kräver det. Om styrelsens ordförande trots ett sådant krav inte sammankallar styrelsen, får kallelse utfärdas av verkställande direktören eller, om minst hälften av styrelseledamöterna godkänner förfarandet, av en styrelseledamot. I stadgarna kan det bestämmas annat om rätten för styrelseledamöter att sammankalla sammanträden.

6 §

Styrelsens protokoll

Vid styrelsens sammanträde ska det föras protokoll, i vilket besluten och omröstningarna antecknas. Protokollet undertecknas av mötets ordförande och av minst en av styrelsen därtill utsedd ledamot. Varje styrelseledamot och verkställande direktören har rätt att få sin avvikande mening antecknad i protokollet. Protokollen ska numreras löpande och förvaras på ett betryggande sätt.

7 §

Överföring av uppgifter

Styrelsen kan i ett enskilt fall eller med stöd av stadgarna fatta beslut i ärenden som hör till verkställande direktörens allmänna behörighet.

Styrelsen kan föra ett enskilt ärende som hör till styrelsens eller verkställande direktörens allmänna behörighet till förvaltningsrådet för avgörande.

8 §

Styrelseledamöter, ersättare och ordförande

Till styrelsen ska minst tre och högst sju ordinarie ledamöter väljas. I stadgarna kan det bestämmas något annat om antalet ledamöter. I styrelsen ska dock finnas minst tre ordinarie ledamöter.

I stadgarna kan det bestämmas om val av ersättare i styrelsen. Vad som i denna lag föreskrivs om ledamöter ska också tillämpas på ersättare.

Styrelsen ska ha en ordförande. Ordföranden väljs av styrelsen, om inte annat beslutades då styrelsen valdes eller om inte annat bestäms i stadgarna.

9 §

Val av styrelseledamöter samt arvoden

Styrelsen kompletterar sig själv, om inte annat bestäms i stadgarna. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd väljer förvaltningsrådet styrelseledamöterna, om inte annat bestäms i stadgarna.

Om inte förvaltningsrådet eller en i stadgarna angiven aktör har utsett styrelseledamöter för den följande mandattiden innan denna inleds, kompletterar styrelsen sig själv, om inte annat bestäms i stadgarna.

Sedvanligt arvode och sedvanlig ersättning för arbete för stiftelsen kan betalas till styrelseledamöterna, om inte betalningen begränsas i stadgarna. Det samma gäller också arvode och annan ersättning till styrelseledamöterna som betalas ur stiftelsens koncernbolag eller koncernstiftelse.

10 §

Styrelseledamöternas behörighet

Juridiska personer och minderåriga får inte vara styrelseledamöter och inte heller den för vilken det har förordnats en intressebevakare, den vars handlingsbehörighet har begränsats eller den som är försatt i konkurs. I lagen om näringsförbud (1059/1985) föreskrivs om ett näringsförbuds inverkan på behörigheten.

En myndighet som avses i 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller ledamöterna i styrelsen för en inrättning som avses i det momentet får dock utgöra styrelse för en stiftelse eller vara ledamot i stiftelsens styrelse.

Minst en styrelseledamot ska vara bosatt eller ha sitt hemvist inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte registermyndigheten beviljar stiftelsen

dispens från detta krav.

11 §

Styrelsens mandattid

Styrelseledamöternas mandattid är tre kalenderår, om det inte i stadgarna bestäms om en annan tidsbegränsad mandattid.

Om en styrelseledamot i stiftelsen väljs av förvaltningsrådet eller av en i stadgarna angiven aktör som inte är styrelsen, kan det i stadgarna bestämmas att mandattiden fortgår tills vidare. Om stiftelsens styrelse väljer sina ledamöter kan det i stiftelseurkunden bestämmas att mandattiden för en av styrelseledamöterna fortgår under styrelseledamotens hela livstid eller annars fortgår tills vidare.

12 §

En styrelseledamots avgång

En styrelseledamot kan avgå från sitt uppdrag före utgången av sin mandattid.

Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har underrättats om den. Om en ledamot inte har valts av styrelsen, ska också den som har valt ledamoten underrättas om avgången.

En styrelseledamot som vid sin avgång har skäl att anta att stiftelsen inte längre har några andra styrelseledamöter är skyldig att underrätta dem som väljer styrelseledamöterna om saken. Om den som väljer styrelsen inte längre finns eller om stiftelsens styrelse kompletterar sig själv, ska registermyndigheten underrättas om saken.

13 §

Entledigande av styrelseledamot

Om en styrelseledamot inte väljs av styrelsen, får det i stadgarna bestämmas om rätt för den som väljer en ledamot att entlediga denne.

Om en styrelseledamot för minst ett år har förlorat den behörighet som bestäms i lag eller i stadgarna, ska den som valt ledamoten, eller om en sådan aktör inte längre finns eller den som valt ledamoten inte utan dröjsmål beslutar om entledigande, styrelsen entlediga styrelseledamoten.

Mandattiden för en entledigad ledamot upphör när det har fattats beslut om entledigande, om inte annat bestäms i beslutet.

14 §

Komplettering av styrelsen

Om en styrelseledamots uppdrag upphör under mandattiden eller om en styrelseledamot förlorar den behörighet som avses i 10 §, träder en ersättare i stället för styrelseledamoten enligt vad som bestäms i stadgarna eller beslutades då ersättaren valdes, tills en ordinarie ledamot har valts. Om någon ersättare inte finns, ska styrelsens övriga ledamöter se till att en ny ledamot väljs för den återstående mandattiden eller att antalet ledamöter i styrelsen minskas, om inte annat bestäms i stadgarna. Om valet ska skötas av förvaltningsrådet och styrelsen med ersättare är beslutför, kan valet ske vid förvaltningsrådets följande sammanträde.

15 §

Verkställande direktör

Verkställande direktören svarar för fullgörandet av stiftelsens ändamål och sköter stiftelsens övriga dagliga förvaltning i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar (verkställande direktörens allmänna behörighet). Verkställande direktören svarar för att stiftelsens bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska ge styrelsen och dess ledamöter de upplysningar som styrelsen behöver för att sköta sitt uppdrag.

Verkställande direktören får vidta åtgärder som med beaktande av omfattningen och arten av stiftelsens verksamhet är exceptionella eller av stor betydelse, endast om han eller hon har styrelsens bemyndigande eller styrelsens beslut inte kan inväntas utan väsentlig olägenhet för stiftelsens verksamhet. I det sistnämnda fallet ska styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

16 §

Verkställande direktörens närvaro vid ett organs sammanträden

Verkställande direktören har rätt att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden också utan att vara ledamot i organet, om inte organet beslutar något annat eller annat bestäms i stadgarna.

17 §

Bestämmelser som ska tillämpas på verkställande direktören och dennes ställföreträdare

På verkställande direktören tillämpas dessutom vad som

föreskrivs om styrelseledamöter i 2 § 2 mom. som gäller ogiltiga beslut, i 4 § som gäller jäv och i 10 § 1 mom. som gäller behörighet.

Verkställande direktören får inte vara styrelsens ordförande.

Verkställande direktören ska vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte registermyndigheten beviljar stiftelsen dispens från detta krav. Vad som i denna lag bestäms om verkställande direktören tillämpas också på dennes ställföreträdare.

18 §

Val av verkställande direktör samt dennes avgång och entledigande

Verkställande direktören utses av styrelsen.

En juridisk person kan inte utses till verkställande direktör.

Verkställande direktören har rätt att avgå från uppdraget. Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har underrättats om den.

Styrelsen kan entlediga verkställande direktören.

19 §

Förvaltningsrådets uppgifter

Förvaltningsrådet ska övervaka stiftelsens förvaltning, som styrelsen och verkställande direktören ansvarar för.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska förvaltningsrådet

- 1) välja sina ledamöter,
- 2) välja styrelseledamöterna,
- 3) välja revisorerna,
- 4) besluta om sina egna arvoden samt om styrelseledamöternas och revisorernas arvoden,
- 5) fastställa bokslutet och verksamhetsberättelsen,
- 6) besluta i ärenden som avser betydande inskränkning eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av stiftelsens organisation, samt
- 7) besluta om ändring av stadgarna samt om fusion och upplösning av stiftelsen.

I stadgarna kan det bestämmas annat om de förvaltningsrådsuppgifter som anges i 2 mom. I stadgarna kan dock inte bestämmas om rätt för styrelsen eller verkställande direktören att välja ledamöter i förvaltningsrådet.

I övrigt kan förvaltningsrådet i stadgarna ges en-

dast sådana uppgifter som hör till styrelsens allmänna behörighet. Förvaltningsrådet kan inte ges rätt att företräda stiftelsen.

Styrelsen är inte behörig i de uppgifter som i lag eller i stiftelsens stadgar ålagts förvaltningsrådet, om inte annat föreskrivs i denna lag eller bestäms i stadgarna.

20 §

Förvaltningsrådets rätt att få upplysningar

Styrelsen, styrelseledamöterna och verkställande direktören ska ge förvaltningsrådet och dess ledamöter de upplysningar som behövs för skötseln av förvaltningsrådets uppgifter.

21 §

Förvaltningsrådets ledamöter och ordförande

I stiftelsens stadgar bestäms om antalet ledamöter i förvaltningsrådet samt om valsättet och mandattiden.

Förvaltningsrådet ska ha minst tre ledamöter. Verkställande direktören får inte vara ledamot i förvaltningsrådet.

För förvaltningsrådet ska det väljas en ordförande. Ordföranden väljs av förvaltningsrådet, om inte annat beslutades när förvaltningsrådet valdes eller om inte annat bestäms i stadgarna.

22 §

Bestämmelser som tillämpas på förvaltningsrådet

På förvaltningsrådet och dess ledamöter tillämpas dessutom vad som i 2 § 2 mom. föreskrivs om ogiltiga beslut, i 3–6 § om beslutsfattande, jäv, sammanträden och protokoll, i 8 § 2 mom. om ersättare och i 9 § 3 mom. om arvoden samt vad som i 10 § föreskrivs om styrelseledamöternas behörighet, i 12 § om styrelseledamöters avgång, i 13 § om entledigande av styrelseledamöter och i 14 § om komplettering av styrelsen.

23 §

Företrädande

Stiftelsen företräds av styrelsen. Verkställande direktören kan företräda stiftelsen i ärenden som enligt 15 § hör till verkställande direktörens uppgifter.

I stadgarna kan det bestämmas att en styrelseledamot eller verkställande direktören har rätt att före-

träda stiftelsen eller att styrelsen får ge någon av sina ledamöter, verkställande direktören eller någon annan namngiven människa rätt att företräda stiftelsen. Styrelsen kan när som helst återkalla denna rätt att företräda stiftelsen.

Om styrelsens samtliga ledamöter, verkställande direktören och namntecknarna är bosatta i något annat land än Finland, ska stiftelsen ha en företrädare som är bosatt i Finland och har rätt att på stiftelsens vägnar ta emot stämningar och andra delgivningar. På företrädarens behörighet tillämpas vad som i 10 § 1 mom. föreskrivs om styrelseledamöters behörighet. Företrädaren ska anmälas för anteckning i stiftelseregistret. Trots vad som bestäms någon annanstans i lag anses en stämning eller en annan delgivning ha kommit till stiftelsens kännedom då den har delgetts företrädaren.

24 §

Begränsning av rätten att företräda stiftelsen

I stiftelseregistret kan endast en sådan begränsning av rätten att företräda stiftelsen antecknas som innebär att två eller flera endast tillsammans har denna rätt.

25 §

Bindande verkan av en företrädarens åtgärder

En rättshandling som på stiftelsens vägnar har företagits av en sådan företrädare för stiftelsen som avses i denna lag är inte bindande för stiftelsen, om

- 1) stiftelsen har överskridit sin behörighet genom att handla i strid med sitt ändamål, som regleras i 1 kap. 2 § 1 mom. och anges i stiftelsens stadgar, eller i strid med förbudet att bereda närståendekretsen en fördel,
- 2) företrädaren har handlat i strid med en sådan begränsning som avses i 24 §, eller
- 3) företrädaren har överträtt sin befogenhet och motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

I sådana fall som avses i 1 mom. 3 punkten kan det inte anses att enbart den omständigheten att befogenhetsbegränsningarna har registrerats är ett tillräckligt bevis för att motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

4 kap Revision

1 §

Revisionskyldighet och tillämplig lag

I stiftelser ska det förrättas revision.

I fråga om revision av stiftelser gäller i övrigt vad som föreskrivs i detta kapitel och i revisionslagen (459/2007).

2 §

Förrättande av revision samt revisionsberättelse

Revision av en stiftelse ska förrättas inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång.

Utöver vad som bestäms i revisionslagen ska revisionsberättelsen innehålla ett uttalande om huruvida stiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse ger de uppgifter om stiftelsens verksamhet under räkenskapsperioden som är väsentliga för bedömningen av om stadgebestämmelserna om stiftelsens ändamål och verksamhetsformer har följts och huruvida de arvoden och ersättningar som stiftelsen, dess dottersammanslutningar och dess dotterstiftelser har betalat till ledamöterna i stiftelsens organ ska anses vara sedvanliga.

3 §

Revisorsval

Styrelsen ska välja en eller flera revisorer för stiftelsen, om det inte i stadgarna bestäms något annat om vem som ska välja revisor. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, ska förvaltningsrådet välja en eller flera revisorer för stiftelsen, om det inte i stadgarna bestäms något annat om vem som ska välja revisor.

4 §

Revisorssuppleant

Bestämmelser om skyldigheten att välja en revisorssuppleant finns i 4 § i revisionslagen. I en stiftelse kan det väljas en eller flera revisorssuppleanter, även om stiftelsen inte skulle ha någon skyldighet att välja en sådan. På val av revisorssuppleant tillämpas i övrigt vad som i 3 § bestäms om val av revisor.

5 §

En revisors mandattid

Revisor väljs för att förrätta revision för en räkenskapsperiod, om det inte i stadgarna bestäms om en längre

mandattid eller om att mandattiden ska fortgå tills vidare. Uppdraget upphör när bokslutet för den räkenskapsperiod som revisionen gäller har fastställts i förvaltningsrådet. Om stiftelsen saknar förvaltningsråd eller om förvaltningsrådets uppgift inte är att fastställa bokslutet, upphör revisorns uppdrag när revisionsberättelsen har lämnats, om inte annat bestäms i stadgarna eller beslutas vid valet av revisor.

Mandattiderna för stiftelsens revisor kan i en följd uppgå till högst sju år. Revisorn kan efter den maximtid som nämns ovan på nytt delta i revision av stiftelsen tidigast fyra år efter det att revisionsuppdraget upphörde. Om en revisionsammanslutning har valts till revisor, tillämpas det som föreskrivs ovan i denna paragraf inte på sammanslutningen utan endast på den huvudansvariga revisorn.

5 kap

Bokslut och verksamhetsberättelse

1 §

Tillämpning av bokföringslagen samt räkenskapsperiod

Bokslutet och verksamhetsberättelsen ska upprättas i enlighet med bokföringslagen och denna lag.

Räkenskapsperioden för en stiftelse är ett kalenderår, om inte annat bestäms i lag eller i stadgarna.

2 §

Verksamhetsberättelse

För varje räkenskapsperiod ska det upprättas en verksamhetsberättelse, som ska innehålla de uppgifter som anges i 3 kap. 1 § 6 mom. i bokföringslagen.

Verksamhetsberättelsen ska utöver vad som anges i 1 mom. innehålla följande uppgifter för varje räkenskapsperiod:

- 1) vilken verksamhet stiftelsen har bedrivit för att fullgöra stiftelsens ändamål, samt
- 2) uppgifter om understöd och andra helt eller delvis vederlagsfria ekonomiska fördelar som stiftelsen har gett den närstående krets som avses i 1 kap. 8 § 1 mom. 1–4 och 6 punkten, med undantag av sammanslutningar och stiftelser där en människa eller flera människor som avses i 5 punkten i det momentet har bestämmande inflytande, samt uppgifter om

andra transaktioner mellan stiftelsen och den krets som nämns ovan i denna punkt.

Som uppgifter enligt 2 mom. 2 punkten ska anges närstående relationens art, en beskrivning av transaktionen eller den ekonomiska fördelen samt transaktionen eller den ekonomiska fördelens penningvärde. Uppgifterna om totalvärdet av transaktionerna och de ekonomiska fördelarna kan ges så att de helt eller delvis fördelas på vederlagsfria fördelar och andra transaktioner specificerade för de i respektive punkt i 1 kap. 8 § angivna aktörerna inom närståendekretsen.

Om stiftelsen har förvärvat bestämmande inflytande i en annan bokföringskyldig eller om stiftelsen har varit delaktig i en fusion under räkenskapsperioden, ska verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för detta. Har stiftelsens stadgar ändrats under räkenskapsperioden ska verksamhetsberättelsen dessutom innehålla en redogörelse för detta.

Andra uppgifter som nämns i denna paragraf än de som avses i 2 mom. 1 punkten får dock ges i bokslutsnoter i stället för i verksamhetsberättelsen, om inte annat föreskrivs i bokföringslagen.

3 §

Penninglån, säkerheter och ansvarsförbindelser

Penninglån, säkerheter och ansvarsförbindelser till sådana närstående som anges i 2 § 2 mom. 2 punkten eller som ställts eller ingåtts för deras räkning samt de huvudsakliga villkoren för dessa ska uppges separat i verksamhetsberättelsen, i det fall att penninglånen, säkerheterna och ansvarsförbindelserna sammanlagt överstiger 20 000 euro eller utgör mer än fem procent av stiftelsens eget kapital enligt balansräkningen. Dessutom ska det uppges hur lånen, säkerheterna och ansvarsförbindelserna anknyter till fullgörandet av stiftelsens ändamål samt till stiftelsens verksamhetsformer och medelsförvaltning.

4 §

Koncernbokslut

Koncernbokslut ska, utöver vad som föreskrivs någon annanstans, upprättas i enlighet med detta kapitel.

En stiftelse som är moderstiftelse i en koncern ska alltid upprätta ett koncernbokslut. Ett dotterbolags bokslut behöver dock inte sammanställas med koncernbokslutet, om en sammanställning inte behövs för att ge riktiga och tillräckliga uppgifter om stiftelsens verksamhet och ekonomiska ställning med hänsyn till denna lags bestämmelser om stiftelsens ändamål och verksamhet.

5 §

Registrering av bokslut och verksamhetsberättelse

Stiftelsen ska göra registeranmälan om bokslutet inklusive specifikationer till balansräkningen, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen (årsrapport) till registermyndigheten inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång. Kopior av de nämnda handlingarna ska fogas till anmälan. Årsrapporten är offentlig, med undantag för specifikationerna till balansräkningen, vilka är sekretessbelagda.

6 §

Bokföringsnämndens anvisningar och utlåtanden

Bokföringsnämnden kan så som föreskrivs i 8 kap. 2 § i bokföringslagen ge anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bestämmelserna om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse i denna lag.

7 §

Koncern

Om en stiftelse har i 1 kap. 5 § i bokföringslagen avsett bestämmande inflytande i en annan inhemsk eller utländsk sammanslutning eller stiftelse, är stiftelsen moderstiftelse medan den andra parten är dottersammanslutning. Moderstiftelsen och dess dottersammanslutningar bildar en koncern.

En stiftelse har bestämmande inflytande i en annan sammanslutning eller stiftelse också då stiftelsen tillsammans med en eller flera av sina dottersammanslutningar eller en dottersammanslutning ensam eller tillsammans med andra dottersammanslutningar har ett sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen i den andra sammanslutningen eller stiftelsen.

6 kap Ändring av stadgarna

1 §

Ändring av stadgarna

Styrelsen beslutar om ändring av stadgarna. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd beslutar detta om ändring av stadgarna, om det inte i stadgarna bestäms att styrelsen ska besluta om ändringen.

I stadgarna kan det bestämmas att en ändring av dem kräver samtycke av en i stadgarna angiven aktör.

Om stiftaren eller en viss namngiven människa eller en juridisk person i stadgarna har getts en rättighet i anslutning till stiftelsens verksamhet, krävs samtycke av denna i stadgarna angivna aktör för att bestämmelsen i fråga ska ändras, om inte annat bestäms i stadgarna. En förlängning av mandattiden för en ledamot av styrelsen eller förvaltningsrådet så att tiden överstiger sju år eller fortgår under ledamotens hela livstid eller annars fortgår tills vidare förutsätter samtycke av stiftaren, om inte annat bestäms i stadgarna.

En ändring av stadgarna så att stiftarens klanderrätt enligt 7 kap. 1 § begränsas kräver samtycke av stiftaren.

2 §

Ändring av stiftelsens ändamål

En stiftelses ändamål ska ändras, om det på grund av att förhållandena förändrats blivit omöjligt eller mycket svårt eller helt och hållet eller till betydande del onyttigt eller lagstridigt att använda stiftelsens medel för det bestämda ändamålet.

Stiftelsens ändamål får ändras, om det på grund av att förhållandena förändrats blivit väsentligen oändamålsenligt att använda stiftelsens medel för det bestämda ändamålet och om en ändring av ändamålet utgör en förutsättning för att stiftelsens medel ska kunna användas effektivt och resultatrikt.

Det nya ändamålet får inte väsentligt avvika från det ursprungliga.

I stadgarna för en stiftelse under bildning får stiftaren bestämma annat om förutsättningarna för ändring av ändamålet än vad som föreskrivs i 1–3 mom.

Beslut om en i 1 mom. avsedd ändring av stiftel-

sens ändamål är giltigt om beslutet biträds av mer än hälften av organets ledamöter. Beslut om en i 2 och 4 mom. avsedd ändring av stiftelsens ändamål är giltigt om beslutet biträds av minst tre fjärdedelar av organets ledamöter. I stadgarna kan det bestämmas att en större röstmajoritet krävs för beslut. Beslut om strykande av en i 4 mom. avsedd stadgebestämmelse ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren i stadgarna har bestämt annat om beslutskravet när stiftelsen bildades. De förutsättningar som avses i 4 mom. får inte ändras på något annat sätt.

3 §

Omvandling till tidsbestämd stiftelse

Om användningen av en stiftelses medel för det angivna ändamålet är helt och hållet eller till väsentlig del onyttigt på grund av stiftelsens ringa tillgångar, får stiftelsens stadgar också ändras så att stiftelsen ges en tid inom vilken de återstående tillgångarna ska användas och stiftelsen upplösas.

När en sådan ändring av stadgarna som avses i 1 mom. anmäls till registermyndigheten för registrering, ska det till ansökan fogas ett utlåtande av stiftelsens revisorer om att alla kända skulder har betalats eller att stiftelsens kända borgenärer har samtyckt till att stiftelsen görs tidsbestämd.

4 §

Möteskallelse

Beslut om ändring av stadgarna får inte fattas om inte saken har nämnts i möteskallelsen.

Ändringens huvudsakliga innehåll ska nämnas i kallelsen.

5 §

Registrering av stadgeändring

Ett beslut om ändring av stadgarna ska utan dröjsmål anmälas för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.

En ändring av stadgarna införs i stiftelseregistret, om de föreskrivna förutsättningarna för ändring av stadgarna uppfylls och beslut om ändring av stadgarna har fattats i enlighet med vad som föreskrivs i lag.

7 kap Klander av beslut

1 § Klander av beslut

Stiftelsens förvaltningsråd, förvaltningsrådsledamöter, styrelse, styrelseledamöter och stiftare kan genom talan mot stiftelsen klandra ett beslut av förvaltningsrådet och styrelsen, om

- 1) procedurbestämmelserna i denna lag eller i stiftelsens stadgar inte har iakttagits vid behandlingen av ett ärende och felet har kunnat påverka beslutets innehåll, eller
- 2) beslutet i något annat avseende strider mot denna lag eller mot stiftelsens stadgar.

Klandertalan ska väckas inom tre månader från det att beslutet fattades. Om talan inte väcks inom föreskriven tid anses beslutet vara giltigt.

Stiftarens klanderrätt kan begränsas i stadgarna.

I stadgarna kan det bestämmas att en viss aktör har rätt att klandra stiftelsens beslut i enlighet med vad som föreskrivs i 1 och 2 mom.

Bestämmelser om registermyndighetens rätt att förbjuda verkställighet av ett beslut finns i 14 kap.

2 § Ogiltiga beslut

Ett beslut av förvaltningsrådet eller styrelsen är ogiltigt, om

- 1) möteskallelse inte har utfärdats i andra fall än sådana som avses i 3 kap. 3 § 6 mom. eller om bestämmelser eller föreskrifter om möteskallelse har överträtts i något väsentligt avseende och felet har kunnat påverka beslutets innehåll,
- 2) samtycke av en aktör som anges i lag eller i stadgarna saknas,
- 3) beslutet inte enligt denna lag eller stadgarna skulle ha fått fattas ens med samtycke av organets samtliga ledamöter.

En talan för fastställande av att ett beslut är ogiltigt

får väckas av stiftelsens styrelse, förvaltningsråd och ledamöterna av styrelsen och förvaltningsrådet samt av stiftaren och andra i stadgarna angivna aktörer.

På väckande av talan för fastställande av att ett beslut är ogiltigt tillämpas inte vad som i 1 § 2 mom. föreskrivs om väckande av klandertalan inom föreskriven tid. Talan som gäller ett fusionseller upplösningensbeslut får dock inte väckas när över sex månader har förflutit från det att fusionen eller upplösningen registrerades.

3 § Domens innehåll

Genom en dom med anledning av en klandertalan kan ett beslut förklaras ogiltigt eller ändras på yrkande av käranden. På yrkande av käranden kan stiftelsen samtidigt förbjudas att verkställa ett ogiltigt beslut. Beslutet kan ändras endast om det kan konstateras vilket innehåll det borde ha haft.

8 kap Skadestånd

1 § Skadeståndsskyldighet

En förvaltningsrådsledamot, en styrelseledamot och verkställande direktören ska ersätta skada som de i sitt uppdrag, i strid med den omsorgsplikt som anges i 1 kap. 4 §, uppsåtligen eller av vårdslöshet har orsakat stiftelsen.

En förvaltningsrådsledamot, en styrelseledamot och verkställande direktören ska också ersätta skada som de i sitt uppdrag annars i strid med denna lag eller stiftelsens stadgar uppsåtligen eller av vårdslöshet har orsakat stiftelsen eller någon annan.

Om skadan har orsakats genom överträdelse av denna lag på annat sätt än endast genom överträdelse av bestämmelserna i 1 kap. 4 § eller om skadan har orsakats genom överträdelse av stiftelsens stadgar, anses skadan ha orsakats genom vårdslöshet, om inte den som är ansvarig för förfarandet visar att han eller hon har handlat omsorgsfullt. Detsamma gäller skada som har orsakats genom en åtgärd till förmån för någon i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närstående krets.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. tillämpas på ska-

deståndsansvar för en sådan testamentsexekutor som avses i 2 kap. 6 § 2 mom. och för den som av tingsrätten med stöd av 7 § 2 mom. i det kapitlet förordnats till testamentsexekutor.

2 §

Revisorers skadeståndsskyldighet

Bestämmelser om revisorers skadeståndsskyldighet finns i 51 § i revisionslagen.

3 §

Jämkning och fördelning av skadeståndsansvar

Bestämmelser om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndansvaret mellan två eller flera ersättningskyldiga finns i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

4 §

Fattande av beslut om skadeståndsskyldighet i en stiftelse

Beslut i ärenden som gäller stiftelsens rätt till skadestånd enligt 1 § i detta kapitel samt enligt 51 § i revisionslagen fattas av styrelsen. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd beslutar förvaltningsrådet om dessa ärenden, om inte styrelsen enligt stadgarna ska besluta om dem.

5 §

Någon annan persons och myndigheters rätt att föra talan för stiftelsen

Stiftaren, en aktör som ges denna rätt i stadgarna samt registermyndigheten har med stöd av 1 § i detta kapitel eller 51 § i revisionslagen rätt att i sitt eget namn föra talan om betalning av skadestånd till stiftelsen, om det när talan väcks är sannolikt att stiftelsen inte ser till att skadeståndsanspråket fullföljs.

Stiftelsen ska ges tillfälle att bli hörd i ärendet, om detta inte är uppenbart onödigt. Den som för talan svarar själv för rättegångskostnaderna men har rätt att få dem ersatta av stiftelsen, om de medel som genom rättegången vunnits till stiftelsen räcker för ändamålet.

6 §

Preskription av talerätt

En talan enligt detta kapitel eller 51 § i revisionslagen ska för icke-straffbara gärningar väckas

1) mot en förvaltningsrådsledamot, en styrelseleda-

mot och verkställande direktören inom fem år från utgången av den räkenskapsperiod under vilken det beslut som ligger till grund för talan fattades eller den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs,

2) mot en revisor inom fem år från det att den revisionsberättelse eller det yttrande, utlåtande eller intyg som ligger till grund för talan lades fram, och

3) mot testamentsexekutorn när stiftelsen bildats genom testamente, inom fem år från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

7 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Den rätt till skadestånd enligt detta kapitel eller enligt 51 § i revisionslagen som stiftelsen eller någon annan har kan inte begränsas i stiftelsens stadgar.

9 kap

Avgörande av tvister

1 §

Behörig domstol

Trots vad som i 10 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om forum i tvistemål får ärenden som gäller tillämpningen av denna lag eller stiftelsens stadgar också prövas av den tingsrätt inom vars domkrets stiftelsens hemort finns.

2 §

Ärenden som ska behandlas skyndsamt

Ett ärende ska behandlas skyndsamt, om det gäller betalning eller betryggande säkerhet och om en dom i ärendet enligt 11 kap. 11 § är en förutsättning för registrering.

Ett i 7 kap. angett ärende som gäller klander av beslut ska behandlas skyndsamt.

3 §

Delgivningar med stiftelsen

En stämning och annan delgivning anses ha kommit till stiftelsens kännedom då den har delgetts en styrelseledamot, verkställande direktören eller någon annan person som enligt denna lag är berättigad att ensam eller tillsammans med någon annan företräda stiftelsen.

Om ingen av de företrädare för stiftelsen som avses i 1 mom. är antecknad i stiftelseregistret, kan delgivning-

en ske genom att handlingarna överlämnas till någon av stiftelsens anställda eller, om en sådan person inte påträffas, till polismyndigheten på stiftelsens hemort med iakttagande dessutom av 11 kap. 7 § 2–4 mom. i rättegångsbalken.

4 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i stiftelseregistret, ska domstolen utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

10 kap

Straffbestämmelser

1 §

Stiftelsebrott

Den som uppsåtligen

- 1) i egenskap av revisor bryter mot bestämmelserna om utarbetande av det revisorsyttrande som avses i 11 kap. 4 § och då kränker borgenärsskyddet, eller
- 2) delar ut stiftelsens medel och då i strid med 1 kap. 2 § 1 mom. bereder någon i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närstående dekrets ekonomisk fördel eller delar ut stiftelsens medel med avvikelse från det ändamål eller de verksamhetsformer som anges i stiftelsens stadgar, ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för stiftelsebrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

2 §

Stiftelseförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot

- 1) bestämmelsen om anmälningsskyldighet i 2 kap. 7 § 1 mom., eller
- 2) bestämmelserna i 5 kap., 11 kap. 13 § eller 12 kap. 15 § om upprättande av bokslut, verksamhetsberättelse eller koncernbokslut eller om slutredovisning vid en stiftelses fusion eller likvidation, ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för stiftelseförseelse dömas till böter.

AVDELNING IV FUSION OCH UPPLÖSNING

11 kap Fusion

1 §

Fusion

En stiftelse (överlåtande stiftelse) kan fusioneras med en annan stiftelse som i väsentligt avseende har samma ändamål och samma förutsättningar för ändring av ändamålet (övertagande stiftelse) så att den överlåtande stiftelsens tillgångar och skulder övergår till den övertagande stiftelsen.

När en stiftelse bildas kan det i stadgarna bestämmas annat om förutsättningarna för fusion än vad som föreskrivs i 1 mom. Beslut om strykande av sådana bestämmelser i stadgarna som gäller förutsättningarna för fusion ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren har bestämt annat i stadgarna när stiftelsen bildades.

Om en stiftelses ändamål är att stödja en i stadgarna namngiven människa eller juridisk person, krävs denna aktörs samtycke till fusionen, om inte annat bestäms i stadgarna.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 11 §.

2 §

Olika sätt att genomföra en fusion

En fusion kan genomföras så att

- 1) en eller flera överlåtande stiftelser fusioneras med en övertagande stiftelse (absorptionsfusion), eller
- 2) minst två överlåtande stiftelser fusioneras och bildar tillsammans en övertagande stiftelse (kombinationsfusion).

Med dottersammanslutningsfusion avses en absorptionsfusion där de i fusionen deltagande stiftelserna äger samtliga aktier eller andelar samt eventuella optionsrätter och andra till aktier eller andelar berättigande särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller andelslaget.

I detta kapitel avses med stiftelser som deltar i en fusion överlåtande stiftelser och övertagande stiftelser.

På fusion av dotteraktiebolag tillämpas vad som i 16 kap. i aktiebolagslagen (624/2006) föreskrivs om dotterbolagsfusioner i fråga om överlåtande dotterbolag. På fusion av dotterbostadsaktiebolag tillämpas vad som i 19 kap. i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) föreskrivs om dotterbolagsfusion i fråga om överlåtande dotterbostadsaktiebolag. På fusion av dotterandelslag tillämpas vad som i 20 kap. i lagen om andelslag (421/2013) föreskrivs om dottersammanslutningsfusion i fråga om överlåtande dotterandelslag.

3 §

Fusionsplan

De i fusionen deltagande stiftelsernas styrelser ska upprätta en skriftlig fusionsplan som ska dateras och undertecknas.

Fusionsplanen ska uppta

- 1) namn, företagsoch organisationsnummer och hemort för de i fusionen deltagande stiftelserna,
- 2) utredning om orsakerna till fusionen,
- 3) förslag till eventuella ändringar i den övertagande stiftelsens stadgar vid en absorptionsfusion samt vid en kombinationsfusion förslag till stadgar för den stiftelse som är under bildning och ett omnämnande av hur ledamöterna i den nya stiftelsens verksamhetsorgan och stiftelsens revisorer väljs,
- 4) förslag till grundkapital för den övertagande stiftelsen,
- 5) utredning om den överlåtande stiftelsens tillgångar och skulder, om de omständigheter som påverkar värderingen av dessa, om den inverkan som fusionen planeras få på den övertagande stiftelsens balansräkning och om de bokföringsmetoder som ska tillämpas på fusionen,
- 6) förslag som avser de i fusionen deltagande stiftelsernas rätt att besluta om sådana arrangemang utöver sedvanlig verksamhet som påverkar deras eget kapital,
- 7) utredning om sådana företagsinteckningar i de i fusionen deltagande stiftelsernas egendom som avses i företagsinteckningslagen (634/1984),
- 8) förslag till den planerade registreringstidpunkten för verkställande av fusionen, samt
- 9) förslag till eventuella andra fusionsvillkor.

Vid en kombinationsfusion ersätter fusionsplanen stiftelseurkunden för den övertagande stiftelsen.

4 §

Revisorsyttrande

Styrelserna för de i fusionen deltagande stiftelserna ska utse en eller flera revisorer som ska ge ett yttrande om den utredning som avses i 3 § 2 mom. 5 punkten.

I revisorsyttrandet ska det dessutom bedömas huruvida fusionen kan äventyra betalningen av den övertagande stiftelsens skulder.

Se 10 kap. 1 §.

5 §

Fusionsbeslut

Beslut om fusion ska fattas i den överlåtande stiftelsen på det sätt som i 6 kap. 2 § bestäms om ändring av stiftelsens ändamål, om inte annat bestäms i stadgarna.

Beslut om fusion ska fattas i den övertagande stiftelsen på det sätt som i 6 kap. 1 och 2 § bestäms om ändring av stadgarna, om inte annat bestäms i stadgarna.

6 §

Möteskallelse

Beslut om fusion får inte fattas om inte saken har nämnts i möteskallelsen.

Ett utkast till fusionsplan samt ett revisorsyttrande enligt 4 § ska fogas till möteskallelsen.

7 §

Registrering av fusionsplanen

Fusionsplanen ska anmälas för registrering inom fyra månader efter det att de i fusionen deltagande stiftelserna fattade beslut om godkännande av fusionsplanen. Till anmälan ska fogas ett sådant samtycke som avses i 1 § 3 mom., ett sådant yttrande som avses i 4 § och de i fusionen deltagande stiftelsernas fusionsbeslut.

Anmälan ska göras gemensamt av de stiftelser som deltar i fusionen.

Fusionen förfaller, om anmälan inte görs inom föreskriven tid eller om registrering vägras.

Fusionsplanen införs i stiftelseregistret, om de föreskrivna förutsättningarna för fusion uppfylls och om fusionsplanen har upprättats och beslut om fusion har fattats i enlighet med lag. Stadgeändringen och bildandet av den nya stiftelsen införs inte i registret förrän en anmälan enligt 10 § har registrerats.

8 §

Kallelse på borgenärerna

De borgenärer vars fordran på den överlåtande stiftelsen har uppkommit före registreringen av fusionsplanen har rätt att motsätta sig fusionen. Sådan rätt har även de borgenärer vars fordran är direkt utsökbar på det sätt som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) och som har uppkommit senast den utsatta dag som avses i 2 mom.

Efter det att fusionsplanen har registrerats ska registermyndigheten utan dröjsmål utfärda en kallelse på de borgenärer som avses i 1 mom., där det nämns att de har rätt att motsätta sig fusionen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten senast den dag som nämns i kallelsen. Registermyndigheten ska på tjänstens vägnar publicera kallelsen i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen och likaså på tjänstens vägnar registrera kallelsen. Registermyndigheten ska före kallelsen på borgenärerna underrätta de i fusionen deltagande stiftelserna om kallelsen samt om den ovannämnda föreskrivna tiden.

Kallelse ska utfärdas också på den övertagande stiftelsens borgenärer, om fusionen enligt det revisorsyttrande som avses i 4 § kan äventyra betalningen av den övertagande stiftelsens skulder. På den övertagande stiftelsens borgenärer tillämpas i så fall vad som i detta kapitel föreskrivs om den överlåtande stiftelsens borgenärer.

9 §

Stiftelsens skriftliga meddelande till borgenärerna

Stiftelsen ska senast tre veckor före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till de borgenärer enligt 8 § 1 mom. som är kända.

10 §

Anmälan om verkställande av fusion

De i fusionen deltagande stiftelserna ska inom fyra månader efter den utsatta dag som anges i 8 § 2 mom. göra en anmälan om verkställande av fusionen till registermyndigheten. I annat fall förfaller fusionen. Till anmälan ska följande fogas:

- 1) de i fusionen deltagande stiftelsernas styrelseledamöters och verkställande direktörers försäkran om att denna lag har iakttagits vid fusionen,
- 2) en styrelseledamots och verkställande direktörens

intyg om att sådana meddelanden som avses i 9 § har sänts, och

- 3) de beslut av de i fusionen deltagande stiftelserna som gäller fusionen.

Anmälan ska innehålla uppgifter om ledamöterna i organen och revisorerna i den nya stiftelse som bildas vid en kombinationsfusion.

11 §

Förutsättningar för registrering av fusion

Registermyndigheten ska registrera fusionen, om borgenärerna inte har motsatt sig den eller om borgenärerna enligt en domstols dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

Om en borgenär har motsatt sig fusionen, ska registermyndigheten utan dröjsmål informera stiftelsen om detta efter den utsatta dagen. Fusionen förfaller då fyra månader efter den utsatta dagen. Registermyndigheten ska dock skjuta upp behandlingen av ärendet, om stiftelsen inom fyra månader från den utsatta dagen visar att den har väckt talan för fastställelse av att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran, eller om stiftelsen och borgenären tillsammans begär att behandlingen av ärendet ska skjutas upp.

Har fusionsplanen ändrats efter registreringen, kan fusionen registreras, om de föreskrivna förutsättningarna för fusion uppfylls och den ändring som gäller fusionsplanen har uppgjorts och beslut om fusion har fattats i enlighet med lag.

Fusionen kan genomföras trots att den överlåtande stiftelsen har försatts i likvidation.

Om företagsinteckning enligt företagsinteckninglagen har fastställts i flera än en av de i fusionen deltagande stiftelsernas egendom, får fusionen inte registreras, om inte stiftelsernas och inteckningshavarnas avtal om reglering av inteckningarnas företrädesrätt samtidigt registreras på basis av ansökan.

12 §

Fusionens rättsverkningar

Den överlåtande stiftelsens tillgångar och skulder övergår utan likvidationsförfarande till den övertagande stiftelsen när verkställandet av fusionen har registrerats. Samtidigt upplöses den överlåtande stiftelsen, och vid en kombinationsfusion uppkommer den övertagande

stiftelsen. Om det vid en absorptionsfusion har avtalats om ändring av den övertagande stiftelsens stadgar, registreras de ändrade stadgarna genom att verkställandet av fusionen registreras.

Den överlåtande stiftelsens tillgångar och skulder får inte tas upp i den övertagande stiftelsens balansräkning till ett högre värde än det ekonomiska värde som tillgångarna har för den övertagande stiftelsen.

13 §

Slutredovisning

Den överlåtande stiftelsens styrelse och verkställande direktör ska så snart som möjligt efter det att fusionen verkställts upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för den tid för vilken något bokslut ännu inte har godkänts (slutredovisning). Slutredovisningen ska överlämnas till stiftelsens revisorer, som inom en månad ska ge en revisionsberättelse om den.

Om stiftelsen har ett förvaltningsråd och dess uppgift är att fastställa bokslutet, ska styrelsen efter de åtgärder som avses i 1 mom. utan dröjsmål sammankalla förvaltningsrådet för att fastställa slutredovisningen.

Slutredovisningen ska anmälas för registrering i enlighet med 5 kap. 5 §.

Se 10 kap. 2 §.

14 §

Återgång

Fusionen återgår trots att den har registrerats, om fusionsbeslutet har ogiltigförklarats genom en dom som vunnit laga kraft. Den överlåtande stiftelsen och den övertagande stiftelsen ansvarar solidariskt för den övertagande stiftelsens förpliktelser, om de har uppkommit efter registreringen av fusionen men före registreringen av domen.

12 kap

Upplösning av stiftelse

1 §

Upplösning

En stiftelse upplöses med iakttagande av vad som i detta kapitel föreskrivs om likvidationsförfarande.

En stiftelse som har försatts i konkurs anses upplöst, om det inte finns någon egendom när konkursen avslu-

tas eller om det under konkursen har bestämts hur den ska användas.

En stiftelse kan upplösas också till följd av fusion, enligt vad som föreskrivs i 11 kap.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 12 §.

2 §

Avregistrering

Registermyndigheten ska avregistrera en stiftelse i stället för att försätta den i likvidation, om stiftelsens tillgångar inte förlår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås och ingen tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

3 §

Förutsättningar för och stiftelsens beslut om försättande i likvidation

En stiftelse kan försättas i likvidation, om

- 1) den har bildats för viss tid och den utsatta tiden har löpt ut,
- 2) den har bildats under vissa förutsättningar och förutsättningarna inte längre finns,
- 3) det blivit omöjligt eller mycket svårt eller helt och hållet eller till betydande del är onyttigt eller strider mot lag att använda stiftelsens medel för det angivna ändamålet och stiftelsens ändamål inte kan ändras.

I stadgarna för en stiftelse under bildning får det när stiftelsen bildas bestämmas annat om förutsättningarna för upplösning av stiftelsen än vad som föreskrivs i 1 mom. Beslut om strykande av sådana bestämmelser i stadgarna som gäller förutsättningarna för upplösning ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren i stadgarna har bestämt något annat när stiftelsen bildades.

Styrelsen beslutar om försättande av stiftelsen i likvidation. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, beslutar detta om saken, om det inte i stadgarna bestäms att styrelsen ska besluta om saken.

Ett beslut om försättande av en stiftelse i likvidation är giltigt om det biträds av en majoritet av ledamöterna i organet, om det inte i stadgarna bestäms om en större kvalificerad majoritet.

Beslut om försättande i likvidation får inte fattas om inte saken har nämnts i möteskallelsen.

4 §

Förordnande om likvidation

Registermyndigheten kan försätta en stiftelse i likvidation eller avregistrera den, om

- 1) stiftelsen inte har någon i registret införd behörig styrelse, och en ny styrelse inte kan utses enligt 14 kap. 11 §,
- 2) det har gått tio år sedan en anmälan om stiftelsen senast lämnades till stiftelseregistret, eller
- 3) stiftelsen har försatts i konkurs som har förfallit på grund av brist på medel.

Ett förordnande om likvidation eller avregistrering kan ges, om det inte innan ärendet avgörs visas att det inte längre finns någon grund för detta.

5 §

Rättelseuppmaning

Registermyndigheten ska i en sådan situation som avses i 4 § 1 mom. 1 och 2 punkten på lämpligt sätt uppmana stiftelsen att avhjälpa brister i de uppgifter som har antecknats i registret. Om bristerna inte avhjälpas, ska uppmaningen sändas till stiftelsen skriftligen och av den ska framgå att stiftelsen kan försättas i likvidation eller avregistreras om bristerna inte avhjälpas senast den utsatta dagen. Uppmaningen ska publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Samtidigt ska de borgenärer som vill framföra anmärkningar mot likvidationen uppmanas att göra detta skriftligen senast den utsatta dagen. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att stiftelsen har tagit emot uppmaningen.

Registermyndigheten ska på tjänstens vägnar i registret göra en anteckning om en uppmaning som ska publiceras enligt 1 mom.

6 §

Rätten att inleda ett ärende

Ett ärende som gäller förordnande om likvidation enligt 4 § kan inledas av förvaltningsrådet, en förvaltningsrådsledamot, styrelsen, en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor, en stiftare eller någon annan vars rätt kan vara beroende av en behörig registeranteckning eller förordnandet om likvidation. Registermyndigheten kan ta upp ärendet till behandling också på eget initiativ.

7 §

Likvidationsförfarandets syfte

Syftet med likvidationsförfarandet är att utreda stiftelsens ekonomiska ställning, realisera en behövlig mängd egendom och betala stiftelsens skulder samt att överlåta överskottet, enligt vad som föreskrivs i denna lag och bestäms i stiftelsens stadgar.

Om likvidationsstiftelsens tillgångar inte förslår till betalning av dess skulder, ska likvidatorerna ansöka om att stiftelsen försätts i konkurs.

8 §

Likvidationens början

Likvidationen börjar när beslutet om den har registrerats.

9 §

Val och förordnande av likvidatorer samt deras uppgifter

I samband med likvidationsbeslutet ska en eller flera likvidatorer väljas i stället för styrelsen samt i stället för en eventuell verkställande direktör och ett eventuellt förvaltningsråd. Likvidatorerna ska ha sådan kännedom om stiftelseverksamhet eller om rättsliga frågor som är tillräcklig med hänsyn till uppdragets art och omfattning. På likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsen och dess ledamöter, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

Genom beslutet om registrering av likvidatorerna återkallas de rättigheter att företräda stiftelsen som enligt 3 kap. 23 § har getts en annan namngiven person, om inte annat framgår av beslutet.

Likvidatorerna sköter stiftelsens ärenden under likvidationen. De ska så snart som möjligt realisera så mycket av stiftelsens egendom som behövs för likvidationen samt betala stiftelsens skulder. Stiftelsens affärsverksamhet får fortsättas endast i den utsträckning som en ändamålsenlig likvidation kräver. Likvidatorernas mandattid fortsätter tills vidare.

Registermyndigheten ska förordna en behörig likvidator för en stiftelse som saknar en sådan. Ett sådant förordnande kan sökas av den vars rätt kan vara beroende av att stiftelsen har en företrädare. Om stiftelsens tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås och ingen tar på sig ansvaret för likvidations-

kostnaderna, kan registermyndigheten avregistrera stiftelsen i stället för att förordna en likvidator.

10 §

Registrering av likvidationen och likvidatorerna

När det i en stiftelse har fattats beslut om att stiftelsen ska gå i likvidation och om likvidatorerna, ska styrelsen utan dröjsmål göra en registeranmälan om beslutet.

Likvidationen och likvidatorerna införs i stiftelseregistret, om de föreskrivna förutsättningarna för upplösning av stiftelsen och för likvidatorer uppfylls och beslut om likvidationens början samt om val av likvidatorer har fattats i enlighet med vad som föreskrivs i lag.

Likvidatorernas mandattid inleds när likvidationen har registrerats.

11 §

Bokslut och verksamhetsberättelse för tiden före likvidationen

Likvidatorerna ska vid behov upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för den tid före likvidationen för vilken något bokslut eller någon verksamhetsberättelse ännu inte har upprättats. Bokslutet ska revideras.

12 §

Bokslut, verksamhetsberättelse, revision och särskild granskning för likvidationstiden

Likvidatorerna ska upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för varje räkenskapsperiod under likvidationen.

Revisorernas uppdrag upphör inte när stiftelsen träder i likvidation. Vad som i 4 kap. föreskrivs om revision ska iakttas under likvidationen. Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida likvidationen har fördröjts onödigt och huruvida likvidatorerna i övrigt har handlat på behörigt sätt.

13 §

Offentlig stämning på borgenärerna

Likvidatorerna ska söka offentlig stämning på stiftelsens borgenärer. Stämning söks hos registermyndigheten, som på tjänstens vägnar ska anteckna i registret att stämning har utfärdats. Bestämmelser om stämning finns i övrigt i lagen om offentlig stämning (729/2003).

14 §

Betalning av skulder, skifte av egendom och klander av skifte

Efter den dag som utsatts i ansökan om offentlig stämning på stiftelsens borgenärer ska likvidatorerna skifta stiftelsens egendom efter det att alla kända skulder blivit betalda. Om en skuld är tvistig eller inte har förfallit till betalning eller om den av någon annan orsak inte kan betalas, ska behövliga medel innehållas och återstoden skiftas.

Tillgångarna i en stiftelse som ska upplösas får överlåtas till en närstående enligt 1 kap. 8 § endast om mottagaren är en offentlig sammanslutning som är stiftare av stiftelsen eller en stiftelse, förening eller annan sammanslutning som är stiftare av stiftelsen och vars ägare, medlemmar eller andra förmånstagare inte har rätt till sammanslutningens eller stiftelsens tillgångar. Likvidatorerna ska göra upp ett förslag om en sådan användning av tillgångarna för ett i stiftelsens stadgar angivet ändamål eller, om detta inte är möjligt, för att främja något ändamål med nära anknytning till stiftelsens ändamål. Likvidatorernas förslag ska fastställas av registermyndigheten.

Om stiftelsens stadgar inte innehåller någon bestämmelse om till vem de medel som tillhör den stiftelse som upplöses ska överlåtas, ska medlen i enlighet med likvidationsbeslutet överlåtas för ett ändamål som med stöd av 2 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten anges i stadgarna. Om det inte bestäms i stadgarna för vilket ändamål medlen ska överlåtas, ska de i enlighet med likvidationsbeslutet överlåtas för ett ändamål som främjar stiftelsens ändamål.

Om stiftelsen upplöses genom beslut av domstol eller om det i likvidationsbeslutet inte föreskrivs om användningen av stiftelsens tillgångar, ska likvidatorerna utarbeta ett förslag till hur stiftelsens återstående tillgångar ska användas. Tillgångarna ska om möjligt överlåtas på det sätt som bestäms i stiftelsens stadgar. Om tillgångarna inte kan överlåtas för ett i stiftelsens stadgar angivet ändamål, ska tillgångarna om möjligt överlåtas för att främja något ändamål med nära anknytning till stiftelsens ändamål. Registermyndigheten fastställer likvidatorernas förslag.

Om stiftaren eller en i stadgarna namngiven förmånstagare till vilken tillgångarna ska överlåtas när stiftelsen upplöses vill klandra skiftet, ska talan mot stiftel-

sen väckas inom tre månader från det att slutredovisningen registrerades hos registermyndigheten.

15 §

Slutredovisning

När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag ska de utan ogrundat dröjsmål ge en slutredovisning för sin förvaltning genom att upprätta en berättelse över likvidationen i dess helhet. Berättelsen ska innehålla en redogörelse för skiftet av stiftelsens egendom. Boksluten, verksamhetsberättelserna och revisionsberättelserna för hela likvidationstiden ska fogas till berättelsen. Berättelsen med bilagor ska överlämnas till stiftelsens revisorer, som inom en månad ska ge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Slutredovisningen ska anmälas för registrering enligt vad som föreskrivs i 5 kap. 5 §.

Se 10 kap. 2 §.

16 §

Upplösning

Stiftelsen anses upplöst när registermyndigheten har registrerat slutredovisningen.

Efter upplösningen kan stiftelsen inte förvärva rättigheter eller ingå förbindelser. De som efter upplösningen har beslutat om och företagit rättshandlingar på stiftelsens vägnar är solidariskt ansvariga för dessa. Likvidatorerna kan dock vidta åtgärder för inledande av likvidation eller ansöka om att stiftelsen försätts i konkurs. Motparten i ett avtal som har ingåtts med stiftelsen efter det att den upplösts kan frånträda avtalet, om parten inte visste att stiftelsen var upplöst.

17 §

Fortsatt likvidation och efterlikvidation

Likvidationen ska fortsättas om det efter upplösningen av stiftelsen framkommer nya tillgångar, om talan väcks mot stiftelsen eller om det annars behövs likvidationsåtgärder. Likvidatorerna ska utan dröjsmål göra registeranmälan om att likvidationen fortsätter.

Om det dock inte anses behövt att fortsätta likvidationen, kan likvidatorerna vidta de åtgärder som behövs i ärendet. Likvidatorerna ska utarbeta en redogörelse för sina åtgärder och sända den för registrering.

Likvidationen fortsätts inte om stiftelsens tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna och ingen tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

18 §

Avslutande av likvidation samt fortsatt verksamhet

Om det i en stiftelse har fattats beslut om att stiftelsen ska gå i likvidation, kan det beslutande organet besluta att likvidationen avslutas och stiftelsens verksamhet fortsätts. Om likvidationen grundar sig på en bestämmelse i stadgarna, kan ett beslut om fortsatt verksamhet fattas först efter det att bestämmelsen har ändrats.

När ett beslut om avslutande av likvidationen har fattats ska en ledning utses för stiftelsen enligt vad som föreskrivs i denna lag och bestäms i stiftelsens stadgar.

Beslutet om avslutande av likvidationen och valet av ledningen ska anmälas för registrering omedelbart efter det att ledningen valts. En offentlig stämning på stiftelsens borgenärer förfaller när avslutandet av likvidationen har registrerats. Likvidatorerna ska ge en sådan slutredovisning över sin verksamhet som avses i 15 §.

19 §

Tidpunkten för avregistrering

En stiftelse är avregistrerad när myndighetens beslut om avregistreringen har antecknats i registret.

20 § Företrädande av en avregistrerad stiftelse

En avregistrerad stiftelse företräds vid behov av en eller flera företrädare. Registermyndigheten kan hos tingsrätten på stiftelsens hemort ansöka om att företrädare utses. I 21 § föreskrivs om företrädarnas behörighet att handla på stiftelsens vägnar. På företrädare ska i övrigt tillämpas vad som föreskrivs om likvidatorer.

Om en avregistrerad stiftelse inte har någon företrädare, tillämpas bestämmelserna i 9 kap. 3 § 2 mom. på delgivning av stämning och på annan delgivning.

21 §

En avregistrerad stiftelses rättsliga ställning

På en avregistrerad stiftelse tillämpas vid behov 16 § 2 mom. Företrädare för stiftelsen är dock de företrädare som avses i 20 § 1 mom.

Företrädarna för en avregistrerad stiftelse kan trots

vad som föreskrivs i 1 mom. vidta åtgärder som är nödvändiga för betalning av stiftelsens skulder eller för bevarande av värdet på stiftelsens egendom. Åtgärder som har vidtagits på stiftelsens vägnar ska vid behov antecknas i stiftelsens bokföring. I företagsinteckningslagen föreskrivs om avregistreringens betydelse för en företagsintecknings giltighet.

En avregistrerad stiftelses tillgångar kan inte skiftas utan likvidation. Stiftelsens företrädare kan dock fem år efter avregistreringen dela ut tillgångar i enlighet med 14 § 3 och 4 mom., om tillgångarna inte överstiger 8 000 euro och stiftelsen inte har kända skulder. De som fått en andel av tillgångarna svarar med beloppet av de mottagna tillgångarna för betalningen av stiftelsens skulder.

Om likvidationsåtgärder behövs efter det att stiftelsen avregistrerats, ska registermyndigheten på ansökan av den vars rätt ärendet gäller försätta stiftelsen i likvidation. Ett sådant förordnande ska dock inte ges, om stiftelsens tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna och ingen tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

22 §

Minskning av stiftelsens tillgångar

Om styrelsen för en stiftelse som bedriver affärsverksamhet konstaterar att stiftelsens eget kapital är negativt, ska den utan dröjsmål göra en registeranmälan om förlust av det egna kapitalet. Registeranteckningen om förlust av det egna kapitalet kan strykas till följd av en registeranmälan från stiftelsen, om stiftelsen har kvar eget kapital på det sätt som framgår av en till registeranmälan fogad balansräkning och annan utredning enligt 2 mom. Balansräkningen och utredningen ska vara reviderade.

När beloppet av eget kapital beräknas ska den ackumulerade differensen mellan bokförda och planenliga avskrivningar på stiftelsens egendom (avskrivningsdifferens) samt frivilliga reserver beaktas som ökning av stiftelsens eget kapital. Om det sannolika överlåtelsepriset på stiftelsens egendom inte bara tillfälligt är betydligt högre än bokföringsvärdet, får även skillnaden mellan det sannolika överlåtelsepriset och bokföringsvärdet beaktas som ökning av det egna kapitalet. Vid dessa ökning av det egna kapitalet ska särskild försiktighet

iakttas och en motiverad redogörelse om dem lämnas i verksamhetsberättelsen eller i noter till balansräkningen.

23 §

Sanering av stiftelse

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering (47/1993) kan göras genom beslut av styrelsen. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, beslutar detta om ansökan, om det inte i stadgarna bestäms att styrelsen ska besluta om detta. Om förvaltningsrådet beslutar om ansökan kan styrelsen göra ansökan, om

ärendet brådskar. Styrelsen ska då utan dröjsmål sammankalla förvaltningsrådet för att behandla frågan om fortsättande av ansökan.

24 §

Konkurs

Stiftelsens egendom kan avträdas till konkurs genom beslut av styrelsen eller, om stiftelsen har gått i likvidation, med stöd av likvidatorernas beslut. Under konkursen företräds stiftelsen som konkursgäldenär av styrelsen och verkställande direktören eller av de likvidatorer som utsetts innan konkursen började. Under konkursen kan nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer väljas.

Om det inte återstår någon egendom när konkursen avslutas eller om det under konkursen har bestämts om användningen av den återstående egendomen, anses stiftelsen upplöst så snart slutredovisningen har godkänts.

Om det när konkursen avslutas återstår annan egendom än sådan som ska användas under konkursen och stiftelsen inte hade gått i likvidation när dess egendom avträdades till konkurs, ska styrelsen utan dröjsmål besluta huruvida stiftelsens verksamhet ska fortsätta eller om stiftelsen ska gå i likvidation. Om styrelsen beslutar fortsätta stiftelsens verksamhet, ska styrelsen utan dröjsmål göra registeranmälan om detta. Om stiftelsen var i likvidation när den försattes i konkurs ska 17 § iakttas.

Om stiftelsens konkurs har avslutats och nya tillgångar framkommer gäller vad som i 19 kap. i konkurslagen (120/2004) föreskrivs om utredning i efterhand. Om stiftelsen efter konkursen fortfarande har tillgångar, ska det förfaras på det sätt som föreskrivs i 3 mom.

13 kap Stiftelseregistret

1 §

Stiftelseregistret och registermyndighet

I stiftelseregistret införs anmälningar och meddelanden om stiftelser enligt vad som föreskrivs i denna lag och genom förordning av statsrådet samt bestäms närmare genom beslut av registermyndigheten.

Stiftelseregistret förs av Patentoch registerstyrelsen, som i denna lag kallas registermyndigheten.

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg angående anteckningar i stiftelseregistret, om inte annat föreskrivs i denna lag. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får uppgifter i stiftelseregistret lämnas ut i elektronisk form.

Uppgifter om personbeteckningens slutled och en utomlands bosatt fysisk persons hemadress lämnas dock ut ur stiftelseregistret endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I övriga fall lämnas uppgifter om en fysisk persons bosättningsland i stället för uppgifter om en utomlands bosatt fysisk persons hemadress.

Se SRF om stiftelseregistret 553/2015.

2 §

Avgivande av grundanmälan

Innan en stiftelses verksamhet inleds ska det till registermyndigheten för antecknande i registret göras en anmälan som innehåller grundläggande uppgifter om stiftelsen (grundanmälan).

Grundanmälan görs på en för detta ändamål fastställd blankett för etableringsanmälan på det sätt som bestäms i 10 § i företagsoch organisationsdatalagen (244/2001).

3 §

Personuppgifter som införs i registret

För de människor som ska införas i stiftelseregistret antecknas som personuppgifter fullständigt namn, person-

beteckning, hemkommun och medborgarskap. Om en person inte har en finsk personbeteckning, antecknas personens födelsedatum i registret. För utomlands bosatta antecknas i registret hemadress i stället för hemkommun.

4 §

Grundanmälan

I en stiftelses grundanmälan ska nämnas

- 1) stiftelsens namn,
- 2) datum för stiftelseurkunden,
- 3) stiftelsens ändamål,
- 4) stiftelsens verksamhetsformer,
- 5) en bestämmelse i stadgarna enligt vilken stiftelsens placeringsverksamhet eller affärsverksamhet har begränsats i förhållande till vad som föreskrivs i lag eller enligt vilken annan affärsverksamhet som bedrivs för finansiering av verksamhetsformerna tillåts,
- 6) stiftelsens hemort,
- 7) stiftelsens adress,
- 8) personuppgifterna för styrelsens ordförande samt alla ledamöter och ersättare,
- 9) personuppgifterna för verkställande direktören eller en ställföre trädare för verkställande direktören, om stiftelsen har en sådan,
- 10) personuppgifterna för förvaltningsrådets ordförande samt alla ledamöter och ersättare, om stiftelsen har ett förvaltningsråd,
- 11) personuppgifterna för revisorn, den huvudansvariga revisorn och revisorssuppleanterna,
- 12) en bestämmelse i stadgarna om företräddande av stiftelsen samt, om någon getts rätt att företräda stiftelsen ensam eller tillsammans med någon annan, hans eller hennes personuppgifter,
- 13) stiftelsens räkenskapsperiod, samt
- 14) styrelsens och verkställande direktörens meddelande om att den egendom enligt grundkapitalförbindelsen som finns angiven i stiftelseurkunden har överlåtits till stiftelsen och försäkran om att bestämmelserna i denna lag har iakttagits när stiftelsen bildades.

Handlingar och yttranden enligt 5 § ska fogas till grundanmälan.

5 §

Förutsättningar för registrering

En stiftelse kan registreras när följande har getts in till registermyndigheten:

- 1) stiftelsens grundanmälan,
- 2) stiftelseurkunden i original eller som en på tjänstens vägnar styrkt kopia,
- 3) en utredning om att testamentet har vunnit laga kraft, samt
- 4) ett yttrande av stiftelsens revisor om att stiftelsens grundkapital har betalats in till stiftelsen och om att bestämmelserna i stiftelseurkunden och stadgarna även i övrigt har iakttagits i fråga om grundkapitalet och om att stiftelsen har en i 2 kap. 4 § avsedd budget, verksamhetsplan och finansieringsplan.

En förutsättning för registrering av stiftelsen är utöver vad som föreskrivs i 1 mom. att stiftelsen uppfyller de förutsättningar för bildande som anges i 1 kap.

Om två eller flera anmälningar samtidigt är anhängiga och stiftelserna har tagit samma namn, har den stiftelse förtur till namnet vars anmälan gjorts först. Under den tid ett beslut om förhandsgranskning av en stiftelses stadgar gäller, får det för en annan stiftelse inte registreras ett namn som inte klart skiljer sig från det namn som ingår i de förhandsgranskade stadgarna, om den andra stiftelsens anmälan har gjorts efter det att förhandsgranskningsbeslutet gavs.

6 §

Ändringsanmälan

Sker det en förändring i något förhållande som har antecknats i stiftelseregistret, ska anmälan om detta utan dröjsmål göras till registermyndigheten (ändringsanmälan) på det sätt som bestäms i 11 § i företagsoch organisationsdatalagen.

Ändringsanmälan ska även göras när stiftelsens stadgar ändras.

7 §

Ansvar för att anmälan görs

Bestämmelser om de personer som är ansvariga för att anmälan till registret görs och för att den undertecknas finns i 14 § i företagsoch organisationsdatalagen.

8 §

Rätt att göra anmälan

Den som har avgått från sin i stiftelseregistret antecknade post eller vars i registret antecknade uppdrag har upphört får själv göra anmälan om detta.

9 §

Stiftelsens namn på olika språk och bifirma

Stiftelsens namn uttryckt på olika språk och dess bifirma kan anmälas för anteckning i stiftelseregistret i den ordning som föreskrivs antingen för avgivande av grundanmälan eller för avgivande av ändringsanmälan.

10 §

Företagsinteckning

Har företagsinteckning fastställts i stiftelsens egendom, får registermyndigheten inte på basis av en anmälan eller ett meddelande som den erhållit anteckna att stiftelsen har upplösts, förrän företagsinteckningen har dödat eller förvärvaren av stiftelsen åtagit sig att svara för inteckningen enligt 10 § i företagsinteckningslagen, om det inte är fråga om en anmälan eller ett meddelande som avses i 27 § 1 mom. i företagsinteckningslagen.

11 §

Domstolens anmälningsskyldighet

När en domstol i enlighet med 14 kap. 12 § har beslutat lägga ned en stiftelses verksamhet och förordnat en likvidator för stiftelsen eller när det för stiftelsen utsetts en god man i enlighet med 14 kap. 11 § eller förvaltningsrådsledamöter eller styrelseledamöter eller en företrädare i enlighet med 12 kap. 20 §, ska domstolen utan dröjsmål meddela registermyndigheten detta för anteckning i registret.

Har det utfärdats offentlig stämning på en stiftelses borgenärer eller har stiftelsen försatts i konkurs eller har domstolen beslutat att konkursen ska läggas ned eller förfalla, eller har ett beslut om försättande i konkurs upphävts, ska domstolen utan dröjsmål meddela registermyndigheten detta för anteckning i registret. Uppgifterna kan lämnas genom konkursoch företagsaneringsregistrets förmedling enligt vad som föreskrivs genom förordning av justitieministeriet.

När slutredovisningen har godkänts i en konkurs, ska boförvaltaren utan dröjsmål göra anmälan om slutredovisningen till Rättsregistercentralen, som förmedlar

uppgiften till registermyndigheten för anteckning i registret. Anmälan ska undertecknas av minst en boförvaltare.

Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs vid behov om domstolens skyldighet att göra anmälan om sina avgöranden som gäller en omständighet som införts i stiftelseregistret genom att registrera uppgifter om avgörandena i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom att överföra uppgifterna till Rättsregistercentralen för förmedling till registermyndigheten. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) och vad som föreskrivs med stöd av den.

12 §

Språket i anmälan

En stiftelse får förutom på finska eller svenska ge in de handlingar och uppgifter som avses i denna lag till stiftelseregistret för offentliggörande även på andra språk. Av handlingarna ska då sändas en sådan officiell översättning som avses i 21 § 1 mom. i språklagen (423/2003).

Vid avvikelser mellan de handlingar och uppgifter som offentliggjorts på registrets officiella språk samt den på frivillig basis offentliggjorda översättningen, får den på frivillig basis offentliggjorda översättningen inte åberopas mot tredje man. Tredje man får dock åberopa en på frivillig basis offentliggjord översättning, om inte stiftelsen visar att han eller hon hade kännedom om den version som varit föremål för det obligatoriska offentliggörandet.

13 §

Rättelse av fel

Är en anmälan bristfällig eller konstaterar registermyndigheten något annat hinder för registrering, ska den som gjort anmälan ges en skälig tid att avhjälpa den brist som finns i handlingen, ge en förklaring och lägga fram utredning samt samtidigt upplysas om att anmälan kan anses ha förfallit, om tidsfristen inte följs.

Föreligger hinder för registrering även efter det att det utlåtande som avses i uppmaningen har getts in, ska registrering vägras. Registermyndigheten kan dock ge en ny uppmaning, om det finns anledning till det.

14 §

Uppdatering av uppgifter

Registermyndigheten har rätt att vid behov uppdatera sina register med uppgifter ur befolkningsdatasystemet och att granska personuppgifterna för de personer som nämns i anmälningarna och bilagorna till dem för att kunna konstatera att uppgifterna är riktiga.

Registermyndigheten har rätt att uppdatera stiftelsernas kontaktinformation med uppgifter ur företags och organisationsdatasystemet.

15 §

Talan om hävande av registeranteckning och om ersättande av skada

Bestämmelser om förbud mot användning av stiftelsens namn samt om hävande av registrering av namn finns i 2 kap. 5 §.

Den som anser att någon annan anteckning i stiftelseregistret än en sådan som gäller stiftelsens namn medför olägenhet, får vid en domstol som avses i 10 kap. 1 § i rättegångsbalken föra talan mot stiftelsen om hävande av registeranteckningen och ersättande av skadan.

16 §

Avförande av registeranteckning ur registret

Sedan det genom ett lagakraftvunnet avgörande har konstaterats att anteckning inte borde ha gjorts i registret eller att ett registrerat beslut är ogiltigt eller att en viss i registret antecknad uppgift annars är oriktig, ska registermyndigheten avföra anteckningen ur registret.

Domstolen ska till registermyndigheten sända en kopia av ett lagakraftvunnet avgörande i de ärenden som avses här.

Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs vid behov om domstolens skyldighet att göra anmälan om avgöranden som avses i 1 mom. genom att registrera uppgifter om avgörandena i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom att överföra uppgifterna till Rättsregistercentralen för förmedling till registermyndigheten. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem och vad som föreskrivs med stöd av den.

17 §

Registeranteckningars rättsverkan

Uppgifter som enligt denna lag har antecknats i stiftelseregistret ska anses ha kommit till tredje mans kännedom. Har mindre än 16 dagar förflutit från registreringen, kan en registrerad omständighet dock inte åberopas gentemot tredje man, om han visar att han inte kan ha haft vetskap om den.

Innan registreringen skett kan en omständighet som borde ha antecknats i stiftelseregistret inte åberopas mot någon annan än den som visas ha haft vetskap om den.

Skiljer sig en omständighet som antecknats i registret från en omständighet som framgår av akten för en stiftelse som införts i registret, kan tredje man åberopa den registrerade omständigheten, om det inte visas att han haft vetskap om den omständighet som framgår av akten.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om anteckning i registret gäller även avförande av registeranteckning ur registret.

18 §

Felaktig registeranteckning om en företrädare

Fel som skett vid tillsättandet av en i registret antecknad person som är behörig att företräda en stiftelse kan efter registreringen åberopas gentemot tredje man endast om det kan visas att han haft vetskap om felet.

19 §

Fullgörande av anmälningsskyldigheten

I fråga om anmälningar och meddelanden till stiftelseregistret gäller förutom vad som anges i denna lag och i 10, 11 och 19 § i företags- och organisationsdatalagen vad som föreskrivs om dem någon annanstans i lag.

När en anmälan har lämnats till registermyndigheten eller Skatteförvaltningen anses stiftelsens anmälningsskyldighet enligt denna eller någon annan lag ha blivit fullgjord.

20 §

Förhandsgranskning

Registermyndigheten kan på ansökan av en stiftelse eller dess stiftare på förhand granska stadgarna eller en ändring av dem (förhandsgranskning).

En ansökan om förhandsgranskning ska göras skriftligen. Stadgarna eller en ändring av dem ska bifogas ansökan.

Beslut som har meddelats vid förhandsgranskningen är bindande, utom när stiftelsen har ändrat de förhandsgranskade stadgarna eller stadgeändringarna så att ny granskning behövs. Beslutet gäller två år från det att det meddelades.

Oberoende av förhandsgranskning ska grundoch ändringsanmälningar göras så som anges ovan. I anmälan ska också nämnas förhandsgranskningsbeslutet och till vilka delar ändringar har gjorts i stadgarna efter förhandsgranskningen.

Har stiftelsen godkänt en förhandsgranskad stadgeändring oförändrad, kan den besluta att de förhandsgranskade stadgarna ska tillämpas på stiftelsens interna verksamhet under den tid förhandsgranskningsbeslutet gäller, även om stadgeändringen inte ännu har registrerats.

21 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av registermyndigheten genom vilket registrering vägrats får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om Patentoch registerstyrelsen (578/2013). Ändring får dock inte sökas genom besvär i beslut som innebär att förhandsgranskning enligt 20 § i detta kapitel inte företas.

22 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om den utredning som ska fogas till anmälan, om registret och förandet av det, om utfärdande av registerutdrag och kopior samt andra bestämmelser om verkställigheten av detta kapitel utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreskrifter om tekniska detaljer i anslutning till registerföringen kan meddelas genom registermyndighetens beslut.

Se SRF om stiftelseregistret 553/2015.

23 §

Rätt att få uppgifter av Skatteförvaltningen

För skötseln av de uppgifter som gäller avförande ur stiftelseregistret och som anges i 12 kap. 4 § har registermyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att på begäran få uppgifter av Skatteförvaltningen om huruvida specificerade stiftelser har bedrivit verksamhet enligt Skatteförvaltningens registeruppgifter.

14 kap Tillsyn över stiftelser

1 §

Offentlig tillsyn

Registermyndigheten ska övervaka att en stiftelses verksamhet bedrivs med iakttagande av denna lag och bestämmelserna i stiftelsens stadgar.

Se L om införande av stiftelselagen 488/2015 15 §.

2 §

Registermyndighetens rätt att få uppgifter av stiftelser

En stiftelse ska utan obefogat dröjsmål till registermyndigheten lämna de uppgifter och redogörelser som registermyndigheten ber om och som behövs för fullgörande av dess lagstadgade tillsynsuppdrag. Motsvarande skyldighet har den som i en stiftelse har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller den som stiftelsen har bestämmande inflytande i.

Registermyndigheten kan för fullgörande av sitt lagstadgade tillsynsuppdrag meddela närmare föreskrifter om hur det bokslut och den verksamhetsberättelse som anges i 5 kap. 5 § samt de uppgifter som ingår i dem ska lämnas in samt om förfarandet i övrigt för lämnande av nämnda uppgifter.

Registermyndigheten har rätt att av stiftelsen avgiftsfritt få behövliga kopior av de handlingar och andra upptagningar som behövs för fullgörande av det angivna tillsynsuppdraget.

3 §

Rätt att få uppgifter av andra

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av följande personer få alla sådana uppgifter som de har om stiftelsen och som registermyndigheten behöver för att fullgöra sitt lagstadgade tillsynsuppdrag:

- 1) stiftelsens revisorer,
- 2) revisorererna för dem som i enlighet med 1 kap. 5 § i bokföringslagen utövar bestämmande inflytande i stiftelsen,
- 3) revisorererna för dem som stiftelsen i enlighet med 1 kap. 5 § i bokföringslagen har bestämmande inflytande i.

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för en viss tillsynsåtgärd få för tillsynen nöd-

vändiga uppgifter av andra än dem som avses ovan i denna paragraf, om de av grundad anledning kan antas inneha information som är behövlig för tillsynen.

4 §

Granskningsrätt

Registermyndigheten har, om det finns skäl till det för att utreda en omständighet som kommit fram vid tillsynen, rätt att på en stiftelses verksamhetsställe granska handlingar och andra upptagningar samt datasystem som gäller stiftelsens verksamhet och förvaltning, i den utsträckning som behövs för att registermyndigheten ska kunna fullgöra sitt lagstadgade tillsynsuppdrag.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om stiftelse gäller också en sammanslutning och stiftelse som i egenskap av ombud för en stiftelse eller annars på uppdrag av en stiftelse sköter uppgifter med anknytning till dess verksamhet, bokföring, datasystem, riskhantering eller interna kontroll.

Registermyndigheten har dessutom trots sekretessbestämmelserna rätt att av personer, sammanslutningar och stiftelser som avses i 3 § för granskning få handlingar och upptagningar som innehåller information av det slag som avses i 3 §.

Den som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till lokaler och områden som är i stiftelsens besittning eller användning och där omständigheterna är av betydelse för tillsynen över stiftelsens verksamhet. Granskning får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Vid granskningen ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

5 §

Undantag från rätten att få uppgifter och granska när det gäller rättegångsombud, rättegångsbiträden och advokater

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i detta kapitel har registermyndigheten inte rätt att av en advokat som avses i lagen om advokater (496/1958) eller av dennes biträde få uppgifter och handlingar om advokatens klienter eller att granska dem och inte heller av någon annan få uppgifter och handlingar som erhållits i samband med uppdrag som rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller att granska dem. Som sådana

uppdrag räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning vid förundersökning till följd av brott eller vid annan behandling av ärenden före rättegång eller juridisk rådgivning för inledande eller undvikande av rättegång.

6 §

Revisorernas rätt att lämna uppgifter till registermyndigheten

En stiftelses revisorer kan underrätta registermyndigheten om sådana omständigheter eller beslut i fråga om stiftelsen som de i sitt uppdrag har fått kännedom om. Revisorerna kan också ge in till registermyndigheten en kopia av ett revisionsprotokoll som avses i 16 § i revisionslagen.

En revisor som har handlat i god tro blir inte ansvarig för ekonomisk skada som eventuellt orsakas av åtgärder som avses i denna paragraf.

7 §

Anlitande av utomstående sakkunniga

Registermyndigheten kan för en utredning som behövs för tillsynen över en stiftelse och som kräver särskild sakkunskap eller för förrättande av särskild granskning anlita en revisor eller en annan utomstående sakkunnig. Den sakkunnige kan på registermyndighetens begäran bistå registermyndigheten också vid granskning enligt 4 §, eller så kan registermyndigheten av särskilda skäl bemyndiga den sakkunnige att förrätta granskning enligt 4 §. Den sakkunnige har de rättigheter som anges i 2–4 § vid utförandet av uppdraget. På den sakkunnige tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppdrag som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Den sakkunnige ska ha sådan kännedom om stiftelseverksamhet, bokföring eller rättsliga frågor som är tillräcklig med hänsyn till uppdragets art och omfattning.

Registermyndigheten kan avtala med den sakkunnige om dennes arvode.

Registermyndigheten får bestämma att arvodet ska betalas av stiftelsens medel, om det finns någon särskild med stiftelsens verksamhet sammanhängande orsak till att anlita en sakkunnig. Arvodet ska motsvara den

allmänna arvodesnivån inom branschen. Om arvodet inte kan tas ut hos stiftelsen ska det betalas av registermyndigheten.

8 §

Erhållande av uppgifter från andra myndigheter

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av uppgifter rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag, på begäran få sådana uppgifter om en stiftelse och om dem som ingår i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närståendekrets som är nödvändiga med avseende på den tillsyn över stiftelser som det föreskrivs om i detta kapitel. Uppgifterna kan hämtas genom en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

9 §

Åläggande, förbud och underlåtelse att ge in årsrapport

Registermyndigheten kan, om en stiftelses beslut, åtgärder eller förfaranden står i strid med denna lag eller stiftelsens stadgar

- 1) ålägga stiftelsen att vidta åtgärder för att åstadkomma en rättelse, eller
- 2) förbjuda att ett felaktigt beslut verkställs.

Det kan bestämmas att ett åläggande eller förbud ska verkställas även om det överklagas.

Registermyndigheten kan för att förstärka åläggandet eller förbudet förelägga stiftelsens förvaltningsrådsledamöter eller styrelseledamöter eller verkställande direktör vite. Om skyldigheten enligt 5 kap. 5 § att lämna en årsrapport inte fullgörs, kan registermyndigheten vid vite förplikta verkställande direktören eller en styrelseledamot att inom utsatt tid fullgöra denna skyldighet. Beslut om föreläggande av vite får inte överklagas genom separata besvär. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns till övriga delar i viteslagen (III3/1990).

10 §

Entledigande av förvaltningsrådet och styrelsen

Domstolen på stiftelsens hemort kan på ansökan av registermyndigheten entlediga förvaltningsrådet, styrelsen eller en ledamot i dessa organ från deras uppdrag, om

organet eller ledamoten fortgående eller bedömt som en helhet grovt brutit mot denna lag eller stiftelsens stadgar.

Det kan bestämmas att ett beslut om att entlediga förvaltningsrådet, styrelsen eller ledamöter i dessa ska verkställas även om det överklagas.

11 §

Förordnande av gode män samt deras uppgifter

Om en stiftelses förvaltningsråd eller styrelse i enlighet med 10 § entledigas från sitt uppdrag eller om stiftelsen i en situation enligt 10 § konstateras sakna beslut för styrelse eller beslutfört förvaltningsråd, ska domstolen samtidigt förordna en eller flera gode män att sköta stiftelsens angelägenheter till dess en ny styrelse eller ett nytt förvaltningsråd har valts enligt stiftelsens stadgar.

Om stiftelsen i övrigt konstateras sakna beslutfört förvaltningsråd eller beslut för styrelse, kan registermyndigheten förordna en eller flera gode män att sköta stiftelsens angelägenheter till dess ett nytt förvaltningsråd eller en ny styrelse har valts enligt stiftelsens stadgar.

Om det förvaltningsråd eller den styrelse som utses kompletterar sig själva eller om ett nytt förvaltningsråd eller en ny styrelse i de fall som avses i 1 eller 2 mom. inte kan utses i den ordning som stadgarna föreskriver, ska gode männen utan ogrundat dröjsmål hos den tingsrätt inom vars domkrets stiftelsens hemort finns ansöka om tillsättande av ett nytt förvaltningsråd eller en ny styrelse för stiftelsen. När ledamöter i förvaltningsrådet och styrelsen förordnas ska om möjligt bestämmelserna i stiftelsens stadgar om förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning, ledamöternas behörighet och mandatidens längd beaktas.

Om gode männen inte utan ogrundat dröjsmål ser till att en ansökan enligt 3 mom. görs, kan registermyndigheten hos tingsrätten på stiftelsens hemort ansöka om att ett förvaltningsråd eller en styrelse tillsätts eller att gode männen byts ut.

På gode män tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om förvaltningsrådet och dess ledamöter eller styrelsen och dess ledamöter, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Genom beslutet om förordnande av gode män återkallas de rättigheter att företräda stiftelsen som enligt 3 kap. 23 § har getts en namngiven person, om inte annat framgår av beslutet.

Gode männen har rätt till arvode av stiftelsens medel för utförandet av sina uppgifter. Arvodet ska motsvara den allmänna arvodesnivån inom branschen. Registermyndigheten kommer överens med gode männen om storleken på eller om grunderna för arvodet. Om arvodet inte kan indrivras hos stiftelsen ska det betalas av registermyndigheten.

Det kan bestämmas att ett beslut om förordnande av gode män ska verkställas även om det överklagas.

12 §

Upplösning av en stiftelse

Om en stiftelses verksamhet fortgående och väsentligt stått i strid med lag eller stadgarna, kan den tingsrätt inom vars domkrets stiftelsens hemort finns, på ansökan av registermyndigheten bestämma att stiftelsen genast ska upplösas.

Om tingsrätten bestämmer att stiftelsen ska upplösas, ska den utse en eller flera likvidatorer för att sköta likvidationsförfarandet enligt 12 kap. Likvidationen börjar när domstolens beslut om upplösning har vunnit laga kraft.

Det kan bestämmas att ett beslut om att utse likvidatorer ska verkställas även om det överklagas. Domstolen får även bestämma att likvidatorerna omedelbart ska överta besittningen av stiftelsens egendom, även om beslutet om upplösning av stiftelsen inte har vunnit laga kraft.

På likvidatorerna tillämpas vad som föreskrivs om styrelsen och dess ledamöter.

Genom beslutet om att utse likvidatorer upphör förvaltningsrådets, styrelsens och verkställande direktörens behörighet i stiftelsen och genom beslutet återkallas de rättigheter att företräda stiftelsen som enligt 3 kap. 23 § har getts en namngiven person, om inte annat framgår av beslutet.

Likvidatorerna har rätt till arvode av stiftelsens medel för utförandet av sina uppgifter. Arvodet ska motsvara den allmänna arvodesnivån inom branschen. Registermyndigheten kommer överens med likvidatorerna om storleken på eller om grunderna för arvodet. Om arvodet inte kan indrivras hos stiftelsen ska det betalas av registermyndigheten.

13 §

Anmälan till förundersökningsmyndigheten och åklagaren

Om det finns skäl att misstänka att en ledamot av förvaltningsrådet eller av styrelsen eller verkställande direktören i sitt uppdrag har gjort sig skyldig till en straffbar handling, kan registermyndigheten anmäla saken till förundersökningsmyndigheten så att denne kan utreda huruvida ett brott har begåtts.

Om det finns sannolika skäl att misstänka att en ledamot av förvaltningsrådet eller av styrelsen i sitt uppdrag har gjort sig skyldig till en straffbar handling, kan registermyndigheten underrätta åklagaren så att denne kan väcka åtal i saken vid den tingsrätt inom vars domkrets stiftelsens hemort finns.

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Till den del något annat inte följer av denna lag, finns bestämmelser om offentligheten för handlingar och uppgifter som inlämnats till registermyndigheten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Registermyndigheten kan trots sekretessbestämmelserna lämna ut behövlig information till förundersökningsmyndigheten och åklagaren för skötseln av deras uppgifter, samt till domstolen för handläggning av ett ärende som gäller stiftelsen.

15 §

Tillsynsavgift för stiftelser

Bestämmelser om tillsynsavgift för stiftelser finns i lagen om tillsynsavgifter för stiftelser (1048/2013).

16 §

Ändringssökande

Registermyndighetens beslut om åläggande eller förbud enligt 9§ eller förordnande av gode män enligt 11 § 2 mom. i detta kapitel eller något annat avgörande enligt 5 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996) som träffats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol i enlighet med förvaltningsprocesslagen. I beslutet kan bestämmas att det ska iaktas även om det överklagas.

Registermyndighetens beslut om ansökan om entledigande av förvaltningsrådet eller styrelsen eller ledamöter i dessa enligt 10 §, ansökan om tillsättande av förvaltningsråd eller styrelse enligt 11 § 4 mom., ansökan om upplösning av en stiftelse enligt 12 § eller anmälan om förundersökning eller väckande av åtal enligt 13 § i detta kapitel får inte överklagas separat.

Tvistemål som gäller arvode enligt 7 § 4 mom., arvode till gode män enligt 11 § 6 mom. eller arvode till likvidatorer enligt 12 § 6 mom. i detta kapitel kan prövas också av tingsrätten på stiftelsens hemort trots det som bestäms i 10 kap. i rättegångsbalken.

AVDELNING VI

IKRAFTTRÄDANDE

15 kap

Ikraftträdande

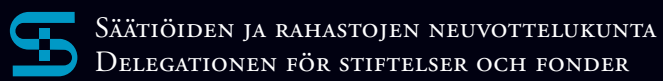
1 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Denna lag träder i kraft 1.12.2015 enligt L 488/2015. Genom denna lag upphävs L om stiftelser 109/1930, se L om införande av stiftelselagen 488/2015 1 §.

RP 166/2014 , LaUB 20/2014 , RSv 276/2014

www.saatiopalvelu.fi